

Krajan.

Katholická protyka

za Hornju Łužicu

na lěto

1872.

Z. 138

z. 138

W Budiščinje.

3 nakladom towarstwa ff. Cyrilla a Methoda.

W kommissiji kniharnje G. Smolerja.

I. Létó 1872 je pšhestupne létó a ma 366 dnjow.

II. Róczne protyčzne znamjenja.

- 1) Njebželsti písmi: gf.
- 2) Žketa licžba: 11.
- 3) Epatty: XX.
- 4) Wobwod stónca: V.

III. Zacznicža

- 1) Skónca: Ž dweju zacznicžow skónca (6. junija a 30. novembra) pola naš žane widječej njebudžemy.
- 2) Měšacžka: Měšacžk budže so dwojcy zacznicž a móžemy pola naš wobej zacznicži wobladacž:
 - a) přenje zacznicžo započnje so 22. meje w nocy 11 hodž. 34 min. a traje hačž do 23. meje w nocy 12 hodž. 54 min., a je jara wuzle.
 - b) druhe zacznicžo stanje so 15. novembra rano w 5 hodž. 58 minut. a traje hačž do 6 hodž. 36 minut.; tute zacznicžo je cyse snadnuščke.

IV. Štyri létne časy.

- 1) Malěcžo započnje so 20. měrcu rano w 8 hodž., hdžž skónčžo ze znamjenja rchow do borana pšhestupi. Džen a nóc so na pšhibéracym pucžu runataj.
- 2) Lěcžo spoczina so 21. junija rano w 4 hodž., hdžž skónčžo z dwójnikow do rafa stupa. Najdlěšči džen z najkrótškej nocu.
- 3) Razyma započina so 22. septembra wječor w 7 hodž., hdžž skónčžo z kusžny do wahi stupa. Džen a nóc so na wotebéracym pucžu runataj.
- 4) Žyma počnje so 21. decembra popočnju w 1 hodž., hdžž skónčžo z tsělnika do kozoróžka stupa. Najkrótšči džen z najdlěškej nocu.

V. Móžne wjedro léta 1872.

Pětej 1872 dawaja mjeno

Merkur (♀).

Merkur je přeni z planetow, kotrejž so wołoko stónca hibaja, a wot skónca něšto pščež 8 milionow mili zda= leny. Wobběhuje stónco za 87 dnjow a 23 hodžinow a wobwjertuje so wołoko sebje samoho za 24 hodžinow a 5 minutow.

Merkurowe léta su bóle suchy a žymne, hačž cžopke, a toho dla z wjetšcha nješkódbne.

Malěcžo je we spoczatku cžopke, hapryl suchi, na kóncu žymny, meja ma wjele žymny; tak zo pólny pšodny škłobu cžerpja.

Lěcžo ma wjele deščęža, kotryž pak je nješkódbny a zemju njewoškewoi; ze synowymi a žitnymi žnjemi dyrbi so škwatačž; počžicž móže so kóžžny, kotromuž chce so džěkačž.

Razyma ma we spoczatku wjele deščęža a zažne mjerzjenja, na kóncu pak suchy wjedro hačž do adventa.

Žyma so we spoczatku decembra nahle nawali a něštožkuli njewě so jeje wobróčž.

Pšchis p. Budže, kaž budže: protyka wjedro nječžini. Wjele ludžom tež Bóh prawe wjedro nječžele. Tajkim radžimy, zo bychu sebi sami lěpšche wjedro sežinicž spytali. So samych za nós počžahacž maja darmo.

VI. Swatembry abo suchy dny.

- 1) We posčže: 21., 23. a 24. februara.
- 2) Po swjatkach: 22., 24. a 25. meje.
- 3) Razymu: 18., 20. a 21. septembra.
- 4) W adwencže: 18., 20. a 21. decembra.

VII. Njebješke znamjenja abo znamjenja žwěrjatuika.

	boran,		waha,
	byl,		škorpion,
	dwójnikaj,		tsělnik,
	rač,		kozoróžk,
	law,		wódnny muž,
	Inježna,		rybje.

VIII. Póstne dny.

- 1) Pótny póst (*): za džen jedynkróčnje dospótny nashčęjeno z wostajenjom mjasnych jěžow.
- 2) Wščědny póst (+): same wostajenjo mjasnych jěžow.
- 3) Wólóženy póst (*): za džen jedynkróčnje dospótny nashčęjeno z dowołosćuju mjasnych jěžow.

IX. Žutrowna spowjedž

ma so wotpožicž

- 1) we budychinskej diócesy we čzasu wot popjelneje srjedy (14. febr.) hačž do soboty po Swjatkach (25. meje);
- 2) we draždžanskej diócesy wot 5. njebžele posta (17. měrcu) hačž do soboty po Swjatkach;
- 3) we kulowskej wosadje wot 5. njebžele posta hačž do najswj. Trojicy (26. meje).

X. Licžba wobydlerjow

kužisłich a wjetšich sakskich měštow.

Annaberg 11,272 w., Bjarnacich 1714 w., Bifopicy 4102 w., Budyšin 12,591 w., Cwifawy 24,509 w., Draždžany 156,024 w., Freiberg 20,566 w., Glaušau 19868 w., Halschtrow 1255 w., Kamjene 5916 w., Kinsbórk 2201 w., Krimicžaw 13,670 w., Kšennicy 58,573 w., Lipsk 90,824 w., Pribij 5721 w., Meerane 16,904 w., Miščno 11262 w., Nowofalc 1058 w., Plawno 20,508 w., Rychbach 11,713 w., Šchěrachow 2332 w., Werbau 10,326 w., Wosbórk 1191 w., Wostrowe 1571 w., Žitawa 15,628 wobydlerjow.

Januar,

wulki róžk (31 dnjow).

Stónczka

Měsaczka

Wschelkizny.

šhadž. khow.
h. m. h. m.

njed. znamjo
šhadž. khow.
h. m. h. m.

1 Póndželu	Wobřežanjo Jezusa.	8	5	4	2		9 47	11 21
2 Wutoru	Mařaria, puštnika.	8	5	4	3		10 59	11 36
3 Erjedu	Antħera bamža. Ž. S. 208. ☾	8	5	4	4		pońnoc	11 52
4 Štwórtk	Benedikta, martrarja.	8	4	4	5		12 12	psħip.
5 Pjatk	† Telesfora, bamž. Ž. S. 161.	8	4	4	6		1 29	12 26
6 Sobotu	Wozjewjenjo Jezusa.	8	4	4	8		2 50	12 48

1. njedž. po S. 3 Kralach. Scž.: Dwanacjelětny Jezus we tempłu. Luč. 2, 42—52

7 Njedž.	Luciana, mart. Ž. S. 396.	8	4	4	9		4 13	1 16
8 Póndželu	Severina, wuznawarja.	8	4	4	10		5 39	1 53
9 Wutoru	Juliana, martrarja.	8	3	4	11		7 1	2 43
10 Erjedu	Wilhelma, biskopa.	8	3	4	12		8 11	3 49
11 Štwórtk	Hygina, bamža. Ž. S. 161.	8	3	4	14		9 5	5 9
12 Pjatk	† Arkabia, mart. Ž. S. 279.	8	2	4	15		9 45	6 35
13 Sobotu	Vincentia, wuznawarja.	8	1	4	17		10 14	8 0

2. njedž. po S. 3 Kralach. Scž.: Jezus na kwasu we Kana. Jan. 2, 1—11.

14 Njedž.	Hilaria, biskopa.	8	1	4	18		10 37	9 21
15 Póndželu	Mawra, abta.	8	0	4	19		10 57	10 40
16 Wutoru	Marcella I. bamža. Ž. S. 376. ☾	7	59	4	21		11 13	11 53
17 Erjedu	Antonia, abta. Ž. S. 420. ☾	7	58	4	23		11 30	pońnoc
18 Štwórtk	Stoť swj. Pětra w Romje.	7	57	4	24		11 47	1 6
19 Pjatk	† Kanuta, krala a martrarja.	7	57	4	25		psħip.	2 15
20 Sobotu	Fabiana a Bosežana, mart.	7	56	4	27		12 30	3 25

3. njedž. po S. 3 Kralach. Scž.: Jezus wustrowi hejtmanowoho syna. Mat. 8, 1—13.

21 Njedž.	Hañže, knj. mrt. Ž. S. 352.	7	55	4	29		12 56	4 32
22 Póndželu	Vincentia, mart. Ž. S. 362.	7	54	4	31		1 31	5 36
23 Wutoru	Emerentiany, kn. mrt. Ž. S. 356.	7	53	4	32		2 16	6 34
24 Erjedu	Timotheja, bisk. Ž. S. 135. ☾	7	51	4	34		3 8	7 23
25 Štwórtk	Wobroczenjo swj. Pawoła. ☾	7	50	4	36		4 10	8 3
26 Pjatk	† Polpkarpa. Ž. S. 166.; Alberika.	7	49	4	38		5 17	8 36
27 Sobotu	Witaliana, bamža, martrarja.	7	48	4	40		6 27	9 2

Njedžela Septuagesima. Scž.: Džětaćerjo do minicy pošani. Mat. 20, 1—16.

28 Njedž.	Juliana, biskopa wuznaw.	7	47	4	41		7 37	9 23
29 Póndželu	Ottilije, knježny.	7	46	4	42		8 49	9 42
30 Wutoru	Martiny, knj. mrt. Ž. S. 209.	7	44	4	44		10 1	9 58
31 Erjedu	Pětra z Noly, wuznawarja.	7	43	4	46		11 16	10 14

Wopomnjenja hódne dnj.

1. Zapocžatk swětnoho lěta;
2. Landtag;
6. Swjatyh 3 kralow;
25. Ptačzi kwas.

I. Šermanki.

2. Ğodžij (st.).
- 2.—15. Lipst (masa).
3. Mješwacžidło (st. len).
4. Geiřa (st.).
10. Minakať (st.).
15. Kinsport (st.); Helburg (st., st.).
17. Katech (st., žit.).
23. Auma (st., st.).
29. Rauban (st., st.); Šohnstein (st.).
30. Rauban (st.); Domnicž (st., st.).
31. Wurebach (st., st.).

II. Měsacžkowe psħemjenja.

- ☾ Posledni bėrtk 3. jan. w nočy w 10 Ğodž. 57 min.
- ☉ Młody měšacžk 10. jan. popońdnju w 3 Ğodž. 56 min.
- ☽ Prěni bėrtk 17. jan. psħipolńdnju w 1 Ğodž.
- ☽ Pońny měšacžk 25. jan. wječor w 6 Ğodž. 12 min.

III. Mőzne wjedro.

Posledni bėrtk (3.) pokuže na rjane ale žymne wjedro, a młody měšacžk (10.) pokračuje hač do 15. z młym wjedrom; na to psħińje prěni bėrtk (17.) sně a deščy hač do 23., na čjož nělotre dnj womjahnje ale z pońnym měšacžkom (25.) je zařny sně a deščy psħ snadnej žymje; wołoko 31. zařny žymniřo.

Februar,

mały różk (29 dnjow).

Stoncżka

Měsacżka

Wschelkizny.

Ńhabj.
h. m.

kwow.
h. m.

njb.
znano

Ńhabj.
h. m.

kwow.
h. m.

1	Štwórtk	Ignacia, bisk.; Brigitty, knj.	7 41	4 48		połnóc	10 31
2	Pjatk	† Gzistofsczenja s. Marije.	7 40	4 50		12 32	10 52
3	Sobotu	Włazijsza, bisk. martr.	7 38	4 52		1 53	11 14

Njedźela Sefkagestima. Scj.: Smyjo na wschelałej roli. Łuk. 8, 4—15

4	Njedź.	Handrija Korsinskoho, bisk.	7 36	4 54		3 15	11 45
5	Pondźelu	Mgathy, knj. mrt. J. S. 219.	7 35	4 56		4 35	pschp.
6	Wutoru	Dorotheje, knj. mrt. J. S. 216.	7 33	4 57		5 49	1 25
7	Srjedu	Romualda, abta.	7 31	4 59		6 50	2 36
8	Štwórtk	Jana z Mattha, wuznam.	7 30	5 0		7 37	3 58
9	Pjatk	† Apollonije, k. m. J. S. 215.	7 28	5 2		8 11	5 27
10	Sobotu	Šcholaštiki, knj. mrt.	7 27	5 4		8 37	6 52

Njedźela Kwintwagestima. Scj.: Jezus zahoji ślepoho. Łuk. 18, 31—38.

11	Njedź.	Jana Chrysoftoma. J. S. 540.	7 25	5 6		8 58	8 14
12	Pondźelu	Korle Wulkoho, kšezora.	7 23	5 8		9 16	9 33
13	Wutoru	Šchczepana, abta.	7 21	5 10		9 33	10 47
14	Srjedu	†* Popjelna srjeda.	7 19	5 12		9 50	połnóc
15	Štwórtk	Pawoła, puštn. J. S. 413.	7 17	5 14		10 9	12 0
16	Pjatk	†* Juliany, k. m. J. S. 378.	7 15	5 15		10 31	1 12
17	Sobotu	†* Anastasia, martrarja.	7 13	5 17		10 57	2 22

1. njedź. posta. Scj.: Jezus we puscjinje spytowany. Mat. 4, 1—11.

18	Njedź.	Rajmunda z Pennafort, wuzn.	7 12	5 18		11 29	3 27
19	Pondźelu	† Gabinia, męsch. mrt. J. S. 291.	7 10	5 20		pschp.	4 28
20	Wutoru	* Eusteria, biskopa.	7 8	5 22		12 59	5 19
21	Srjedu	†* Pateria, biskopa.	7 6	5 24		1 59	6 3
22	Štwórtk	* Stól swj. Pëtra w Antiochii.	7 4	5 26		3 5	6 38
23	Pjatk	†* Pëtra Damiana, biskopa.	7 2	5 28		4 14	7 5
24	Sobotu	* Sergia, martrarja.	7 0	5 29		5 26	7 29

2. njedź. posta. Scj.: Jezus na Taborje pschetrasnjeny. Mat. 17, 1—9.

25	Njedź.	Matija, japoscht. J. S. 126.	6 58	5 30		6 39	7 47
26	Pondźelu	* Viktorina, mart. J. S. 269.	6 56	5 32		7 53	8 5
27	Wutoru	* Nestora, biskopa.	6 54	5 34		9 6	8 21
28	Srjedu	†* Leandra, biskopa.	6 52	5 36		10 23	8 37
29	Štwórtk	* Martrarjow luboscje. J. S. 261.	6 50	5 38		11 41	8 55

Wopomuzjenja hódne dnj.

1. Kralowste dawki.
13. Póštnich.
14. Popjelna srjeda a započatk posta.
- 21., 23. a 24. suchy dnj.

I. Šermanki.

3. Budyšcin (st.).
5. Rychbach (Kn., st.).
6. Šobjiz (st.).
7. Mjstwacjido (st. In.); Radeberg (st.).
12. Biskopich (st.), Wostrawc (st. K.), Wojerecy (st. K.), Zhorjelsc (st. K.).
13. Zhorjelsc (st.).
14. Minakał (st.).
- Djarnacjich (st. K.).
- Wulki Hajn (st. In. dest.).
15. Wulki Hajn (st.).
19. Biskopich (st.).
- Stare Drejbžany (st.).
21. Kacch (st., žit.).
27. Łaz (st. K.).

II. Měsacżkowe pschemenjenja.

- ☾ Posledni bértk 2. febr. dopoždnja w 11 hodź. 8 min.
- ☀ Młody měsacż 9. febr. w nočy w 2 hodź. 50 min.
- ☽ Prěni bértk 16. febr. rano w 7 hodź. 22 min.
- ☾ Połny měsacż 24. febr. dopoždnja w 11 h. 54 m.

III. Rózne wjedro.

Februar ma na započatku połhmurjene wjedro ze zymnym wětškom; wokoło 5. je rjenje a na to hač do 9. nielubozne wjedro. 9. a 10. je jara zyma z torhatymi wětškami a zyma traje hač do 12.; 13. pschinješe čopły deščej a wulke wody. Prěni bértk (16.) zastupuje z wulkiimi wětškami a je mokro hač do 24., a hač do kónca zymne wětry a sněh.

Měrc,

na lětnik (31 dnjow).

Stónožka

Měsacžka

Wschelkizny.

šhabj. h. m. khow. h. m.

něb. jnamio šhabj. h. m. khow. h. m.

1 Pjatk	†* Albina, biskopa.		6 47	5 40		pońnoc	9 17
2 Sobotu	* Simplicita, bamža.		6 45	5 42		1 2	9 45

3. njeđj. posta. Scž.: Žezus wuħna žkoho Duħa. Ľut. 11, 14—20.

3 Njeđj.	Marina, mart. Ž. S. 235.		6 43	5 43		2 22	10 21
4 Póndželu	* Razimira, wuznawarja.		6 41	5 45		3 36	11 11
5 Wutoru	* Gerasima, puštnika.		6 39	5 46		4 40	pschp.
6 Srjedu	†* Mariana, bisk. martrarja.		6 37	5 48		5 31	1 31
7 Štwórtk	* Domascha Alwinskoho.		6 35	5 50		6 9	2 56
8 Pjatk	†* Jana wot Boħa, wuznatw.		6 32	5 51		6 36	4 22
9 Sobotu	* Cyrilla a Meth. jap. Słowj.		6 30	5 53		6 59	5 45

4. njeđj. posta. Scž.: Žezus nasheczi ž 5 khlěbami 5000 ludži. Jan. 6, 2—15.

10 Njeđj.	40 martrarj. w Sebascze.		6 28	5 55		7 19	7 6
11 Póndželu	* Euthymia, biskopa.		6 25	5 57		7 35	8 24
12 Wutoru	* Grehorja I., bamža cyrkw. wucz.		6 23	5 59		7 52	9 39
13 Srjedu	†* Nikifora, biskopa.		6 21	6 1		8 10	10 54
14 Štwórtk	* Mathildy, kralowny.		6 19	6 2		8 31	pońnoc
15 Pjatk	†* Longina, martr. Ž. S. 62.		6 17	6 3		8 56	12 6
16 Sobotu	* Heriberta, biskopa.		6 15	6 5		9 26	1 15

5. njeđj. posta. Scž.: Židža chceħa Žezusa kamjenjowacz. Jan. 8, 46—59.

17 Njeđj.	Herty, knježny.		6 12	6 7		10 4	2 18
18 Póndželu	* Narcyssa, b. m. Ž. S. 367.		6 10	6 9		10 50	3 13
19 Wutoru	* Žózefa, patr. Žez. cyrkwje.		6 8	6 10		11 45	4 0
20 Srjedu	†* Rutherforda, biskopa.		6 5	6 12		pschp.	4 38
21 Štwórtk	* Benedikta. abta.		6 3	6 14		1 57	5 8
22 Pjatk	†* 7 boloscžow swj. Marije.		6 1	6 15		3 9	5 33
23 Sobotu	* Viktorja, martrarja.		5 58	6 17		4 22	5 53

6. njeđj. posta: Wotmónožka. Scž.: Žezusowy stawny pucz do Jeruzalema. Mat. 21, 1—9.

24 Njeđj.	Gabriela, arcjandžela.		5 56	6 19		5 36	6 10
25 Póndželu	* Pšchizjew. f. Marije.		5 54	6 21		6 52	6 28
26 Wutoru	Kastula, martrarja.		5 52	6 22		8 9	6 43
27 Srjedu	†* Roberta, biskopa.		5 50	6 23		9 30	7 1
28 Štwórtk	†* Zeleny štwórtk.		5 47	6 25		10 52	7 21
29 Pjatk	†* Wulki pjatk.		5 45	6 26		pońnoc	7 46
30 Sobotu	†* Jutrowna sobota.		5 43	6 28		12 13	8 20

Jutry. Scž.: Žezus je horjestanyk. Mark. 15, 1—7.

31 Njeđj.	Jutrownicžka.		5 40	6 30		1 30	9 5

Wopomnjenja hódne dnj.

20. Džeń a nóć so runataj; 31. Kralowška renta.

I. Hermanki.

- Žitawa (kl.).
- Stare Drazdžany (kn., št.); Rychbach (št., kl.); Stokpin (št., kl.); Žitawa (kn., št., kl.); Rychwałd (št., kl.).
- Wart (št.); Sobžij (št.); Žitawa (št., kn., kl.); Kuland (št.).
- Wóšport (št.); Kuland (kl.); Njezwacžiblo (št. l.).
- Budyščin (kl.).
- Budyščin (kl., št.); Pótcznica (št.); Šalšchtrow (št., kl.).
- Budyščin (kl.); Pótcznica (kl.).
- Minatał (št.).
- Wóslint (št., kl.); Wistopicy (št.); Lubij (kn., št.); Wružałow (št., kl.).
- Rafecy (št., žit.).
- Kamjenc a Žhorjalc (št.).
- Witowy (št.).
- Žbžary (št.).

II. Měsacžkowe pschmenjenja.

- ☾ Posledni bértk 2. měrc a wječor w 8 hodž. 26 min.
- ☀ Młody měsacž 9. měrc a popońdnju w 1 hodž. 51 min.
- ☾ Přeni bértk 17. měrc a rano w 3 hodž. 23 min.
- ☀ Połny měsacž 25. měrc a w noč w 2 hodž. 41 min.

III. Móžne wjedro.

Měrc započina so ze žnyu a ma wot 9. deščez a šněž; wot 17. šněž a wětski; 22. pschinese čžopky deščez; 26. so wujasni a nastanje rjane čžopke wjedro, ale na kóncu měsc a je zaš žymniško.

Hapryl,

jutrownik (30 dnjow).

Stónczka

Měsaczka

Wschelkizny.

řhabj. h. m. khow. h. m.

řhabj. h. m. khow. h. m. njeb. žnawjo

1 Póndželu	Jutrownu póndželu.		5 38	6 32		2 37	10 3
2 Wutoru	Jutrownu wutoru.		5 36	6 34		3 31	11 16
3 Srjedu	Agapy, martřki, ž. S. 339.		5 33	6 35		4 10	psčip.
4 Štwórtk	Ambrosia, biřt. ž. S. 492.		5 31	6 37		4 40	2 0
5 Pjatk	† Vincenca Ferrerskořo.		5 29	6 38		5 3	3 22
6 Sobotu	Šfidora, biskopa.		5 27	6 40		5 23	4 3

1. njeđ. po Jutrach. Scj.: Jězus so Domařskej zjewi. Jan. 30, 19—31.

7 Wjedź.	Kalliofia, martrarja.		5 25	6 41		5 40	6 1
8 Póndželu	Undestia, mart. ž. S. 379.		5 23	6 43		5 55	7 17
9 Wutoru	Marije Kleosoweje.		5 20	6 45		6 14	8 33
10 Srjedu	Czechela, profety.		5 18	6 46		6 32	9 47
11 Štwórtk	Leona I. bamža.		5 16	6 48		6 55	10 59
12 Pjatk	† Julia I., bamža. ž. S. 450.		5 13	6 50		7 22	pońnoc
13 Sobotu	Hermenegilda, martrarja.		5 11	6 52		7 57	12 6

2. njeđ. po Jutrach. Scj.: Jězus, dobry pastyr. Jan. 10, 11—16.

14 Wjedź.	Liburta, mart. ž. S. 211.		5 9	6 53		8 40	1 6
15 Póndželu	Krescentia, martrarja.		5 7	6 54		9 32	1 57
16 Wutoru	Engratije, knj. mrt. ž. S. 394.		5 5	6 56		10 33	2 38
17 Srjedu	Uniceta, bamž. mrt. ž. S. 186.		5 3	6 58		11 39	3 11
18 Štwórtk	Galbina, biskopa.		5 1	6 59		psčip.	3 36
19 Pjatk	† Leona IX., bamža.		4 59	7 1		2 1	3 58
20 Sobotu	Theotima, biskopa.		4 57	7 3		3 15	4 15

3. njeđ. po Jutrach. Scj.: Jězus ryci wo swojim woteibženju. Mat. 4, 1—11.

21 Wjedź.	Anselma, biskopa.		4 55	7 4		4 30	4 32
22 Póndželu	Sotera, bamža, mrt. ž. S. 186.		4 53	7 5		5 48	4 48
23 Wutoru	Jurija, mart. ž. S. 309.		4 51	7 7		7 9	5 5
24 Srjedu	Fidela ze Sigmaringow.		4 49	7 9		8 33	5 24
25 Štwórtk	Marka, seženika; ž. S. 119.		4 47	7 10		9 58	5 48
26 Pjatk	† Marcelina; Franči, knj. cisterc.		4 45	7 12		11 19	6 18
27 Sobotu	Anthima, mrt. ž. S. 310.		4 43	7 14		pońnoc	7 0

4. njeđ. po Jutrach. Scj.: Jězus lubi Ducha swjatořo. Jan. 16, 5—14.

28 Wjedź.	Vitala, martrarja.		4 41	7 16		12 31	7 55
29 Póndželu	Roberta I., abta cisterc.		4 39	7 17		1 29	9 4
30 Wutoru	Řhathryn Senenskeje, knj.		4 37	7 19		2 13	10 22

Wopomnjenja hódne dnj.

1. Dawt za wopalenřtu pořkadnicu.
15. Parschonřki a rjemjejnřřki dawt.

I. Hermanři.

2. Šchěrachow (řl., řl.); Džěže (řl., řl.); Šodžřř (řl.).
3. Nješwacžidko (řl.).
8. Wóřport (řl.); Kinsbort (řl.); Póćowny (řl., řl.).
10. Minakaf (řl.); Kadeberg (řl.).
11. Kadeberg (řl.).
15. Nowofalc (řl.).
- 15.—21. Lipřř (bětn. tydž.).
17. Kateřř (řl. žit.).
19. Wojerereřř (řl., řl., wořm.).
- 21.—28. Lipřř (maja).
22. Kateřř (řc.); Kammowny (řl., řl.).
27. Budyřřin (řl.).
30. Kuland (řl.).

II. Měřacžkowe přřcheměnjewa.

- ☾ Pořledni běřřřř 1. ģapř. rano w 3 ģodž. 29 min.
- ☀ Měřodny měřacžř 8. ģapř. w noć w 1 ģodž. 29 min.
- ☾ Přěni běřřřř 15. ģapř. w noć w 11 ģodž. 9 min.
- ☀ Pořodny měřacžř 23. ģapř. w pořodnjnu w 2 ģodž. 35 min.
- ☾ Pořledni běřřřř 30. ģapř. dop. w 9 ģodž. 19 min.

III. Mójne wjedřo.

Ģapřřř ma we započatku žymu z deřřčjom; wot 8. řudny žymu ģačř do 15., 16. a 17. řlyņje pomjerzjuje a je wodbno řjane wjedřo, na čžož mješřře wjedřo nařřanje. 23. je přřcheměnjate, 25. čřopto, 28. řřimanjo, 30. nješwobřřajne wjedřo.

Meja,

różownik (31 dnjow).

Ślōnczka

Mēfaczka

Wschelkizny.

ślhadz. khow.
h. m. h. m.

nieb. anamjo
ślhadz. khow.
h. m. h. m.

1	Srjedu	Filipa a Jakuba, japoscht.	4	35	7	19		245	11	45
2	Ātwórtk	Sigismunda, martrarja.	4	33	7	20		310	pschp.	
3	Pjatk	† Namakanja swj. Kschiza.	4	32	7	22		329	2	26
4	Sobotu	Moniki, wudowy. <i>Ž. S. 526.</i>	4	30	7	24		347	3	44

5. njeđj. po Jutrach. Scj.: Jēzus napomina k modlenju. Jan. 16, 28—30.

5	Njeđj.	Uthanasia, bisk. <i>Ž. S. 467.</i>	4	28	7	25		4	3	5	0
6	Pōndzjelu	Jana psched łacz. wrotami.	4	26	7	26		4	19	6	15
7	Wutoru	Stanistawa, biskopa.	4	24	7	28		4	39	7	29
8	Srjedu	Zjewjenja arcjandz. Michala.	4	22	7	29		4	58	8	42
9	Ātwórtk	Stpēcza Jēzujowoho.	4	21	7	31		5	22	9	52
10	Pjatk	† Antonina, biskopa.	4	19	7	33		5	53	10	56
11	Sobotu	Pia V., bamža.	4	17	7	34		6	33	11	51

6. njeđj. po Jutrach. Scj.: Jēzus ryczi wo Duchu troštarju. Jan. 15, 26—16, 4.

12	Njeđj.	Pantratia, mart. <i>Ž. S. 351.</i>	4	16	7	36		7	21	połnóc	
13	Pōndzjelu	Servatia, biskopa.	4	15	7	37		8	19	12	36
14	Wutoru	Bonifacia, r. k. <i>Ž. S. 382.</i>	4	13	7	38		9	24	1	11
15	Srjedu	Dionysije, k. m. <i>Ž. S. 228.</i>	4	12	7	39		10	32	1	40
16	Ātwórtk	Jana z Nepomuka, martrarja.	4	10	7	41		11	41	2	2
17	Pjatk	† Ubalda, biskopa.	4	9	7	43				pschp.	221
18	Sobotu	Benantia, mart. <i>Ž. S. 218.</i>	4	7	7	44		2	7	2	37

Swjatk. Scj.: Schtōž Bōha lubuje, dzerzi joho kazuje. Jan. 14, 23—31.

19	Njeđj.	Swjatkowniczka.	4	5	7	45		3	22	2	54
20	Pōndzjelu	Swjatkownu pōndzjelu.	4	3	7	46		4	41	3	9
21	Wutoru	Swjatkownu wutoru.	4	2	7	47		6	3	3	27
22	Srjedu	† Emilia, martrarja.	4	1	7	49		7	29	3	48
23	Ātwórtk	Desideria, bamža, martrarja.	4	0	7	50		8	55	4	16
24	Pjatk	† Donatiana, mart. <i>Ž. S. 297.</i>	3	59	7	52		10	16	4	52
25	Sobotu	† Grehorja VII., bamža.	3	58	7	53		11	23	5	43

1. njeđj. po Swjatkach. Scj.: Wupostanjo Japoschtokow. Mat. 28, 18—20.

26	Njeđj.	Rajswjecziŭ. Trojizny.	3	57	7	54		połnóc	6	49	
27	Pōndzjelu	Madlery z Pazziŭ, knjezn.	3	56	7	56		12	13	8	8
28	Wutoru	Germana, biskopa.	3	55	7	57		12	49	9	32
29	Srjedu	Cyrilla Cesarejsk. <i>Ž. S. 229.</i>	3	54	7	58		1	16	10	55
30	Ātwórtk	Božoho hordoho Czeta.	3	54	7	59		1	38	pschp.	
31	Pjatk	† Petronille, knjezn.	3	53	8	0		1	56	1	43

Wopomnienia hōdne dnj.

1. Wałpōra. Kralowŭŭ dawki. 6., 7., 8. Kschizowy tydzeni.
22., 24., 25. Kwatember.

I. Āermanki.

1. Wart (fl., fl.); Njesma-
czibko (fl.); Kuland (fl.)
4. Žitawa (fl., fl.); Kro-
syn (fl.)
6. Kamjenc (fl., fl.); Lubij
(fl., fl.); Krosyn (fl.)
7. Lubij (fl.); Āodzij (fl.)
8. Minatał (fl.); Lubij (fl.)
11. Wifomy (fl.)
13. Wōsport (fl.); Wifto-
pich (fl.); Kinsbort (fl.);
Wifomy (fl.)
14. Kinsbort (fl.); Kych-
bach (fl., fl.)
15. Katech (fl., žit.)
21. Kulow (fl., fl.); Wot-
bramech (fl., fl.)
29. Ždžary (fl.)

II. Mēfaczłowe psche- mēnjenja.

- ☉ Młody mēfaczł 7. mej
popođnju w 2 hodz. 16 min
- ☽ Prēni bērtk 15. mej
popođnju w 5 hodz. 3 min
- ☾ Połny mēfaczł 23. mej
w nočy w 12 hodz. 6 min.
- ☉ Pošledni bērtk 29. mej
popođnju w 3 hodz. 10 min

III. Mōžne wjedro.

Meja ma hacz do 6. rjan
wjedro, na czož nētotre dn
wētsikojte, zymne, njewob
stajne wjedro zastupi. We
8. hacz do 18. je jara czoł
a mulka suchota. 23. rjan
wjedro. Wot 25.—29. cje
pły deszcz z pschemēnizny
ale pōdny wjedrom.

Junij,

smaznik (30 dnjow).

Stónczka

Měsacžka

Wšhelkizny.

šhadj. khow. h. m. h. m.

šhadj. khow. h. m. h. m.

1 Sobotu || Justina, mart. Ž. S. 171. || 3 52 | 8 4 | | 2 12 | 2 48

2. njež. po Swjatkach. Scj.: Wšhirunanjo wo wulfej wječeri. Lut. 14, 16—24.

2 Mjeđ. || Wlandiny, knj. mrt. Ž. S. 176. || 3 51 | 8 5 | | 2 27 | 4 2

3 Póndželu || Paule knježny. || 3 50 | 8 6 | | 2 43 | 5 16

4 Wutoru || Franciska Karacciolo. || 3 49 | 8 7 | | 3 2 | 6 28

5 Srjedu || Bonifacia, biskopa, mart. || 3 49 | 8 7 | | 3 25 | 7 40

6 Štwórtk || Doškowanja bož. Čžěła. || 3 49 | 8 8 | | 3 54 | 8 46

7 Pjatk || † Najšwjecz, wutrobny Žezusoweje. || 3 48 | 8 9 | | 4 30 | 9 44

8 Sobotu || Medarda, biskopa. || 3 48 | 8 10 | | 5 14 | 10 33

3. njež. po Swjatkach Scj.: Wšhirunanjo wo zhubjenej woccy. Lut. 15, 1—10.

9 Mjeđ. || Prima a Feliciana, Ž. S. 284. || 3 48 | 8 11 | | 6 9 | 11 12

10 Póndželu || Marhath, kralowny, wub. || 3 47 | 8 12 | | 7 11 | 11 42

11 Wutoru || Barnaba, japoscht. Ž. S. 120. || 3 47 | 8 13 | | 8 17 | pońóc

12 Srjedu || Jana wot Fatundo, wuznaw. || 3 47 | 8 14 | | 9 27 | 12 6

13 Štwórtk || Antonia z Padua, wuznaw. || 3 46 | 8 14 | | 10 37 | 12 26

14 Pjatk || † Basilia Wulf. b. Ž. S. 477. || 3 46 | 8 14 | | 11 49 | 12 43

15 Sobotu || Vita, martrarja, Ž. S. 357. || 3 46 | 8 15 | | pschp. | 12 58

4. njež. po Swjatkach. Scj.: Bohaty popad rybow. Lut. 5, 1—11.

16 Mjeđ. || Bennona, bisk. Mischnanšt. || 3 46 | 8 15 | | 2 15 | 1 13

17 Póndželu || Nikandra, mart. Ž. S. 335. || 3 46 | 8 16 | | 3 34 | 1 29

18 Wutoru || Marcelliana, mart. Ž. S. 286. || 3 46 | 8 16 | | 4 57 | 1 49

19 Srjedu || Juliany, knježny. || 3 46 | 8 16 | | 6 23 | 2 13

20 Štwórtk || Sylberia, bamža. || 3 46 | 8 17 | | 7 49 | 2 43

21 Pjatk || † Mlofsia z Gonzaga. || 3 46 | 8 17 | | 9 4 | 3 28

22 Sobotu || Albaua, mart. Ž. S. 296. || 3 46 | 8 17 | | 10 4 | 4 28

5. njež. po Swjatkach. Scj.: Sprawnoscej farizejow. Mat. 5, 20—25.

23 Mjeđ. || Agripiny, knježny, mart. || 3 46 | 8 17 | | 10 47 | 5 23

24 Póndželu || Naroda s. Jana kšhczenita. || 3 46 | 8 17 | | 11 18 | 7 9

25 Wutoru || Wilhelma, abta. || 3 47 | 8 17 | | 11 43 | 8 37

26 Srjedu || Jana a Pawoła, martrarj. || 3 47 | 8 17 | | pońóc | 10 0

27 Štwórtk || Rabistawa, krala. || 3 48 | 8 17 | | 12 2 | 11 21

28 Pjatk || †* Leona II., bamža. || 3 48 | 8 17 | | 12 19 | pschp.

29 Sobotu || Pětra a Pawoła, jap. || 3 49 | 8 17 | | 12 34 | 1 53

6. njež. po Swjatkach. Scj.: Žezus nasyci je 7 khlěbami 4000 ludji. Mark. 8, 1—8.

30 Mjeđ. || Wopomnjenje swj. Pawoła. || 3 49 | 8 16 | | 12 50 | 3 7

- I. Germanki.
3. Žhorjalc (st., kl.); Wulki Hajn (st., kn., dšt.); Rychbach (wołm.).
 4. Šodžij (st.); Žhorjalc (kl.); Wulki Hajn (kl.).
 5. Mjeswacžbito (st.).
 - 7.—10. Žhorjalc (wołm.).
 10. Rychwałd (st., kl.); Rauban (st., kl.).
 11. Wudyšhin (wołm.); Rauban (kl.).
 12. Minakal (st.); Radeberg (st.).
 12. a 13. Dražďžany (wołm.).
 14. a 15. Ripšl (wołm.).
 17. Šuczina (st., kl.); Šalschtrow (st., kl.); Muzjakow (st., kl.).
 19. Katecy (st., žit.).
 24. Wóslint (st., kl.); Wječzin (st., kl.); Nowe Dražďžany (kl.).

- II. Měsacžkowe pschmenjenja.
- ☀ Młody měsacžk 6. jun. rano w 4 hodž. 21 min.
 - ☾ Přeni bėrtšk 14. jun. pońócna w 8 hodž. 17 min.
 - ☀ Połny měsacžk 21. jun. rano w 7 hodž. 55 min.
 - ☾ Posledni bėrtšk 27. jun. w noč w 10 hodž. 25 min.

- III. Mójne wjedro.
- Wot započatka hač do 8. rjenje, na to hač do 10. deschčej, potom kurjawy; wot 13. njewobstajne a deschčojte; wot 21.—23. wětr a deschčej, na to rjenje hač do kónca.

Wopomnjenja hódne dnj.

- 16. Wuzwolenšći džen Ž. S. bamža Piusa IX.
- 21. Najdłěšči džen z najkrotschěj noču. 30. Kralowšťa renta.

Julij,

praznik (31 dnjow).

Stónczka

Měsacžka

Wschelkizny.

		Stónczka		Měsacžka	
		šhabz. h. m.	řhow. h. m.	šhabz. h. m.	řhow. h. m.
1 Póndželu	Theobalda, puštnika.	3 51	8 16		1 8 420
2 Wutoru	Domapntanja s. Marije.	3 51	8 15		1 29 530
3 Srjedu	Anatolia, biskopa.	3 52	8 15		1 55 637
4 Štwórtk	Udalrika, biskopa.	3 53	8 14		2 28 738
5 Pjatk	† Michala wot Swjatyř.	3 54	8 14		3 11 830
6 Sobotu	Dominiiki, knježn. mart.	3 55	8 13		4 3 912

7. njeđ. po Swjatkach. Scj.: Profetowje we wowečich drařtach. Mat. 7, 15—21.

7 Njeđ.	Wilibalda, biskopa.	3 56	8 13		5 2 946
8 Póndželu	Řhiliiana, biskopa.	3 57	8 12		6 8 1011
9 Wutoru	Zenona, martrarja.	3 57	8 12		7 16 1032
10 Srjedu	Šednjoch synow Felicity, mart.	3 58	8 12		8 26 1049
11 Štwórtk	Brittia, biskopa.	3 59	8 11		9 35 11 5
12 Pjatk	† Jana Gualberta, abta.	4 0	8 10		10 46 11 19
13 Sobotu	Marhathy, knj. mrt. Ž. Š. 278.	4 1	8 9		11 57 11 34

8. njeđ. po Swjatkach. Scj.: Njesprawny nuknicar. Łuf. 16, 1—9.

14 Njeđ.	Bonaventury, biskopa.	4 2	8 8		psřip. 11 51
15 Póndželu	Rozeřbzenja swj. Japošćt.	4 3	8 7		2 31 poknóć
16 Wutoru	S. Marije na horje Karmel.	4 5	8 6		3 54 12 12
17 Srjedu	Aleřsia, wuznawarja.	4 6	8 5		5 18 12 39
18 Štwórtk	Řilžbjety, kralowny.	4 7	8 4		6 39 1 14
19 Pjatk	†* Vincentia z Paula.	4 8	8 2		7 46 2 5
20 Sobotu	Řendriřa I., řěžora.	4 9	8 1		8 39 3 14

9. njeđ. po Swjatkach. Scj.: Řezus ptaťa na Jeruzalem. Łuf. 19, 41—47.

21 Njeđ.	Anařleta, banřa, mrt. Ž. Š. 134.	4 10	8 0		9 17 4 37
22 Póndželu	Marije Madleny, pokutn.	4 12	7 59		9 43 6 6
23 Wutoru	Řpollinara, bisk. Ž. Š. 129.	4 13	7 58		10 5 7 37
24 Srjedu	Řhryřtinh, knj. mrt. Ž. Š. 292.	4 15	7 57		10 23 9 1
25 Štwórtk	Řakuba starřch ořo, japořćt.	4 16	7 55		10 40 10 22
26 Pjatk	† Hany, maczer. s. Marije.	4 18	7 54		10 56 11 40
27 Sobotu	Řieronyma Řmiliana.	4 19	7 52		11 14 psřip.

10. njeđ. po Swjatkach. Scj.: Řarizej a křónit we templu. Łuf. 18, 9—14.

28 Njeđ.	Řazaria, mart. Ž. Š. 115.	4 21	7 51		11 34 2 9
29 Póndželu	Řarthy, knj. Ž. Š. 53.	4 22	7 49		11 58 3 22
30 Wutoru	Řbdona, mart. Ž. Š. 217.	4 24	7 48		pořnóć 4 30
31 Srjedu	Řgnatia z Řopola, wuznaw.	4 25	7 46		12 29 5 33

Řopomnjenja řódne dnj.

22. Započatk řřowych dnjow.

I. Řermanti.

2. Wart (ř.); Řuffa (ř., ř.); Řobřij (ř.).
3. Řjeswacžidlo (ř.).
8. Řjarnacžicy (ř.); Řiřkopich (ř.); Řžěže (ř., ř.); Řychbach (ř., ř.).
10. Řinakař (ř.).
15. Řóćeznica (ř.); Řubij (ř., ř., ř.).
17. Řakeř (ř., řit.).
20. Řitawa (ř., ř.).
22. Řóřport (ř.).
31. Řžary (ř.).

II. Měsacžkowe piřeměňjenja.

- ☉ Měody měsacžk 5. jul. wječor w 7 hodž. 23 min.
- ☽ Přěni běřtk 13. jul. wječor w 8 hodž. 46 min.
- ☽ Pořny měsacžk 20. jul. popořdnju w 2 hodž. 51 min.
- ☾ Pořledni běřtk 27. jul. dopořdnja w 8 hodž. 16 min.

III. Mőžne wjedro.

Julij započina řo z wulkej horcotu a ma řjane wjedro hać do 13., wot 13. hać do 20. je deřćęojte wjedro, wot 20. je něłotre dnj njewořtajne wjedro, na to řař řjenje, wokoło 27. je piřeměňjate wjedro, a pořtom řjenje hać do řónca.

August,

žnjeńc (31 dnjow).

Slónczka

Měsaczka

Wšhelkizny.

		Slónczka		Měsaczka	
		šhabj. h. m.	thow. h. m.	šhabj. h. m.	thow. h. m.
1 Štwórtk	Pětra w rjeczazach.	4 26	7 45		1 9 6 28
2 Pjatk	† Alfonsa Liguorskeho, bisk.	4 27	7 44		1 57 7 12
3 Sobotu	Amalanja swj. Šczechšana.	4 29	7 42		2 54 7 47

11. njeđ. po Šwjatkach. Scj.: Jezus wustrowi huchoněmoho. Mat. 8, 31—37.

4 Njeđ.	Dominika, wuznawarja.	4 30	7 40		3 59 8 16
5 Póndzjelu	Poswjeczenjo cyrk. „na snězy.“	4 32	7 38		5 8 8 37
6 Wutoru	Pšchekrasnjenja Jez. na Taborje.	4 34	7 36		6 17 8 56
7 Srjedu	Donata, bisk.; Alberta.	4 35	7 35		7 27 9 11
8 Štwórtk	Cyriaka, mart. Ž. S. 348.	4 37	7 33		8 36 9 27
9 Pjatk	† Kajetana Thienenskeho.	4 38	7 31		9 47 9 40
10 Sobotu	Kawrjeńca, martr. Ž. S. 243.	4 40	7 29		11 0 9 56

12. njeđ. po Šwjatkach. Scj.: Mitosčizny Samaritan. Łukas 10, 23—37.

11 Njeđ.	Tiburta, mart. Ž. S. 288.	4 41	7 28		pschp. 10 14
12 Póndzjelu	Klary, knježny.	4 42	7 26		1 34 10 37
13 Wutoru	Sippolita, mart. Ž. S. 245.	4 44	7 24		2 56 11 8
14 Srjedu	Eusebia, męschuka.	4 46	7 22		4 16 11 50
15 Štwórtk	Do njebies wzacza f. Marije.	4 47	7 20		5 28 pońnoc
16 Pjatk	† Hiacyntcha, wuznawarja.	4 49	7 18		6 27 12 49
17 Sobotu	Liberata, wuznawarja.	4 51	7 16		7 10 2 4

13. njeđ. po Šwjatkach. Scj.: Džesacjo wusadni mužicy. Łukas 17, 11—19.

18 Njeđ.	Heleny, křež. Ž. S. 404: Joach.	4 52	7 14		7 41 3 30
19 Póndzjelu	Filumeny, knj. mrt. Ž. S. 292.	4 53	7 12		8 6 5 3
20 Wutoru	Bernarda, abta.	4 55	7 10		8 25 6 32
21 Srjedu	Ludwiga, biskopa.	4 56	7 8		8 43 7 57
22 Štwórtk	Symforiana, martrarja.	4 58	7 6		8 59 9 18
23 Pjatk	† Filipa Beniciskeho.	5 0	7 4		9 16 10 37
24 Sobotu	Bartolmja, jap. Ž. S. 123.	5 2	7 2		9 36 11 54

14. njeđ. po Šwjatkach. Scj.: Nihto njemóže dwěmaj knježomaj služicj. Mat. 6, 24—33.

25 Njeđ.	Zadwigi; Ludwiga, krala.	5 3	6 59		10 0 pschp.
26 Póndzjelu	Zefyrina, bamža. Ž. S. 205.	5 5	6 58		10 29 2 21
27 Wutoru	Józefa z Kalasanca, wuznaw.	5 6	6 55		11 6 3 26
28 Srjedu	Hawšhtyna, biskopa.	5 8	6 53		11 51 4 24
29 Štwórtk	Serafije, knježny.	5 9	6 51		pońnoc 5 12
30 Pjatk	† Kofy z Lima, knježny.	5 11	6 49		12 46 5 50
31 Sobotu	Kajmunda, wuznawarja.	5 12	6 47		1 49 6 20

I. Šermanki.

1. Kamjenc (št.).
3. Budyšchin (kl.).
5. Budyšchin (kl., št.); Kulow (št., kl.).
6. Budyšchin (kl.).
7. Njefwacžibto (št.).
12. Woštrowe (št.); Kinsborf (št.).
13. Bart (št.); Łaz (št., kl.).
14. Minafak (št.).
17. Kuland (št.).
19. Kamnowy (št., kl.); Žhorjele (št., kl.).
20. Žhorjele (kl.).
21. Kafečy (št., žit.); Kadeberg (št.).
24. Halschtraw (št., kl.).
26. Wóšport (št., kl.); Póckowy (št., kl.); Łauban (št., kl.).
29. Łauban (kl.).

II. Měsaczkowe pšcheměńjenja.

- ☀ Měsaczkowe měšaczk 4. aug. dopołnja w 10 hodj. 43 min.
- ☾ Prěni bėrtik 12. aug. rano w 6 hodj. 50 min.
- ☽ Pońny měšaczk 18. aug. wječor w 9 hodj. 51 min.
- ☾ Pošledni bėrtik 25. aug. wječor w 9 hodj. 33 min.

III. Móžne wjedro.

August započina so z wulkej horcoty, wokoło 4. je wjele deshečja; 12. pschijnese wětr a desheč; wokoło 18. nětotre rjane dnj; 25. zaji desheč a na to pscheměnjate wjedro hač do kónca.

Wopomnjenja hódne dnj.

1. Kralowste dawki; 9. Nastupny džen Ž. Maj. krala Jana na trón;
22. Kónce pšowych dnjow; 26. Mjeniny budyšchinskeho tachanta Ludwiga.

September,

požnjeńc (30 dnjow).

Stónczka

šhab. h. m. khow. h. m.

Měsaczka

šhab. h. m. khow. h. m. wjeb. znamjo

Wšchelkizny.

15. njeđ. po Swjatkach. Scj.: Mornw mtdzenc we Naim. Łukas 7, 11—16.

1 Njeđ.	S. Jandzelow pěstonom.	5 14	6 45		2 56	6 44
2 Póndželu	Czernjoweje krony Jězusoweje.	5 15	6 42		4 6	7 2
3 Wutoru	Schczěpana, krala.	5 17	6 40		5 16	7 19
4 Srjedu	Lazara. Ž. S. 57.	5 19	6 38		6 27	7 33
5 Štwórtk	Kosalije, knježny.	5 20	6 35		7 39	7 48
6 Pjatk	† Albina, biskopa.	5 22	6 33		8 52	8 2
7 Sobotu	Keginy, knj. mrt. Ž. S. 221.	5 24	6 31		10 6	8 19

16. njeđ. po Swjatkach. Scj.: Jězus wustrowi wobukawoho. Mat. 14, 1—16.

8 Njeđ.	Naroda swjateje Marije.	5 25	6 29		11 23	8 41
9 Póndželu	Gorgonia, martrarja.	5 26	6 27		pschp.	9 7
10 Wutoru	Miklowscha Tolentinškoho.	5 28	6 25		2 2	9 44
11 Srjedu	Hiacyntha, martrarja.	5 30	6 22		3 16	10 34
12 Štwórtk	Guidona, wuznawarja.	5 31	6 20		4 17	11 41
13 Pjatk	† Materna, biskopa.	5 33	6 18		5 5	pońnoc
14 Sobotu	Pomyščenja s. Kschiza.	5 35	6 15		5 41	1 1

17. njeđ. po Swjatkach. Scj.: Najwjetscha kaznja we zakonju. Mat. 22, 34—46.

15 Njeđ.	Mjena swjateje Marije.	5 36	6 13		6 7	2 30
16 Póndželu	Kornelia, bamža.	5 38	6 10		6 28	3 59
17 Wutoru	Bluznow Franca Serafiskoho.	5 39	6 8		6 46	5 26
18 Srjedu	†* Domascha z Billanova.	5 40	6 7		7 2	6 50
19 Štwórtk	Jamaria, bisk., mart. Ž. S. 374.	5 42	6 4		7 19	8 11
20 Pjatk	†* Eustachia, mart. Ž. S. 125.	5 44	6 2		7 38	9 32
21 Sobotu	†* Mateja, japoscht. Ž. S. 116.	5 45	6 0		8 0	10 50

18. njeđ. po Swjatkach. Scj.: Jězus wustrowi wicžniwoho. Mat. 9, 1—8.

22 Njeđ.	Mauritia, mart. Ž. S. 293.	5 47	5 57		8 27	pschp.
23 Póndželu	Thelle, knjež. mrt. Ž. S. 76.	5 48	5 55		9 1	1 15
24 Wutoru	Kadoszczow swj. Marije.	5 50	5 53		9 43	2 17
25 Srjedu	Marije wot wukupj. jatych.	5 52	5 50		10 35	3 10
26 Štwórtk	Lina, bamža. Ž. S. 134.	5 53	5 48		11 36	3 52
27 Pjatk	† Kosmasa, Damiana. Ž. S. 274.	5 55	5 45		pońnoc	4 23
28 Sobotu	Wjacława, wojwody.	5 57	5 43		12 42	4 48

19. njeđ. po Swjatkach. Scj.: Kwasna hošcžina krala. Mat. 22, 1—41.

29 Njeđ.	Michała, arcjandžela.	5 58	5 42		1 52	5 9
30 Póndželu	Hieronima, měšcnika.	5 59	5 40		3 3	5 25

Wopomnjenja hódne dnj.

1. Zapocžatk hóntow; 6. Wuzwolny džen budyšćinskoho tachanta Ludwika; 18., 20., 21. Awatember; 22. Džen a nóc so runataj; 30. Kralowska renta.

I. Šermanki.

2. Wulki Šajn (š., kn., dš.).
3. Šodžij (š.).
4. Njeswacžidło (š.).
5. Rychbach (kn., š.); Mužakow (š., kl.).
7. Šinsport (š.); Žitawo (š.).
9. Biskopich (š.); Žitawo (š., kn., kl.); Džěže (kl.).
11. Minakał (š.).
12. Wołbramech (kl., š.).
16. Kamjenc (š., kl.); Woštrawc (š., kl.).
18. Kakech (š., žit.).
21. Wart (š., kl.).
23. Biskopich (kl.); Wojerect (š., kl.).
25. Pólcznica (š.).
26. Pólcznica (kl.).
27. Wjelecžin (š., kl.).
28. Wóslint (š.).
30. Kakech (kl.); Šustka (š., kl.); Šucžina (š., kl.); Šipst (zapocz. běn. tydž.)

II. Měsacžkowe pšchemnjenja.

- ☀ Młody měsacžk 3. sep w noč w 1 hodž. 51 min.
- ☾ Přeni bėrtšk 10. sept. popońdnju w 3 hodž. 1 min.
- ☀ Połny měsacžk 17. sept. rano w 6 hodž. 2 min.
- ☾ Posledni bėrtšk 24. sept. popońdnju w 2 hodž. 19 min.

III. Móžne wjedro.

September je hač do 4. rjenje cjopty, na cjož šlnt deszcz a hrimanjo pšchidže. Wot 10. je zašy rjenje, 17. wětr a deszcz, 24. rjane a wotoko 30. deszczojte wjedro.

Oktober, winowc (31 dnjow).

Stóneczka

Měsacžka

Wschelkizny.

		Stóneczka		Měsacžka				
		řhadž. h. m.	řhow. h. m.	řhadž. h. m.	řhow. h. m.			
1	Wutoru	Remigia	biskopa.	6 1	5 37		4 13	5 42
2	Erjedu	Othona,	biskopa,	6 3	5 35		5 26	5 56
3	Štwórtk	Jozefa z	Kupertina,	6 4	5 33		6 39	6 10
4	Pjatk	† Franciska z	Affisi.	6 6	5 30		7 55	6 26
5	Sobotu	Brunona,	wuznawarja.	6 8	5 28		9 13	6 45

20. njeđ. po Swjatkach. Scj.: Žezus wustrowi kralikoweho syna. Jan. 4, 46—53.

6	Njeđž.	Kozarija swjat. Marije.		6 10	5 25		10 32	7 10
7	Póndželu	Marka, bamža. Ž. S. 412.		6 11	5 23		11 52	7 42
8	Wutoru	Brigity, wudowy.		6 13	5 21		pschp.	8 27
9	Erjedu	Dionysiaz Ateopaga. Ž. S. 134.		6 14	5 19		2 14	9 28
10	Štwórtk	Franciska z Borgia.		6 15	5 17		3 4	10 42
11	Pjatk	† Gerosna, martr. Ž. S. 295.		6 17	5 15		3 42	počnóc
12	Sobotu	Maximiliana, mrt. Ž. S. 296.		6 19	5 13		4 20	12 6

21. njeđ. po Swjatkach. Scj.: Njesmilny wotrocžk. Mat. 18, 23—35.

3	Njeđž.	Eduarda III., krala.		6 21	5 10		4 32	1 32
4	Póndželu	Kallista I. bamža. Ž. S. 205.		6 23	5 8		4 50	2 58
5	Wutoru	Zadwigi, wudowy.		6 24	5 6		5 6	4 23
6	Erjedu	Theresije, knj.; Hawla.		6 26	5 4		5 23	5 44
7	Štwórtk	Florentina, biskopa.		6 28	5 2		5 38	7 6
8	Pjatk	† Lutaska, sczenika. Ž. S. 122.		6 29	5 0		5 59	8 26
9	Sobotu	Petra z Antanary.		6 31	4 58		6 24	9 44

22. njeđ. po Swjatkach. Scj.: Wo dańskim pjenježu. Mat. 22, 15—21.

20	Njeđž.	Jana z Kanta, wuznaw.		6 32	4 56		6 55	10 58
21	Póndželu	Wóřšule, knj. Ž. S. 536.		6 34	4 54		7 34	pschp.
22	Wutoru	Severa, biskopa.		6 36	4 52		8 23	1 3
23	Erjedu	Severina, biskopa. Ž. S. 519.		6 38	4 50		9 22	1 49
24	Štwórtk	Kasaela, arcjandžela.		6 40	4 48		10 26	2 25
25	Pjatk	† Krispina, mart. Ž. S. 299.		6 41	4 46		11 35	2 52
26	Sobotu	Evarista, bamža. Ž. S. 148.		6 43	4 44		počnóc	3 14

23. njeđ. po Swjatkach. Scj.: Žezus wožini Jairowu dźowku. Mat. 9, 18—26.

27	Njeđž.	Florentia, martrarja.		6 45	4 42		12 45	3 31
28	Póndželu	Symana a Judy, japosčt.		6 46	4 41		1 56	3 47
29	Wutoru	Eusebije, knježny.		6 48	4 39		3 7	4 2
30	Erjedu	Theodorita, měščn. Ž. S. 454.		6 50	4 37		4 20	4 16
31	Štwórtk	Wolfganga, biskopa.		6 51	4 35		5 35	4 31

I. Šermantki.

1. Šodžij (řt.).
- 1.—6. Šipř (bėtn. tydž.).
2. Njeswacžiblo (řt., len.).
7. Ščrachow (řt., řt.); Kulow (řt., řt.); Rychbach (řt., řn.); Šjarnacžicy (řt., řt.).
- 7.—12. Šipř (masa).
9. Minafal (řt.); Radeberg (řt.).
10. Radeberg (řt.).
14. Wšpork (řt.); Lubij (řt., řt.); Šinsbork (řt.).
15. Lubij (řt.); Šinsbork (řt.).
16. Račecy (řt., žit.).
17. Wikowy (řt.).
18. Wikowy (řt.).
19. Krosyn (řt.).
20. Njeswacžiblo (břt., řt., řn.).
21. Šalsčtrow (řt., řt.); Rychwałd (řt., řt.); Krosyn (řt.).
30. Šdžary (řt.).

II. Měsacžkowe pschmenjenja.

- ☀ Měsacžk 2. okt. popočdnju w 4 hodž. 28 min.
- ☾ Přeni běrtł 9. oktbr. w noč w 10 hodž. 1 min.
- ☽ Počny měsacžk 16. okt. popočdnju w 4 hodž. 32 min.
- ☾ Pošledni běrtł 24. okt. dopočdnja w 9 hodž. 51 min.

III. Różne wjedro.

Oktober so z desčejom započjina; 2. je rjane, na to zash desčej; wot 10. hačž 16. rjenje a potom desčej hačž do 24.; na to zash rjenje a wot 29. hačž do kónca mtohojte a řhódne wjedro.

Wopomnjenja hódne dnj.

1. Dawki za wopaleńsku polkadnicu; 6. Radworsta a Kulowsta termušca;
15. Parschonski a rjemjesniški dawki; 20. Wotrowsta termušca;
27. Rchóřscjansta termušca.

November,

nazymnik (30 dnjow).

Stónczka

Měsacžka

Wšelkizny.

		šhadž.	šom.	h. m.	h. m.	šhadž.	šom.	h. m.	h. m.
1 Pjatk	† Wichtich Swjatych.	6	53	4	33		6	55	4 48
2 Sobotu	Wšchčch khudych dušchow.	6	55	4	31		8	16	5 11

24. njeđ. po Swjatkach. Scž.: Žezus staji wichor na morju. Mat. 8, 23—27.

3 Njeđ.	Malachia, biskopa.	6	57	4	29		9	39	5 42
4 Póndželu	Korle Woromejštoho.	6	58	4	28		10	58	6 23
5 Wutoru	Šilžbjety, maczerje s. Jana.	7	0	4	26		pschp.		7 19
6 Srjedu	Leonarda, abta.	7	2	4	25		1	4	8 31
7 Štwórtk	Wilibrorda, biskopa.	7	3	4	23		1	45	9 52
8 Pjatk	† Štyrjoch krónow. Ž. S. 352.	7	5	4	21		2	15	11 17
9 Sobotu	Theodora, mart. Ž. S. 380.	7	7	4	20		2	38	počnóc

25. njeđ. po Swjatkach. Scž.: Pjanka mjez dobrym šymjenjom. Mat. 13, 24—30.

10 Njeđ.	Gandrija Abelinstoho.	7	9	4	18		2	57	12 41
11 Póndželu	Měrcžina, bisk. Ž. S. 511.	7	11	4	16		3	13	2 3
12 Wutoru	Rivina, biskopa.	7	12	4	15		3	28	3 24
13 Srjedu	Didaka, wuznawarja.	7	14	4	13		3	45	4 43
14 Štwórtk	Měrcžina, bamža.	7	15	4	12		4	2	6 2
15 Pjatk	† Leopolda.	7	17	4	11		4	24	7 21
16 Sobotu	Serty; Dttmara; Edmunda.	7	19	4	10		4	52	8 38

26. njeđ. po Swjatkach. Scž.: Žonopowe žorno. Mat. 31, 31—35.

17 Njeđ.	Grehorja dziwocyinjerja. Ž. S. 262.	7	20	4	9		5	27	9 50
18 Póndželu	Alseja; Zacheja, mart. Ž. S. 331.	7	22	4	7		6	12	10 54
19 Wutoru	Šilžbjety, kral. wuheršt.	7	24	4	6		7	7	11 45
20 Srjedu	Feliksa Balesistoho.	7	26	4	5		8	10	pschp.
21 Štwórtk	Woprowanja swjat. Marije.	7	27	4	4		9	18	12 54
22 Pjatk	† Cecilije, k. mrt. Ž. S. 209.	7	29	4	2		10	27	1 18
23 Sobotu	Klimanta I., bamž. Ž. S. 138.	7	31	4	1		11	36	1 39

27. a poslebnju njeđelu po Swjatkach. Scž.: Zapuščenje Jeruzalema. Mat. 24, 15—35.

24 Njeđ.	Bošwjecz. cyrtwje s. Pětra.	7	32	4	0		počnóc		1 53
25 Póndželu	Rhathryn, knj. mrt. Ž. S. 348.	7	34	3	59		12	47	2 8
26 Wutoru	Jana wot kšija.	7	35	3	59		1	58	2 21
27 Srjedu	Nikasta, biskopa.	7	36	3	58		3	12	2 36
28 Štwórtk	Grehorja III., bamža.	7	38	3	57		4	29	2 52
29 Pjatk	† Saturnina; Maura.	7	40	3	57		5	49	2 12
30 Sobotu	Gandrija, japošcht. Ž. S. 82.	7	41	3	56		7	13	3 39

Wopomnjenja hódne dnj.

1. Kralowšte dawki; 3. Budyšchinska termuška; 10. Njebjelčanska a Bžerjanska termuška; 24. Kalbicjanska termuška.

I. Šermanki.

2. Budyšchin (fl.); Kuland (fl.).
4. Budyšchin (fl., fl.); Stare Dreždžany (kn., fl.); Nowosale (fl.); Kuland (fl.).
5. Budyšchin (fl.); Šobžij (fl.); Wart (fl.); Łaz (fl., fl.).
6. Nješwacžidło (fl., kn.); Radeberg (fl.).
11. Pólcznica (fl.); Rychbach (fl., fl.).
13. Minakał (fl.).
16. Žitawa (fl.).
18. Stolpin (fl., fl.); Žitawa (kn., fl., fl.).
19. Žitawa (kn., fl., fl.).
20. Rakety (fl. žit.).
25. Wóšport (fl., fl.).

II. Měsacžkowe pschmenjenja.

- ☉ Młody měsacž 1. nov. rano w 6 hodž. 26 min.
- ☽ Přeni bėrtk 8. novbr. rano w 4 hodž. 49 min.
- ☾ Počny měsacž 15. nov. rano w 6 hodž. 6 min.
- ☾ Posledni bėrtk 23. nov. rano w 6 hodž. 43 min.
- ☉ Młody měsacž 30. nov. wječor w 7 hodž. 32 min.

III. Mójne wjedro.

November ma hač do 4. rjane wjedro, na kotrej wulki wětr a 7. a 8. deschj scžěhuje. Na to so zašy rjeńšče wjedro wróći a hač do 16. traje. Wot 17. je polhmurjene wjedro, 23. torhath wětr, na to žymne hač do 28. a potom hač do kónca sněh a deschj.

December, hodovník (31 dnjow).

Stónčzka

Měsacžka

Wšelkizny.

šhabž. křow.
h. m. h. m.

něb. žnamp.
šhabž. křow.
h. m. h. m.

1. nježelu adventa. Scž.: Znamjenja pschod sudnym dnjom. Luk. 21, 25—33.

1 Njedž.	Eligia, biskopa.	7 42	3 55		8 37	4 16
2 Póndželu	Pauliny, kn. mrt. Ž. S. 240.	7 44	3 54		9 56	5 7
3 Wutoru	Franciska Xaverstoho.	7 45	3 54		10 59	6 16
4 Srjedu	Borbory, knj. mrt. Ž. S. 212.	7 47	3 53		11 46	7 35
5 Štwórtk	Vibiany, knj. Ž. S. 456.	7 48	3 53		pschp.	9 3
6 Pjatk	† Mikka wšča, bšk. Ž. S. 407.	7 49	3 53		12 45	10 29
7 Sobotu	Agathona, martrarja.	7 50	3 53		1 4	11 52

2. njež. adventa. Scž.: Janowe poselstwo pola Žezusu. Mat. 11, 2—10.

8 Njedž.	Njewobl. podjercza s. Marije.	7 51	3 53		1 20	pońnoc
9 Póndželu	Pětra Chryfologa. Ž. S. 507.	7 52	3 52		1 35	1 12
10 Wutoru	Melchiada, bamža, Ž. S. 399.	7 53	3 52		1 51	2 30
11 Srjedu	Eutyfija, martrarja.	7 54	3 52		2 8	3 47
12 Štwórtk	Damaša, bamža. Ž. S. 450.	7 55	3 52		2 28	5 4
13 Pjatk	† Lucije, knj. mrt. Ž. S. 360.	7 56	3 52		2 52	6 21
14 Sobotu	Herona, martr. Ž. S. 216.	7 57	3 52		3 24	7 34

3. njež. adventa. Scž.: Janowe swědženjo wo Žezusu. Jan. 1, 19—28.

15 Njedž.	Křystiany skuž. Ž. S. 409.	7 58	3 52		4 5	8 40
16 Póndželu	Eusebia Berceľstoho. Ž. S.	7 59	3 52		4 56	9 37
17 Wutoru	Gratiana, biskopa.	8 0	3 52		5 57	10 21
18 Srjedu	† * Čakanja swj. Marije na porod.	8 1	3 53		7 3	10 55
19 Štwórtk	Nemesia, mart. Ž. S. 217.	8 1	3 53		8 12	11 22
20 Pjatk	† * Filogonia, bisk. Ž. S. 402.	8 2	3 54		9 21	11 42
21 Sobotu	† * Domascha, jap. Ž. S. 118.	8 2	3 54		10 30	11 59

4. njež. adventa. Scž.: Jan přebuje potutu. Luk. 3, 1—6.

22 Njedž.	Flaviana, martrarja.	8 3	3 54		11 39	pschp.
23 Póndželu	Wiktorije, knj. mrt. Ž. S. 218.	8 4	3 55		pońnoc	12 27
24 Wutoru	† * Gřehorja, martrarja.	8 4	3 56		12 51	12 40
25 Srjedu	Boži džen narod. Žezus.	8 5	3 56		2 4	12 56
26 Štwórtk	Scžepana, přenij. martr.	8 5	3 57		3 21	1 13
27 Pjatk	† Jana, japoscht. Ž. S. 140.	8 5	3 58		4 42	1 36
28 Sobotu	Njewinow. džěčatkow.	8 5	3 59		6 6	2 7

Nježelu po Ĥodžoch. Scž.: Simeon a Ĥana wo Žezusu rycitaj. Luk. 2, 33—40.

29 Njedž.	Domascha Rantuarenstoho.	8 5	4 0		7 28	2 51
30 Póndželu	Sabian, bisk. mrt. Ž. S. 361.	8 5	4 1		8 41	3 52
31 Wutoru	Sylvestra I., bamž. Ž. S. 409.	8 5	4 2		9 37	5 11

Wopomnjenja hódne dnj.

1. Započatk adventa; 12. Narodny džen S. M. krala Jana; 18., 20., 21. Kwatember;
21. Najštrótschi džen z najdlěškej nocu; 31. Kralowšta renta.

I. Ĥermanki.

3. Ĥodžij (st.).
4. Njeswacžibto (st. len).
7. Budyščin (st.).
9. Džěje (st., k.).
11. Minataš (st.).
18. Katech (st., žit.); Kuland (st.).
19. Muzjakow (st., k.).
20. Kulow (st., k.).
21. Wojerech (st., k.).

II. Měsacžkowe pschměnjenja.

- ☉ Přeni běrtšk 7. decbr. pschpofdnju w 12 hodž. 34 m.
- ☾ Pońny měsacžk 14. dec. w noč w 10 hodž. 42 min.
- ☾ Posledni běrtšk 23. dec. w noč w 3 hodž. 9 min.
- ☾ Měsacžk 30. dec. rano w 7 hodž. 34 min.

III. Móžne wjedro.

Přeni džen decembra je rjany, a isčěhuje njemike wjedro; 7. je sněh a deschč, na to hrozne wjedro hačž do 13.; 14. je rjenje, wot 16.—20. je žyma, 23. sněh a torhaty wětr; a potom hačž do 29. pschpofdnju, wjedro ze sněhom; 30. torhaty wětr a na to žyma.

Wërchojo europjskich krajow.

Badensta: 275,064 □ mil; 1,434,960 wobydł.; wulkowójwoda Wjebrič, rođj. 9. sept. 1826. — **Bajersta:** 1381,55 □ mil; 4,824,421 wobydł.; kral Ludwil II., rođj. 25. aug. 1845. — **Belgiska:** 534,98 □ mil; 5,984,451 wobydł.; kral Leopold II., rođj. 9. hapr. 1835. — **Chrkwiniski stat:** 214,12 □ mil; 720,000 wobydł.; bamj Pius IX. (hrabja Mastai Ferreti), rođj. 13. meje 1782; wuzwol. 16. jun. 1845. (Joho kraj je pschitomnje w ruch italskeho krala.) — **Dansta:** 696 □ mil; 1,717,802 wob.; (we kolonijach 4097,5 □ mil z 108983 wobydł.); kral Khrystian IX., rođj. 8. hapr. 1818. — **Francózska:** 9,850,47 □ mil; 38,192,064 wob.*); (w kolonijach 15,139,72 □ mil z 5,512,110 wob.); republika. — **Gričiska:** 910,28 □ mil; 1,348,522 wob.; kral Jurij I., rođj. 24. dec. 1845. — **Hessensta:** 139,25 □ mil; 823,138 wob.; wulkowójwoda Ludwil III., rođj. 9. jun. 1806. — **Holland** (Rižozemska): 643 □ mil; 3,792,374 wobydł.; (w kolonijach 33,439,31 □ mil z 20,914,315 wob.); kral Wilhelm III., rođj. 18. febr. 1817. — **Italsta:** 5,166,21 □ mil; 24,368,787 wob.; kral Viktor Emanuel II., rođj. 14. mërca 1820. — **Jendželsta:** 5,762,35 □ mil; 30,157,473 wob.; (w kolonijach 246,468,24 □ mil z 207,406,356 wob.); kralowna Viktorija I., rođj. 24. meje 1819. — **Meklenburg-Schwerin:** 244,12 □ mil; 28,770 wob.; wulkowójwoda Wjebrič Franc II., rođj. 28. febr. 1823. — **Oldenburg:** 116,22 □ mil; 315,622 wob.; wulkowójwoda Pëtr, rođj. 8. julija 1827. — **Portugalsta:** 1,716,40 □ mil; 3,986,558 wob.; (na kupach a w kolonijach 34,888,04 □ mil z 11,244,149 wob.); kral Ludwil Filip, rođj. 13. okt. 1838. — **Pruska:** 6,387,632 □ mil; 24,059,543 wob.; křejzor-kral Wilhelm I., rođj. 22. mërca 1797. — **Ratuska:** 11,305,01 □ mil; 35,943,592 wob. (Stowjanow 16; 212,168); křejzor Franc Žozef I., rođj. 18. aug. 1830. — **Rumunsta:** 2,197 □ mil; 3,864,848 wob.; wjerch Korla I., rođj. 28. hapr. 1839. — **Ruska:** 379,965 □ mil; 77,544,770 wob.; křejzor Aleksander II., rođj. 29. hapr. 1818. — **Saksta:** 271,830 □ mil; 2,433,400 (51,470 Serbow); kral Jan, rođj. 12. dec. 1801, na tron pschischoł 9. aug. 1854, woženje. 21. nov. 1822 z Amaliju, dźowu baj. krala Maksja Žozefa, rođj. 13. nov. 1801. Kronprync Albert, rođj. 23. hapr. 1828, woženj. 18. jun. 1853 z Karolu wot Wafsa, rođj. 5. aug. 1833. — **Pryncesna Hilžbjeta,** rođj. 4. febr. 1830, wudata wójwodze Ferdinandej wot Genua. — **Prync Jurij,** rođj. 8. aug. 1833, woženj. 11. meje 1859 z Hanu Mariju, setru portug. krala Ludwika, rođj. 21. jul. 1843; jeju dźećji su: Mathilda, rođj. 19. mërca 1863; Wjebrič, rođj. 25. meje 1865; Marija, rođj. 31. meje 1867; Jan Jurij, rođj. 10. julija 1869; Maks, rođj. 17. nov. 1870. — **Serbiska:** 791 □ mil; 1,222,000 wob.; wjerch Milan IV. Dobrenowicz, rođj. 4. aug. 1852. — **Španiska:** 9,200,4 □ mil; 16,302,625

wob.; (w kolonijach 7,762,78 □ mil z 6,363,297 wob.); kral Amadeus. — **Šwajcarska:** 739,51 □ mil; 2,310,494 wob.; republika. — **Šwejdowsta:** 13,825,02 □ mil; 5,897,159 wob.; kral Korla XV., rođj. 3. meje 1823. — **Turkowska:** 37,934,0 □ mil; 26,970,000 wob.; sultan Abdul Aziz, rođj. 9. febr. 1838. — **Wirttembergsta:** 354,25 □ mil; 1,778,479 wobydł.; kral Korla I., rođj. 6. mërca 1823.

Čas božich službow.

A. We serbskich wofadach Łužicy.

1) W Budyschinje. a) We tachantskej (němskej) chrkwi: patron: swj. Pëtr, japoschoł. Kermuscha: njebzelu po swj. Mërczinje. — Njebzelske bože služby: rano 5., dopokdnja 9., nyschpor 2 hodj. — Džekawe dnj rano w lëcže (wot 1. haprjla hač 1. oktobra) w 5. hodj., w zymje (wot 1. oktobra hač 1. haprjla) w 6. hodj.; dopokdnja pschecy w 9. hodj. — b) W serbskej chrkwi: patron: swjata Marija do njebies wzata; kermuscha: na mjeno swj. Marije. Njebzelske a swjedženiske bože služby dopokdnja w lëcže (wot Wafpory hač do Michała) we 1/2 9 hodj., w zymje (wot Michała hač do Wafpory) w 9. hodj. nyschpor 1/2 1 hodj. — Wot posta hač do adventa (hbjž njesu schulske přezdniny) su we serbskej chrkwi njebzelu hodzinu do wulkich kemschi schulske bože služby z němstom předomanjom. — Džekawy džen su kemsche jeno sriedy a pjatki posta a drubi džen kermusche w 7. hodj.; w meji mejska pobožnosć wjeczor 6. hodj.

2) We Khrósczicach. Patronaj: swjataj Syman a Juda, japoschołaj. Kermuscha: njebzelu pschec 29. oktobrom. Njebzelu a swjate dnj su w lëcže (wot přenjeje njebzela po Jutrach hač do njebzela pschec swj. Matejom [21. septembra]) rano w 5., dopokdnja we 8. hodj., w zymje (wot 21. sept. hač do jutrow) we 6. a 9. hodj.; nyschpor w 2. hodj. — Džekawy džen kemsche w lëcže w 6., w zymje 8. hodj.

3) W Njebjelczicach. Patron: swj. Mërczin, biskop. Kermuscha: njebzelu pschec 11. novembrom. — Njebzelske a swjedženiske kemsche w lëcže (wot Wafporu hač pschec 29. sept.) we 8. hodj., w zymje (wot Michała hač pschec Wafporu) w 9. hodj.; nyschpor 1/2 2. hodj.; jeno Hodj boži džen, na Nowe lëto, Boži spëcžo, swjatowniczku, na Bože Čžëto, njebzelu mjez Wozim Čžëtom a na došhowanjo Wozoho Čžëka nyschpor w 2. hodj. — Džekawy džen kemsche nalëto a nazymu 1/2 7. abo 7.; w lëcže 6. a w zymje 1/2 8. hodj.

4) W Radworju. Patron: swjata Marija do njebies wzata. Kermuscha: njebzelu po 15. augustje. Kermuscha: njebzelu po swj. Michale. — Njebzelske a

*) Wotczahnyč maja so 257,826 □ mile a wobydlerjo Esfaha a Rothringow, kiž su němstomu křejzorstwej pschpabnyje.

fwjedźeńskie kemsche w lécze (wot Wałporcy hačž do Michała) rano 5., dopołdnja w 8.; w žymje (wot njeźele po swj. Michale hačž k Wałporje) rano w 6., dopołdnja w 9. hodž. — Nysčpor w 2. hodž. — Džekawe dnų wot jutrow hačž do adventa su kemsche w 7., wot adventa hačž do jutrow we ½8 hodž. Na pjatkach je po božej mschi pobožnosć bratrstwa wot Žezusoweje smjertneje stysłnosće.

5) W Kalbicach. Patron: swj. Khatyrna. Kermuscha: njeźelu psched swj. Khatyrnu. — Njeźelste a swjeźeńskie kemsche wot Jutrownički hačž psched swj. Matejom rano w 5., dopołdnja w 8. hodž.; wot swj. Mateja hačž k Jutram rano w 6., dopołdnja w 9. hodž. — Nysčpor w 2. hodž. — Džekawe dnų w lécze ½7., nalěto a nazymu 7., w žymje ½8, tež w 8. hodž. kemsche. Pjatti we posće prěnja boža mscha w 6. hodž., druha we 8. hodž.

6) We Wotrowje. Patron: swj. Venno. Kermuscha: tšeczu njeźelu oktobra. — Njeźelste a swjeźeńskie kemsche dopołdnja w 9., mjensche swj. dnų we 8. hodž.; nysčpor w 2. hodž. — Džekawe dnų w lécze ½7., nalěto a nazymu 7., w žymje ½8. hodž. kemsche.

7) We Kłosčtrje Marijnej Šwěždže. Patron: swj. Marija do njebies wzata. Kermuscha: njeźelu psched narodom swj. Jana a na swj. Wórschulu. — Njeźelu a swjeźeńskie kemsche rano ½7., dopołdnja ½10.; serbski nysčpor ½2; němsta pobožnosć k čješći swj. Marije ½3; tačj. nysčpor w 3. hodž. — Džekawy džen kemsche rano w 6. a 7., dopołdnja ¼9., w sobotu pał we 8. hodž.

8) W Róžencze. Patron: swj. Marija do njebies wzata. Njeźelste a swjeźeńskie kemsche dopołdnja w 9., na mjenskich swjatyh dnjach we 8.; rańsche wot Jutrow hačž do njeźele psched 14. septembrom we 5., potom we 6. hodž. Nysčpor w 2. hodž. — Džekawy džen w lécze w 6. a 7. hodž., w žymje w 6. a ½8. hodž. kemsche; na sobotach je prěnja boža mscha w lécze w 7. hodž., w žymje w ½8. hodž.; druha boža mscha pschecy w 8. hodž. Wot adventa hačž do jutrow kóždu sobotu wječor pobožnosć k čješći swj. Marija.

9) W Bžeři. Kermuscha: njeźelu do swj. Měrčina. Za lěto 12 krócų njeźelste bože služby w lécze (wot Wałporcy hačž do Michała) we 8., potom we 9. hodž. Nysčpor w ½2. hodž. — Džekawy džen druhdy škulste kemsche.

10) W Kamjencu. Patron: swj. Marija Madlena. Wot 1. oktobra 1871 wsčednje boža mscha. Čas wozjewi so pschěz Rath. Pofol.

11) W Brunowje. Njeźelste a swjeźeńskie bože služby ½10., nysčpor w 5. hodž. — Džekawe dnų rano ¼8. hodž boža mscha.

12) W Lubiju su (wot 16. oktobra 1870) za lěto 12 krócų missionste kemsche.

13) W Kulowje. Patron: swj. Marija do njebies wzata. Kermuscha: njeźelu po 4. oktobru. — Njeźelste a swjeźeńskie kemsche rano w 5. hodž. jenu njeźelu ze serbskim, druhu z němskim přėdowanjom; dopołdnja w 8. hodž. němste přėdowanjo, w 9. boža mscha, na to serbske přėdowanjo. Nysčpor w 2. hodž. — Džekawe dnų kemsche nalěto (wot swj. Matija hačž do Jutrow) w 5. a 8., nazymu (wot kermusche hačž do 1. njeźeln novembra) w ½6. a ½9., w žymje w 6. a 9. hodž.

14) We Delnych Sulšecach. Druhdy bože služby.

B. We němssim džele Łužich.

1) Stajne bože služby we Grunawje, Königs-hajnje, Marijnym Dole, Nowym Leutersdorffe, Wostrowcu, Ščěrachowje, Reichenawje.

2) Tež su jenu njeźelu we Žitawje, druhu we Strahwaldze kemsche.

C. We sakskich herbskich krajach.

1) Stajne bože služby: W Drežžbanach (we dwór-fkej cyrkwi, we pryncowch hrobže, we nowym měscze, we Friedrichstadtu, we Jozefinim wustawje, we Annabergu, Rhemnicach, Freibergu, Hubertusburgu, Lipsku, Mischnje, Pirnje, Plawnje, Zwikawje.

2) Ženo wěste czaŝy: We Auerbachu (2 krócų), w Bräunsdorffe (8 fr.), w Döbelnje (3 fr.), w Frankenbergu (2 fr.), w Grimmje (12 fr.), w Großenhainje (6 fr.), w Hajnichenu (2 fr.), w Hoheneku (8 fr.) w Hohensteinje (8 fr.), w Kolbiqu (2 fr.), w Leisnigu (2 fr.), w Marienbergu (12 fr.), w Mittweidze (2 fr.), w Pilnicach (chle léczo), w Reichenbachu (2 fr.), w Riesy (2 fr.), w Rochsburgu (1 fr.), w Schnebergu (2 fr.), w Schwarzenbergu (4 fr.), w Sonnensteinje (6 fr.), we Waldheimje (12 fr.), we Wechselsburgu (2 fr.). W Altenburgu (12 krócų).

Cyrlwinsta prothla serbskich wojadow.

I. We januarje.

1. **Wobrižanio Žezusowe; pschikazany** swjaty džen (z nysčporom). Dopołdnja je we Wotrowje (tež popołdnju) a w Njejelcžicach bože Čjěto

wustajene. W Budyšinje (w serbskej cyrkwi) a w Radworju na nyschorje přédwanjo. W Njebjelčicach je nyschor we 2 hodź.

5. Pšched božej mschy poswjeczenjo wodny, sele a trjby. Zapoczątk swjeczenja domow.

6. Swj. Třjoch Kralow; pšchikazany swj. džen. Do božeje mschě so woruch a marša swjecji. We Wotrowje bože Cžělo wustajene.

19. W Křróscjanskej wosadze a Kóženjeze lubjenty póstny džen t čješći swj. Boscjana za zwarnowanjo pšched morom a strašnej choroscju.

20. Swj. Boscjana, lubjenty swjaty džen z nyschorom we Křróscjanskej, Njebjelčanskej, Radworjskej, Kulowskej wosadze a w Klóštrje a Kóženjeze (nic we Budyšinjskej, Kralbicjanskej a Wotrowskej wosadze). W Křróscjicach a Njebjelčicach dospołny wotpuřtk za sobustawy swj. Boscjana wocho bratřtwa; po přédwanju wobřhad po wřp; w Njebjelčicach na božej mschi bože Cžělo wustajene. W Kulowje titularny swjedžen bratřtwa „třělnikow“; z dospołnym wotpuřtkom za sobustawy bratřtwa „třělnikow“, kaž tež řkapulira; tež swjedžen towarřtwa „Zězufowoho džěčjatřtwa“ z dospołnym wotpuřtkom a božej mschy za wotemřjete sobustawy.

II. We februarje.

2. Swjaty džen. Do božeje mschě swjeczenjo řwěčkow a wobřhad; po božej mschi přédwanjo.

3. Cyrkwinřki swj. džen. Po božej mschi džhnowanjo řhijow.

4. W Radworju po nyschorje mřšacjna pobožnosć bratřtwa pšched wustajenym božim Cžělom. W Kulowje dospołnja bože Cžělo wustajene; popołdnju wobřhad.

13. Popołdnju so woltarje z řijałkořtej plachtu zawřřcha.

14. Cyrkwinřki swj. džen. Do božeje mschě swjeczenjo popjeka.

Zapoczątk řchtyřchćzi dnjowskoho pořta a jutrowneje řpowjedze. Póřtne pobožnosćje maja so na řčěřhowace waschnjo:

a) We Budyšinje we serbskej cyrkwi je kóždu řrjedu a pjatk pořta we 8 hodź. boža mscha a litanija wo Zězufowym čzerpjenju pšched wustajenym božim Cžělom.

b) We Křróscjicach je a) kóždy njedželu po dospołniřskej božej mschi póřtna mobiltnwa pšched wustajenym božim Cžělom, a wječřor w 1/25 hodź.

litanija w Zěz. čzerpjenju a rozarije; b) řrjedu po božej mschi póřtna mobiltnwa pšched wustajenym božim Cžělom; c) pjatk přěnia boža mscha w 6., druha we 8. hodź.; potom řpěwa so pšched wustajenym božim Cžělom wěra, nadžija a lubosć; na to řčěřhuje póřtne přédwanjo; d) sobotu wječřor we 8 hodź. litanija wo Zěz. čzerpjenju a rozarije.

c) We Radworju a) njedželu přjedy božeje mschě wustajenjo božoho Cžěla; po božej mschi póřtnej mobiltnwe a požohnowanjo. b) řrjedu na božej mschi bože Cžělo wustajene; po božej mschi čžita so epistla a řczenjo a póřtnej mobiltnwe; požohnowanjo. c) pjatki na božej mschi wustajenjo božoho Cžěla, epistla a řczenjo, póřtnej mobiltnwe a pjatkowna pobožnosć bratřtwa Zězufoweje řmjerneje řřknořcě; požohnowanjo.

d) W Njebjelčicach a) njedželu po božej mschi wustajenjo božoho Cžěla a póřtnej mobiltnwe; b) kóždy džěławy džen wječřor w 6. hodź. rozarije. c) řrjedu po božej mschi wustajenjo božoho Cžěla, epistla, řczenjo a póřtnej mobiltnwe. d) pjatk we 8. hodź. boža mscha, na to so bože Cžělo wustaji, póřtnej mobiltnwe a řčěřhuje póřtne přédwanjo.

e) We Kralbicach a) njedželu po božej mschi bože Cžělo wustajene a póřtnej mobiltnwe; b) řrjedu po božej mschi pšched wustajenym božim Cžělom litanija wo Zězufowym čzerpjenju; c) pjatk přěnia boža mscha w 6., druha we 8. hodź.; pšched wustajenym božim Cžělom řpěwa so wěra, nadžija a lubosć a řčěřhuje póřtne přédwanjo.

f) We Wotrowje a) njedželu na božej mschi bože Cžělo wustajene; na nyschorje rozarije a pšched wustajenym božim Cžělom litanija wo Zězufowym čzerpjenju a póřtnej mobiltnwe. b) pónđželu wječřor 1/28. hodź. rozarije a pšched wustajenym božim Cžělom litanija wo Zězufowym čzerpjenju; c) řrjedu na božej mschi bože Cžělo wustajene, epistla a řczenjo, litanija wo Zězufowym čzerpjenju a póřtnej mobiltnwe; d) pjatk dospołnja kaž řrjedu; wječřor kaž pónđželu; e) sobotu wječřor kaž pónđželu.

g) W Kóženjeze a) řrjedu po božej mschi litanija wo Zězufowym čzerpjenju. b) sobotu wječřor sobotna pobožnosć t čješći swj. Marije.

h) W Kulowje a) řchtwóřtk wječřor we 8. hodź. pobožnosć „molijowneje horv“ t čješći Zězufoweje řmjerneje řřknořcě. b) pjatk dospołnja póřtne přédwanjo.

18. We Drežďjanach serbske přédwanjo.

25. Njedžela po řuchich dnjach. W Kralbicach bo

bożeje mschē wobkhab „po mormych“. W Radworju popoŏdnju po nyschporje wobkhab a bratrŏska pobożnosć pschēd wustajenym bożim Czēlom; czjtanjo mjenow sobustawow bratrŏstwa, kotrej su wot poslednich suchich dnjom sem wotemrjeli; dosp. wotpusk za sobustawy bratrŏstwa. W Rhrōsczicach bratrŏska pobożnosć. W Kulowje po njebjelŏskim nyschporje nyschpor „po mormych“ z wobkhabom na kerchow.

26. W Njebjelczičach Laudes, Requiem a Libera pschēd wustajenymi marami. W Kulowje w ½6. hodž. Matutin a Laudes „po mormych“. W Kalbicach Requiem.

III. We mērcu.

Pschēdŏp. Riab postnych pobożnosćow je we februarje naspomnjeny.

3. W Radworju a Kulowje mēŏsacznā njebjela.

16. Popoŏdnju so bože martry na woltarjach z fjalŏŏitej pŏchcziczkju zawēŏŏa.

17. W Radworju titularny swjebden bratrŏstwa z dopoŏdnym wotpuskŏm; na bożej mschi bože Czēlo wustajene; po nyschporje wobkhab, jandželŏste rozarije a Te Deum pschēd wustajenym bożim Czēlom. W Rōženice po nyschporje stationŏska pobożnosć.

We drezdžanskej dičestj a w kulowŏskej wosabže započatŏ jutrowneje spowjebže.

18. W Radworju w 7 hodž. Requiem a Libera pschēd wustajenymi marami, za wotemrjete sobustawy bratrŏstwa.

24. Pschēd bożej mschi swjeczjenjo boŏminy a wobkhab. Passion swj. Mateja.

Započatŏ martrownŏho tydženja.

25. Pschilazanj swj. bžej z prēdowanjom a nyschporom. W Njebjelczičach a Kalbicach do božeje mschē wobkhab wokoŏo cyrkwje.

26. Passion swj. Marŏa.

27. Passion swj. Lukascha. Popoŏdnju prēnja spowjebž bžēczi.

28. Zeleny schtwōrtk. Boža martra wulkoŏho woltarja so z bēlej pŏchcziczkju zatrjje. Džensa a scjēhomacej dnaj so pschēd bożej martru wulkoŏho woltarja na jene koleno poklakuje, (pschēd bożim Czēlom na wobej.) Prēnje wopravjenjo bžēczi, w Budyschinje, Radworju, Kalbicach a Wotrowje z prēdowanjom. Po Gloria so zwonj zwjazaja a mjelcža hač do sobŏth. Po božich sŏužbach so woltarje wotwobžeja. W Radworju dospoŏny wotpusk romŏŏŏŏ stationow. We Wotrowje wječor w 7. pobożnosć pschi stationach.

W Kulowje wječor w 7. hodž. lauret. litanija a rozarije.

29. Wulki pjatk. Boža martra na wulŏim woltarju z cžornej pŏchcziczkju zawēŏŏena. We 8. hodž. ceremonije, wotrhcjo a cžescjenjo kŏŏiža Jezusowŏho, na cžŏj so wŏŏŏŏŏ bože martry na woltarjach wotwobžeja. Czjtanjo passiona swj. Jana a prēdowanjo. Boža mscha z pschēdpschēžŏhnowanym woporom. Wobkhab z bożim Czēlom (z bēlej pŏchcziczkju zawēŏŏenym) do božŏho rowcžka, (na to we Kalbicach prēdowanjo); we Radworju a Wotrowje litanija wo Jezusowym cžerpjenju. Nyschpor a wotrhcjo woltarjow. Popoŏdnju w 3 hodž. we Rhrōsczicach a Kulowje, w 2. hodž. we Budyschinje lamentatije. Wječor w 7. hodž. we Budyschinje nēmske prēdowanjo. W Njebjelczičach w 6. hodž., we Wotrowje ½8 hodž. litanija a rozarije. W Radworju (w 7. hodž.) a Kalbicach wječorna pobożnosć. W Rlōschtrje litanija. W Kulowje w 7. hodž. litanija a rozarije. W Rhrōsczicach, Kalbicach a Kulowje wostanje bože Czēlo pschēz nŏc we bożim rowcžku. Druhđe so po wječornej pobożnosći (w Rōženice w 8. hodž.) sŏhwa.

30. Jutrowna sobota. W Budyschinje, Radworju, Njebjelczičach, Wotrowje, Rōženice a Rlōschtrje so bože Czēlo rano do božŏho rowcžka wustaji. We Rhrōsczicach (w 6. hodž.), Wotrowje (w 7. hodž.), Njebjelczičach (w ½7. hodž.), w Radworju (w 7. hodž.) w Kulowje (w ½8. hodž.) a Budyschinje žŏhnowanjo w o h e n j a, jutrowneje swēcžti a swjeczjenjo kŏŏ cženŏŏeje wŏdy. Na bożej mschi so pschi Gloria zwonj wotwjazaja a zwonja. Wječorna pobożnosć we Budyschinje (w ½7 hodž.), Njebjelczičach, Radworju a w Kulowje kaž wčera.

Bože horjestacjo we Wotrowje a Rlōschtrje wječor w ½8. hodž., w Rōženice we 8. hodž., we Radworju a Njebjelczičach w 10. hodž., we Rhrōsczicach, Kalbicach a Kulowje w 12. hodž., w Budyschinje najtra rano w 3. hodž. — Wobkhab (w Rhrōsczicach, Wotrowje, Rōženice, Rlōschtrje a Kulowje z bożim Czēlom). W Radworju wobkhab do kŏŏižneje cyrkwje a wokoŏo wŏŏ, we Kulowje po mēscje. W Njebjelczičach, Wotrowje a Kulowje Te Deum. Na wulŏim woltarju stoji „horjestacjo“, jutrowna swēcžta a z bēlej sŏtolu wobžeta boža martra.

31. Jutrownicžka. Na ranjo w 3. hodž. we Budyschinje (w nēmskej) horjestacjo. We Wotrowje rano wot 6.—8. hodž. jēzbnj wobkhab wokoŏo polow. Dŏpoŏdnja po Vidi aquam wobkhab wokoŏo cyrkwje

(we Khrósczicach, Njebjelczicach, Radworju, Kalbicach, Wotrowje a Kulowje). W Khrósczicach, Njebjelczicach, Wotrowje a Kulowje na božej mschi bože Cžěko wustajene. We Wotrowje a Kulowje po božej mschi požohnowanjo jutrownoho jehnjecza, khlěba a jejow. We wschittich cyrkwjach dospolny wotpusit za tych, kotsiž na kšescjansku wuczbu poskuchaju. W Radworju tež dospolny wotpusit romskich stationow. W Kulowje dospolny wotpusit skapulira.

Popođnju jězdnj wobkhab z Khrósczic (w 1. hobž.) do Klóschtra, z Njebjelczic (w 1. hobž.) do Wotrowa, z Kalbic do Kulowa, z Wotrowa do Njebjelczic, z Kulowa (po 11. hobž.) do Kalbic. We Radworju po nyschpornym přėdowanju wobkhab do cyrkwje swjatoho Kščiža; we Kulowje wobkhab wokolo města.

IV. We haprhu.

1. Jutrowna pōndžela; pschitazany swjaty bžen z nyschporom.

2. Jutrowna wutora, swjaty bžen. Rano hobžinu pschėd wotkhabom processiona boža mscha. Rano procession do Rōžanta z Radworja (w 5. hobž.), z Khrósczic a Njebjelczic (w 7. hobž.), Kalbic, Klóschtyra a Kulowa. Dopolnišcha boža mscha we Wotrowje w ½ 8. hobž., w Radworju, Khrósczicach a Rōžencze w 9. hobž. — W Rōžencze a Kulowje přėdowanjo a popođnju nyschpor.

7. Po „Vidi aquam“ wobkhab wokolo cyrkwje we Khrósczicach, Njebjelczicach, Radworju, Wotrowje a Kulowje. Na nyschporje wobkhab we Khrósczicach, Radworju (do cyrkwiczi swjatoho Kščiža), Kalbicach, Wotrowje a Kulowje (wokolo města).

13. W Kulowje přėnja spowjėdž bžėczi.

14. Kaž 7. hapr. — W Kulowje přėnje f. woprawjenjo bžėczi (rano za serbske, dopođnja za nėmske).

18. W Kulowje swjėbžen towarstwa „Jėzusowoho bžėczatstwa“ z dospolnym wotpusikom a božej mschu za žiwe sobustawh.

21. kaž 7. —

24. W Kulowje „Patrocinium“ f. Jozefa, pschitazany wofadny swjaty bžen.

25. S. Marka, cyrkwinski swjėbžen. Po božej mschi (w Rōžencze w 5. hobž., w Khrósczicach a Njebjelczicach w 6. hobž., w Radworju a Wotrowje w 7. hobž., w Kulowje we 8. hobž., w Budyšchinje w 9. hobž.) wobkhab wokolo wsh (w Budyšchinje po cyrkwı, w Radworju a Kulowje do cyrkwje f. Kščiža, we Khrósczicach do Klóschtyra). Na to (hbžėž mōjno),

druha boža mscha. Patronstwo sulschowsteje cyrkwiczi 28. kaž 7. —

V. W meji.

Mejska pobožnosť bjerzi so wot 1. hacž 31. meje wschėdnje wjeczor pschėd wustajenym božim Cžėkom a to we Budyšchinje (we serbskej cyrkwı) jedyn bžen serbski, a drubi nėmski; we Khrósczicach na njebželach a swjatyh dnjach w ½ 5 hobž., bžėlawe dny w 6. hobž.; — we Wotrowje a Klóschtryje wschėdnje w 7. hobž.; w Kulowje na bžėlawyh dnjach we 7. hobž. pola mišoscziwtyh sotrow; njebžele a swjate dny w 4. hobž. we farskej cyrkwı. W Rōžencze na njebželach a swjatyh dnjach so 5. hobž., na bžėlawyh dnjach wjeczor w 7. hobž.

1. S. Filipa a Jakuba. Swjaty bžen z přėdowanjom (w Budyšchinje nic).

3. Namatanjo f. Kščiža, cyrkwinski f. bžen. W Khrósczicach rano w 5. hobž. boža mscha a koschenjo kščižita: dopođnja we 8. hobž. boža mscha, přėdowanjo a wobkhab wokolo wsh. — W Njebjelczicach we 8. hobž. boža mscha, přėdowanjo a wobkhab t wschittim kščižam we wsh. — We Wotrowje a Klóschtryje wobkhab wokolo polow. — W Rōžencze rano w 5. hobž. boža mscha a dopođnja w 9. hobž. přėdowanjo, koschenjo kščižita; nyschpor. — W Kulowje w cyrkwı f. Kščiža přėdowanjo, wulki wobkhab a koschenjo kščižita; dospolny wotpusit skapulira.

5. kaž 7. haprha.

6. Kščižowny tydžen. W Budyšchinje (w nėmskej cyrkwı) wobkhab. — W Khrósczicach w 6. hobž. boža mscha a procession do Klóschtyra. — W Njebjelczicach w 6. hobž. wobkhab wokolo wsh a boža mscha. — W Radworju po božej mschi (w 7. hobž.) wobkhab do cyrkwje swj. Kščiža, hbžėž je druha boža mscha a modlitw; na to wokolo wsh do farskeje cyrkwje. — Z Kalbic a Rōžanta processiona do Klóschtyra. We Wotrowje w 7. hobž. boža mscha a wobkhab wokolo wsh. — W Klóschtryje pschitkhab Khróscjanskohe a Kalbicžanskohe processiona, serbske přėdowanjo. — W Kulowje wobkhab do cyrkwiczi swjatoho Kščiža, hbžėž ze boža mscha a přėdowanjo.

7. W Budyšchinje a Kulowje kaž wczera. — W Khrósczicach w 6. hobž. boža mscha a wobkhab wokolo polow. — W Njebjelczicach w 6. hobž. wobkhab t Pazlicam a boža mscha. — W Radworju po přėnjej božej mschi wobkhab wokolo cyrkwje, na cžoz scžėhuje druha boža mscha a modlitw. — W Kalbicach wob-

khad wołoko wsh. — We Wotrowje a Kłóschtyrje wob-
khad wołoko polow. — W Róženje w 5. hobj. boža
mšča a wobkhad wołoko polow.

8. We Budyščinje a Khrósczicach kaž za wčjera-
wšchim. — W Radworju kaž wčjera. — W Ralbi-
cach a Wotrowje wobkhad wołoko wsh. — W Njebjel-
czicach w 6. hobj. boža mšča a processio do Kłó-
schtyra. — W Kłóschtyrje pschitkhad Khrósczanskoho a
njebjelczanskoho processiona; serbske přédowanjo. — W
Kulowje kaž za wčjerawšchim, tola hjez přédowanja.

9. Do njebies stpěcjo Khrystusowe. Pschitazany
swjaty džen z nychporom. — W Khrósczicach dopo-
dnja wotewzacjo jutrowneje swěczi; popođnju nychpor,
wobkhad wołoko wsh a přédowanjo. — W Njebjelczic-
cach dopođnja bože Czěło wustajene; popođnju w
2. hobj. nychpor, wobkhad wołoko wsh a přeczwzacjo
„horjestacija“, a Te Deum. — We Radworju dopo-
dnja po sczenju přeczwzacjo horjestacija, jutrowneje
swěczi a zawěšenocho kšičža; popođnju wobkhad po
wsh, nychpor a přédowanjo. — W Ralbicach do bo-
žeje mšči wobkhad wołoko cyrkwe; popođnju po li-
tanii wobkhad tsi krócž wołoko cyrkwe, na to přédo-
wanjo. — We Wotrowje dopođnja bože Czěło wu-
stajene; popođnju nychpor pschod wustajenym božim
Czěłom; wobkhad tsi krócž po kerchowje. — W Ku-
lowje pschipođnju w 12. hobj. donjebjes stpěcjo z wob-
khadom, w 2. hobj. nychpor. — W Radworju dospođny
wotpustk romskich stationow.

12. W Khrósczicach dopođnja a popođnju, we
Njebjelczicach dopođnja wobkhad wołoko cyrkwe. —
W Kulowje swjebžen swj. Bonifacia, romskocho krajana,
patrona napschecjo wohenjej. Dupođnja na božej mšči
bože Czěło wustajene; po nychporje wulki wobkhad ze
wšchittimi relikwijemi wołoko mšča.

17. We Wotrowje rano w 5. hobj. boža mšča a
wukhad processiona do Krupki, hđžej sobotu (18. meje)
dupođnja wołoko 11. hobj. dónđžela a pónđželu (20. meje)
pschipođnju w 1/2 hobj. zasy wotendžela.

18. We farskich cyrkwach profecije a swjeczjenjo
kščensteje woby; we Kłóschtyrje a Róženje jeno
profecije.

19. **Swjatkowniczka.** W Budyščinje ny-
schpor z přédowanjom. W Khrósczicach, Njebjelczicach,
Ralbicach, Wotrowje a Kulowje na wulkej božej mšči
bože Czěło wustajene. W Khrósczicach a Njebjelczicach,
do božeje mšče wobkhad wołoko cyrkwe. Na nychpo-
rje přédowanjo we Budyščinje, Khrósczicach, Radwo-
rju, Ralbicach, Kulowje a Kłóschtyrje (serbske). W

Radworju po nychporje wobkhad do cyrkwe s. Kšičža.
W Njebjelczicach w 2. hobj. nychpor. W Kulowje
dospođny wotpustk stapulira.

20. **Swjatkowna pónđžela**, pschitazany swjaty
džen z nychporom. W Krupcy pschipođnju w 1/2
hobj. wobkhad serbskocho processiona.

21. **Swjatkowna wutora**, swjaty džen. Pro-
cessiont ze swjatej Mariju do Róžanta džela z Khrósczic
(w 7. hobj.), Njebjelczic (w 7. hobj.), Radworja (w
5. hobj.), Ralbic, Wotrowa a Kłóschtyra. Dupođnja
w 8. hobj. boža mšča we Radworju a Khrósczicach.
W Róženje přédowanjo a nychpor. We Wotrowje
popođnju po 4. hobj. nutschjedzenjo kručžanskocho
processiona.

25. Dupođnja kónce jutrowneje spowjebje.

26. **Zasy Asperges me.** W Khrósczicach, Ra-
dworju, Ralbicach a Kulowje njeđžela po suchich dnjach.
W Ralbicach do božeje mšče wobkhad „po morwch.“
W Radworju dospođny wotpustk bratrstwa; po ny-
schporje wobkhad a bratrska pobožnosć pschod wusta-
jenym božim Czěłom; zjewjenjo mjenow sobustawow,
kotřž su wot poslednich suchich dnjow wotemrjeli. —
W Khrósczicach bratrska pobožnosć. — W Kulowje
po njeđželstim nychporje nychpor „po morwch“ z
wobkhadom na kerchow. We Wotrowje a Njebjelczic-
cach na božej mšči bože Czěło wustajene. — W Nje-
bjelczicach po přédowanju Te Deum; po njeđželstim
nychporje nychpor „po morwch“ z wobkhadom na
kerchow.

27. W Njebjelczicach Laudes „po morwch“,
Requiem a Libera pschod marami. — W Ralbicach
Requiem. — W Kulowje rano w 1/6 Matutin a
Laudes „po morwch“.

29. Pschodwječjo r swjebženja božoho Czěła.
W Budyščinje (w němstej cyrkwi), a Khrósczicach, we
Wotrowje a w Kulowje w 2. hobj., w Njebjelczicach,
Ralbicach a Róženje w 1. hobj. a w Kłóschtyrje ny-
schpor pschod wustajenym božim Czěłom. — W Khró-
sczicach a Wotrowje a Kulowje wobkhad na kerchow.
— W Kulowje w 1/6 hobj. Matutin.

Pschodspomnj. Dolež so wšchitke porjadne
bože služby (rano, dupođnja, popođnju) hač do 15.
junija pschod wustajenym božim Czěłom stanjeja, nje-
budže to pschi wosebitnym rozestajenju halle wosebje
pomjenowane.

30. **Božoho hordoho Czěła**, pschitazany
swjaty džen z nychporom a swjeczjenjom pschž 8 dnjow.
— W Budyščinje w serbskej cyrkwi boža mšča z přé-

dowanjom; w nęmszej cyrkwi boża mscha bjez přebowanja, z wobkhadom † 4 zastawkam we cyrkwi; popoŋdnju wobkhad po cyrkwi. — W Křroscjicach boża mscha, přebowanjo, wobkhad † 4 zastawkam we wsy; popoŋdnju nyschpor, wobkhad † 1 zastawkej we wsy, přebowanjo. — W Njebjelczicach přebowanjo, boża mscha, wobkhad † 4 zastawkam we wsy; popoŋdnju w 2. hodž. łacjonski nyschpor, wobkhad † 1 zastawkej na kerchowje. — W Radworju wobkhad † 4 zastawkam we wsy, boża mscha, přebowanjo a požohnowanjo; popoŋdnju łacjonski nyschpor, přebowanjo, wobkhad † 1 zastawkej we wsy, na to w cyrkwi litanija wo najswjecjischim sakramencze. — W Kalbicach přebowanjo, wobkhad † 4 zastawkam, boża mscha; popoŋdnju litanija, přebowanjo, wobkhad † 1 zastawkej we wsy. — We Wotrowje we 8. hodž. přebowanjo, boża mscha, wobkhad † 4 zastawkam we wsy; popoŋdnju nyschpor z požohnowanjom. — W Klóschtyrje boża mscha (bjez přebowanja), wobkhad po klóschtyrskim dworje; popoŋdnju nyschpor z wobkhadom. — W Róženicze rano w 5. hodž. boża mscha z wobkhadom a požohnowanjom; dopoŋdnja a popoŋdnju nicžo. — W Kulowje w 8. hodž. serbske přebowanjo, w 9. hodž. wobkhad † 4 zastawkam, boża mscha; popoŋdnju nyschpor z wobkhadom na torhoszczjo; potom completorium. — W Kulowje dospołny wotpusk skapulira.

31. W Budyščinje (w nęmszej cyrkwi) rano a dopoŋdnja (z wobkhadom) boża mscha; popoŋdnju w 2. hodž. nyschpor z wobkhadom. — W Křroscjicach w 6. hodž. boża mscha, popoŋdnju w 2. hodž. nyschpor. — W Njebjelczicach a Kalbicach popoŋdnju w 1. hodž. nyschpor a požohnowanjo. — W Radworju boża mscha z pjatkownej pobožnoszczu bratřstwa. — We Wotrowje popoŋdnju litanija, požohnowanjo, rozarije. — W Klóschtyrje rano, dopoŋdnja a popoŋdnju bože Czjelo wustajene. — W Róženicze w 6. a 7. hodž. boża mscha, popoŋdnju w 1. hodž. nyschpor. — W Kulowje popoŋdnju nyschpor.

Skonczjenjo mejszeje pobožnoszczu.

VI. W juniju.

1. W Radworju boża mscha z Pange lingua. W Kulowje popoŋdnju nyschpor; wječor 1/6 hodž. matutinum. Druhđe kaž wczera.

2. W Budyščinje w serbskej cyrkwi boża mscha z přebowanjom; w nęmszej cyrkwi wobkhad po cyrkwi. — W Křroscjicach dopoŋdnja přebowanjo, boża mscha wobkhad po wsy; popoŋdnju nyschpor, wobkhad † 1

zastawkej we wsy, přebowanjo. — W Njebjelczicach kaž 8. junija. — W Radworju wobkhad z božim Czjedom wokoło cyrkwie, boża mscha, přebowanjo, Pangelingua; popoŋdnju łacjonski nyschpor, přebowanjo, wobkhad z božim Czjedom do cyrkwiczi swjatoho Křchiza, na to we farskej cyrkwi Pange lingua. — W Kalbicach po bozej mschi wobkhad † 4 zastawkam, přebowanjo; popoŋdnju kaž 8. junija. — We Wotrowje boża mscha z přebowanjom; popoŋdnju nyschpor a wobkhad † 4 zastawkam. — W Klóschtyrje boża mscha, wobkhad, popoŋdnju nyschpor z wobkhadom. — W Róženicze rano w 5. hodž. boża mscha z wobkhadom a Pange lingua; dopoŋdnja a popoŋdnju nicžo; wječor w 6. hodž. pobožnoszcz † czjefczi swj. Marije. — W Kulowje dopoŋdnja cyrkwinste spěwanjo „Sexta“ we farskej cyrkwi, wobkhad do cyrkwie swj. Křchiza, hdžež so „Nona“ wuspěwa, wobkhad z božim Czjedom, boża mscha, přebowanjo, wobkhad do farskeje cyrkwie; popoŋdnju po nyschporje wobkhad na torhoszczjo.

3., 4., 5. W Radworju boża mscha z Pange lingua. Druhđe kaž 31. meje.

6. Dohowanjo božoho Czjela, cyrkwinsti swjaty džen. — W Budyščinje (w nęmszej cyrkwi) boża mscha a 2. hodž. nyschpor z wobkhadom, na to w křapali serbski khěrusch pschi swjeczenju zelow. — W Křroscjicach, dopoŋdnja boża mscha, popoŋdnju w 2. hodž. nyschpor, wobkhad † 1 zastawkej we wsy, přebowanjo. — W Njebjelczicach rano w 6. hodž. boża mscha; popoŋdnju w 2. hodž. litanija, wobkhad † 1 zastawkej na kerchowje, Te Deum. — W Radworju rano 5. hodž. boża mscha z požohnowanjom; dopoŋdnja we 8. hodž. boża mscha, přebowanjo, wobkhad po wsy † 1 zastawkej, Te Deum, požohnowanjo. — W Kalbicach boża mscha, popoŋdnju litanija a wobkhad † 1 zastawkej we wsy. — We Wotrowje w 7. hodž. boża mscha; popoŋdnju nyschpor a wobkhad † 1 zastawkej, Te Deum. — We Klóschtyrje boża mscha a wobkhad; popoŋdnju wobkhad † 4 zastawkam. — W Róženicze rano w 5. hodž. boża mscha z wobkhadom. — W Kulowje „Sexta“ we farskej cyrkwi, wobkhad do cyrkwie swjatoho Křchiza, hdžež so „Nona“ spěwa; wobkhad, boża mscha; popoŋdnju nyschpor, wobkhad na torhoszczjo, přebowanjo.

24. Swj. Jana, křychzenika, swjaty džen. We Budyščinje, Njebjelczicach a Kalbicach scjěhowacu njezjelu sobu swjeczeny. Křroscjicach, Radworju, Wotrowje, Klóschtyrje (serbske) a Kulowje přebowanjo. W Kulowje nyschpor a dospołny wotpusk skapulira.

29. Swj. Pětra a Pawela, pschizany swjaty

dzeń z nyschorom. Patronski swjeden budyschinskeje tachantskeje cyrkwie z dospochnym wotpusikom. W Njebjelczicach (dopochnja) a Wotrowje (dopochnja a popochnju) boże Czjelo wustajene. W Kulowje japoschtski dospochny wotpusik a wotpusik stapulira. Wschubjom dospochny wotpusik za tych, kotsiż kschesczjanstu wuczbu wopytuja.

VII. We juliju.

2. Swjaty dzeń. Do Różanta dzeja processiony z Budyschina, a ze swjatej Mariju z Khrósczic, Njebjelczic, Ralbic, Wotrowa, Klóschtyra a Kulowa. W Róženice dospochny wotpusik a nyschor.

7. W Radworju mėsacžna njebzela; po nyschorje mėsacžna pobožnosć bratrstwa pschewustajenym božim Czjekom.

13. Kubjenty swjaty dzeń Njebjelczanskeje wosady z přėdowanjom a wobkhadom wołoko polow.

16. Swjeden stapulira. We Kulowje wschėdnje hać do 23. julija dospochny wotpusik za sobustawy bratrstwa stapulirnoho. W Klóschtyrje a Róženice dospochny wotpusik na swjatoho Schčėpana, abta Cisterciensow.

22. Swj. Marije Madlenty, swjaty dzeń (we Budyschinje na njebzelu pschepoženj). We Klóschtyrje, Róženice a Kulowje nyschor. — We Kamjenicu patronski swjeden.

24. We Kulowje wigilny póst.

25. Swj. Jakuba, japoschtska, swjaty dzeń, (we Budyschinje na njebzelu pschepoženj). We Kulowje japoschtski wotpusik rozarijowoho bratrstwa. We Klóschtyrje, Róženice a Kulowje nyschor.

30. Rano w 1/2 6. hodž. wobkhad khrósczjanstoho processiona k swjatej Hanje (hbjež pschewustajenjom dońbzjeja), do Tilsborska a Rumburga, hbjež 31. julija popochnju wołoko 3. hodž. pschindzeja.

31. Rana wobkhad ralbiczjanstoho processiona z Budyschina do Rumburga, hbjež popochnju wołoko 4. hodž. dońbzjeja.

VIII. We augusće.

1. Popochnju so we Klóschtyrje spowjebž styschi. — W Rumburgu popochnju wołoko 3. hodž. zhromadne nutswebženjo zjenocženeju serbskeju (khrósczjanstoho a ralbiczjanstoho) processionow, potom serbske přėdowanjo.

We Klóschtyrje (a Rumburgu) dospochny wotpusik „Portiunkula“ ze serbskim přėdowanjom dopochnja. W

Rumburgu rano w 1/2 6. hodž. wobkhad khrósczjanstoho a w 6. hodž. ralbiczjanstoho processiona.

4. We Radworju a Kulowje mėsacžna njebzela. We Radworju po nyschornym přėdowanju wustajenjo božoho Czjela a mėsacžna pobožnosć bratrstwa Jezusoweje smjertneje styskoscze. — We Kulowje dopochnja boże Czjelo wustajene; popochnju přėdowanjo a wobkhad za bratrstwo rozarija; dospochny wotpusik za bratrstwo stapulira.

10. Swjatoho Lawriena, martrarja, swjaty dzeń (we Budyschinje na scžėhowacu njebzelu pschepoženj). We Klóschtyrje, Róženice a Kulowje nyschor.

14. Rano w 7. hodž. wobkhad processiona z Khrósczic do Wlmsborska, hbjež wječor wołoko 6. hodž. dońbzjeja a nazajtra (15. augusta) dopochnja wołoko 1/2 10. hodž. zasty wotėbzjeja.

15. Do njebjes wzacžna swjatej Marije, pschikazany swjaty dzeń z nyschorom. Titularny swjeden radworiskeje, klóschtyriskeje, róženiczanskeje a kulowskeje cyrkwie. Do božeje mschė swjedenjo zelow. We Khrósczicach a Ralbicach prjebž božeje mschė wobkhad po kerkowje. — We Njebjelczicach, Wotrowje a Kulowje na božej mschi božej Czjelo wustajene, we Kulowje po scjenju přėdowanjo. — We Wotrowje po nyschorje wobkhad k zastawkam (stationam) na kerkowje. — We Kulowje nyschor ze serbskim přėdowanjom a z wobkhadom wołoko mėsća. W Kulowje dospochny wotpusik stapulira. We Klóschtyrje a Róženice dospochny wotpusik.

18. We Radworju kermuschka a wopomnjećo załoženja bratrstwa „Jezusoweje smjertneje styskoscze“ a dżakowny swjeden za domoj khowane žně. Dospochny wotpusik. Na božej mschi bože Czjelo wustajene; po nyschorje wobkhad wołoko cyrkwie, jandželske rozarije, a Te Deum pschewustajenym božim Czjekom. — We Wotrowje dżakowny swjeden za domoj khowane žně, Te Deum.

19. Popochnju so we Klóschtyrje spowjebž styschi.

20. We Klóschtyrje dospochny wotpusik na swjatoho Bernarda, abta, z wobkhadom a (němskim) přėdowanjom.

24. Swj. Bartolmja, japoschtska, swjaty dzeń (we Budyschinje na scžėhowacu njebzelu pschepoženj). We Njebjelczicach dospochny wotpusik bratrstwa swjatoho Bosczana. — We Klóschtyrje, Róženice a Kulowje nyschor. We Kulowje japoschtski dospochny wotpusik za sobustawy bratrstwa swjatoho rozarija.

IX. We septembru.

1. We Radworju a Kulowje mėsacna njebjela. We Radworju po nyschpornym pėdowanju wustajenje božoho Czėła a mėsacna pobožnosć bratrstwa Jezusoweje smjertneje stysknošće. We Kulowje dospołnja bože Czėło wustajene; popołnju pėdowanjo a wobkhad za bratrstwo rozarija; dospołny wotpusk bratrstwa skapulira.

4. We Kłoschtyrje rano po bożej mschi (w 5 hodž.) wukhad processiona do krupti, hbež schtwórk (5. septembra) pschipołnju dońbu, njebjelu (8. septembra) rano w 6 hodž. woteńbjeja a pńdbjelu (9. septembra) dospołnja wokoło ½11 hodž. domoj pschĩnbjeja.

8. Naroda swjateje Marije, pschikazany swjaty bžen. Njebzele dla njeńbjeja processiony do Róžanta.

15. Mjena swjateje Marije. Titularny swjebžen serbskeje chrtwe we Budyschinje; kermuscha.

16. W Budyschinje we serbskej chrtwi Matutin, Laudes a Requiem.

18., 20., 21. póst suchich dnjow.

21. Swjatoho Mateja, japoschtoka, swjaty bžen, we Budyschinje na scžėhowacu njebjelu pschepołoženy.

22. Njebjela po suchich dnjach. We Kalbicach do božeje mschė wobkhad „po mormych“. — We Radworju popołnju po nyschporje wobkhad a bratrstwa pobožnosć pschėd wustajenym božim Czėłom; zjewjenje mjenow sobustawow z bratrstwa, kotřĩz su wot poslednich suchich dnjow sem wotemrjeli; dospołny wotpusk za sobustawy bratrstwa. — We Khróscjicach bratrstwa pobožnosć. — W Njebjelcicach popołnju w ½2 hodž. litanija, na to nyschpor „po mormych“ a wobkhad na kerchow. — W Kulowje po njebjelskim nyschporje nyschpor „po mormych“ z wobkhadom na kerchow. — We Drezďjanach we dwórkkej chrtwi serbske pėdowanjo.

23. We Njebjelcicach Laudes, Requiem a Libera pschėd wustajenymi marami. — We Kalbicach Requiem. — We Kulowje w ½6 hodž. Matutin a Laudes „po mormych“, Requiem.

X. We oktobru.

5. Z Khróscje pschipołnju w 12. hodž. wotkhad processiona na Kalbich do Kulowa, hbež je popołnju wokoło 5. hodž. nutswjedzenjo. — We Kulowje so popołnju, kaž tež chyt scžėhowach tybžen spowjebz styschi.

6. W Radworju wopomnjenje poswjeczenja chrtwe abo kermuscha; po nyschporje nyschpor „po mor-

wych“. — W Kulowje wopomnjenje poswjeczenja chrtwe abo kermuscha. Prėni wotpusk. Na bożej mschi bože Czėło wustajene. Nyschpor z nėmskim pėdowanjom a rozarijemi. Pschipołnju w ½1 hodž. wotkhad Khróscjanskoho professiona z Kulowa.

7. W Radworju rano w 7. hodž., a w Kulowje w ½5 hodž. Matutin a Laudes „po mormych“; na to Requiem a Libera pschėd wustajenymi marami.

13. W Kulowje druhi wotpusk; popołnju wobkhad wokoło mėsta.

20. We Wotrowje wopomnjenje poswjeczenja chrtwe a kermuscha. Do božeje mschi pėdowanjo; na bożej mschi a nyschporje bože Czėło wustajene. Nyschpor „po mormych“ z wobkhadom po kerchowje.

21. We Wotrowje rano Matutin a Laudes „po mormych“; w 7. hodž. wobkhad na kerchow, Requiem a Libera.

21. We Kłoschtyrje druha kermuscha; serbske pėdowanjo. W Kulowje dospołny wotpusk skapulira. Póstin bžen Khróscjanskeje wosady.

27. We Khróscjicach wopomnjenje poswjeczenja chrtwe abo kermuscha. Na bożej mschi bože Czėło wustajene. Po nyschporje nyschpor „po mormych“.

28. Swjateju Symana a Judy, japoschtow, swjaty bžen (we Budyschinje na scžėhowacu njebjelu pschepołoženy). We Khróscjicach pschikazany wosadny swjebžen. We Khróscjicach, Kłoschtyrje, Róženice a Kulowje nyschpor. We Kulowje dospołny wotpusk skapulira.

XI. We nowembru.

1. Wschitkch Swjatyh, pschikazany swjaty bžen z nyschporom. We Njebjelcicach a Wotrowje na bożej mschi bože Czėło wustajene, we Wotrowje tež na nyschporje. Po swjebženkich nyschporach wschubzom nyschpor „po mormych“. We Wotrowje, Njebjelcicach a Kulowje wobkhad na kerchow; w Njebjelcicach na kerchowje rozarije. We Kulowje dospołny wotpusk skapulira.

2. Wschitkch Khubych duschow, chrtwinsti swjaty bžen. Wschubzom Matutin a Laudes (we Njebjelcicach jenož Laudes) „po mormych“, Requiem a Libera pschėd wustajenymi marami. We Khróscjicach, Wotrowje a Kalbicach prjedy božeje mschė wobkhad na kerchow. — W Radworju so popołnju spowjebz styschi.

3. We Radworju swjebžen bratrstwa „Jezusoweje smjertneje stysknošće.“ Dospołny wotpusk. Dospoł-

dnja na bożej mschi boże Czeło wustajene. Po nyschporje wobthad wokoło cyrkwie a měsacžna pobožnosć bratrstwa pschod wustajenym božim Synom. — We Kulowje dospołny wotpušt „po morwych“. Popołdnju bratrstwe přédowanjo a wobthad.

10. We Njebjelčicach wopomnjenje poswjeczenja cyrkwie abo fermuscha; po nyschporje nyschpor „po morwych“, a wobthad na kerchom. — We Zdjeri dospołdnja w 9. hodž. fermusčne bože služby.

11. Swjatoho Měrcžina, biskopa. Pschikazany swjaty džen njebjelčjansteje wosady. Na bożej mschi bože Czeło wustajene; přédowanjo, nyschpor.

17. Wopomnjenje poswjeczenja tachantskeje cyrkwie we Budyšinje abo fermuscha.

24. We Kalbicach wopomnjenje poswjeczenja cyrkwie abo fermuscha. Po nyschporje nyschpor „po morwych“.

25. Swjateje Khatyrny, knježny a martrarki, cyrkwinski swjaty džen; pschikazany swjaty džen za Kalbicžanstu wosadu z přédowanjom a nyschporom.

30. Swjatoho Handrija, japoschtola, swjaty džen (we Budyšinje na scěžowacu njebjelu pschepoženy). We Klóschtyrje, Kóženče a Kulowje nyschpor. We Kulowje japoschtolsti dospołny wotpušt skapulira.

XII. W decembru.

1. Započatk cyrkwinskoho lěto abo advent (pschikhad). Na njebjelach a swjatyh dnjach adventa su raišche kemsche kaž hewaf. Přenju njebjelu adventa we Drežďjanach we dwórškej cyrkwi serbske přédowanjo. We Radworju a Kulowje měsacžna njebjela. We Radworju po nyschpornym přédowanju wustajenjo božoho Czeła a měsacžna pobožnosć bratrstwa Jezusoweje smjertneje styšnosće. We Kulowje dopołdnja bože Czeło wustajene; popołdnju přédowanjo a wobthad za bratrstwo swjatoho rozarija, dospołny wotpušt za bratrstwo skapulira.

2. a wschitke druhe džělawe dny adventa su we Khróscjacach, Njebjelčicach, Radworju a Kulowje rano we 5. hodž., w Budyšinje (němskej cyrkwi), Kalbicach, Wotrowje, Klóschtyrje a Kóženče rano we 6. hodž. „Zutnje.“

8. Njewoblatowane podjecjo swjateje Marije, pschikazany swjaty džen z nyschporom. We Budyšinje (w serbskej cyrkwi), Klóschtyrje, Kóženče a Kulowje dospołny wotpušt. We Njebjelčicach dopołdnja, we Wotrowje popołdnju a na nyschporje bože Czeła wustajene. We Kulowje titularny swjedžen „swjatoho

Marijneho towarstwa knježnow“ z dospołnym wotpuštom za sobustawy.

16. Wot dzensa hač do 24. decembra we Radworju wschědnje po Zutnjach (tež njebjelu a swjaty džen) bože Czeło wustajene a „Novena“ k čjesći dzewjeć měsacow macjerje božeje. — We Kóženče wječor po 5. hodž. wječorna pobožnosć k čjesći swjateje Marije.

18., 20., 21. póst suchich dnjow.

21. Swjatoho Domašča, japoschtola, swjaty džen (we Budyšinje na scěžowacu njebjelu pschepoženy). We Klóschtyrje, Kóženče a Kulowje nyschpor. We Kulowje dospołny japoschtolsti wotpušt rozarija.

22. Njebjela po suchich dnjach. W Radworju po nyschporje wobthad a bratrstwa pobožnosć pschod wustajenym božim Czełom; zjewjenje mjenow sobustawow bratrstwa, kotřiž su wot poslednich suchich dnjow sem wotemrjeli; dospołny wotpušt za sobustawy bratrstwa. — We Kalbicach do božeje mschě wobthad „po morwych“. — W Khróscjacach bratrstwa pobožnosć. — We Kulowje po njebjelskim nyschporje nyschpor „po morwych“ z wobthadom na kerchom.

24. We Radworju rano swjatocžne wobzamknjenje Nowenty; na bożej mschi bože Czeło wustajene, po bożej mschi novenske modlitwy a Te Deum.

25. **Boži džen naroda Jezusowoho;** pschikazany swjaty džen. W počnoch přenje bože služby. We Khróscjacach w 1/2 12 hodž. Matutin a Landes, na to w 12. hodž. boža mscha; druha boža mscha w 6. hodž.; tšecja dopołdnja w 9. hodž. z wustajenjom božoho Czeła, łacjonsti nyschpor a přédowanjo. — W Budyšinje (w němskej cyrkwi) w 3 hodž. Matutin a Laudes a přenja boža mscha. — W Njebjelčicach boža mscha we 12., 6. a 9. hodž.; dopołdnja bože Czeło wustajene, popołdnju we 2. hodž. łacjonsti nyschpor. — W Radworju w 12., 6. a 9. hodž. boža mscha; dospołny wotpušt romskich stationow. — We Kalbicach w 12., 6. a 9. hodž. boža mscha; dopołdnja bože Czeło wustajene. — We Wotrowje we 12., 1/2 7. a 9. hodž. boža mscha; dopołdnja a popołdnju bože Czeło wustajene. — We Klóschtyrje w 12. hodž. Matutin a boža mscha z němskim přédowanjom; na nyschporje serbske přédowanjo. — We Kóženče w 12., 6. a 9. hodž. boža mscha. — We Kulowje w nocy 12. hodž. Matutin a přenja boža mscha; druha w 5. hodž., tšecja w 9. hodž.; dospołny wotpušt skapulira.

26. Swjatoho Schčěpana, přenjo martrarja,

pschilazany swjaty dzeń z nyschporom. Po prědowanju zohnowanjo žitow. We Kulowje pschipołbnju zapoczajt swjeczenja domow.

27. Swjatoho Jana, japoschtoła a sczenita, swjaty dzeń. Po prědowanju pozohnowanjo a wubželenjo wina swjatoho Jana. — We Kłoschtyrje, Kōženice a Kulowje nyschpor.

31. We Wetrowje popołbnju w 5. hōdj. Te Deum t wobzamtnjenju lěta.

S y r o t a.

Na dnju psched swjatej Kathyrnu we lěcze 18.. Iezesche w Kilmowje młoda žona thora. Czělna bolosć a duchowna zrudoba běsche z jeje blědoho woblicja zpōznacj; dych bē czejtł, a jandžel smjercje zdasche so t jeje kožu bližicj. Pjeczlětna lubozna holeczicjka kleczesche na stōlcjku pschi jeje kožu, koschesche jeje ruku a prajesche ze slyzami: „D luba maczi, luba maczi!“ mjez tym zo mōzesche thora z mrějachym hōsōm jeno słowa prajicj: „D moje lube džęcjo, moje lube džęcjo! o Božo směl so nad mojim džęcjom.“ — Zastwęczena swęcjka na blidze rozswětlesche stwicjku njedospōtnje; we kchachlach prastotasche runje zadžekany woheń; wonka wujesche slyny wichor, a wulle deschęcjowe krepj bijachu do wołnow.

Kedym psched hodžinu běsche wboha žona ze swojim džęcjom do hospody pschischka a to tał mucžna, zo dyrbjesche so do stwicjki njesć dacj a so hnydom lehnyć. Hdyž běsche zasy trochu t mocam pschischka, njeprajesche nicjo, hacj: „dyrbju wumrjecj; pschiwjedžće mi bože dla mēschnika.“ — Hospoza pōska hnydom po knjeza fararja a tež po lěkarja a džěsche potom sama t thorej. Hdyž do jstwy stupi a wbohu žonu czejtł dychajo ležo widžesche, motucji we jeje wutrobje nutrna sobuzelnosć, a z wullej zrudobu spōzna, kał thorosć spēschnje pschibjera a woblicjo thoreje pod wulkimi bolosćemi so pscheměnja. Njemōzesche sebi wujafnicj, kał tuta młoda žona, kiz pschez swoje zwonkowne pscheradzj, zo t wosobnym ludžom pschifuscha, sama ze swojim džęcjom, pēschi, thora, we tutym časju a we tajtim wjedrje sem pschiādže.

Thora hospozu pytny a prajesche so ze słabym hōsōm: „Ze tu duchowny?“ „„Sym po knjeza fararja pōskata a tež po lěkarja““ wotmōłwi hospoza, „„woboj wēsćje hnydom pschiādžetej““ — „Ach“ zdychowasche wona, „ja wschał — tchu jenož — mēschnika — mōj čas t kōncej bēži.“

Džęcjo wōtšicho pīalasche a žakosćesche: „D luba

maczi, ja tchu z tobu wumrjecj, haj wumrjecj; njecham žiwa być bjez tebe.“

W tym wōkomitnjenju stupischtej knjez farar a lěkar do jstwy. Posledni pohlada na thoru, woprascha so ju to a druhe, a zrudoba, kiz so na joho woblicju połaza, wozjemi wschēm, zo žana nadžija njeje, thoru pschi žiwjenju zdžerjecj. Tola pał chychsche jej lěkar lěkarstwo pōstacj a ji krej puschćicj; ale wona je njechasche a prajesche: „Rubby knježe, ja znaju swoju thorosć, kiz hižon blēschi čas we sebi noschu. Džensnische pschepinanjō mocow je mje t smjerczi blizto pschinjefso; mam hišćće jeno nēkotre hodžiny žiwa być, a te tchu za swoje džęcjo a za zbožnosć swojeje dusche naložicj. Waschesche pomoch potriebam,“ prajesche dale, swojej woczi na duchownoho ztožiwšči, „njewopuschćesje mje.“

Duchowny so t njej pothill, a lěkar, kiz derje wjedžesche, zo tudy pomhacj njemōže, poda ji jeno nēscho t połōženju bolosćow a t posplynjenju, zo by tola swoje poslenje winowatosće pschecjwō Bohu a swojomu džęcju mōhka derje dopjelnicj. A we wopravdže cžujesche so thora tał posplynjena, zo mōzesche bjez pschetorhnjenja, hacj runje ze słabym hōsōm rycjecj. „Tał posltuchajće jenož,“ prajesche wona t pschitōmnyh, „scho je wbohu, mrějacu macj sem pschiwjedko, a budžće swēdkojo mojih poslenich prōstwow, kiz t Bohu wschohomōcnomu sczelu. Za sym baronka Ripowška. Swojoho mandželstoho sym hižom psched tšjomi lětami žubita. Moje džęcjo běsche tehdom hatte dwē lěcze stare. Pschez wschelače njezboža smy wo chje zamoženjo pschischli. Mōj mandželstī cžinjesche sebi tohodla czejtł myšle, kiz jomu žiwjenjo pschitrotēcjachu. Tał bēch wopuschćesena, bjeze wschesche pomoch samalutka ze swojim džęcjom. Lubosć t njomu dawasche mi mōc a chych žiwa być za swoje džęcjo, chych za nje džětacj, za nje tradacj a czerpieć. D, scho sym tele tši lēt mustala. Ale mojej ruch njebēsčtej džěku pschiwucženej, a tohodla pany mi cžim czežo. Bēch drje lōžšche džěko, snadž tež nēkajtu podpjeru dōstacj mōhka, ale hordy duch njedowoli mi, wo nju prosyć. Na posledtu njewjedžach sebi hinał pomhacj, hacj zo wscho, schož hišćće mējach, po nēcjim pschedawach. Ale kajti kōnc dyrbjesche to na posledtu wzacj? Dwē mojej sotse bēsčtej na suchocžinu wumrjekōj, a tež ja pytnych korjeń tuteje thorosće we sebi. Džen wote dnja cžujach swoje moch wotebjeracj a strach a bolosć pschibjerasche. Scho stanje so z mojim džęcjom, hdyž ja zemru? Komu mōžu je domēricj? Z bolosćju so rozhladowach, ale njedopomnicj so na niłoho, hacj jeno na žymne, njesmēlne dusche,

a namalach snadź też tam a sem dobrocziwu wutrobu, ta czejesche we maczeri, kiz bē sama z dżeczimi zohnowana. Poddarmo phtach něho, komuž bhch swoje dżeczō domwēric mohła abo smēła. Njemējach niho na swēcze, hało jenoho bratra, kiz bē pokny dobrocziwosce a lubosce, jomu drje bēch swoje dżeczō pschepodacž mōhła, a wón bē je wēscze z lubosczu ł sebi wzał; ale sydom lēt dołho bēsche hiżom we cuzbje, schtyri lēta njeshtschach niczō wjacj wo nim. Psched něotrymi njedzeleni, hdbž žokte lisczō ze schtomow padacž zapoczinasche, bu ze mnu hōrje. Moje dny su mi wotdżelene, prajach sama ł sebi, je-li zo so bjez lombdenja za swoje dżeczō nje-postaram, namalaja je junu płałajo ł nohomaj mojoho koža, haj snadź z bolosce a ze stracha wumrje, prjedy hacž něchtō mi a jomu na pomoc pschińdze. Za praszach so tał jenoho czeszczomnoho duchownoho, kiz bē mje huszczischo wopytował a we mojej zrudobje trōschtomował, wo radu, a tōn mi prajesche, zo su we Bilmowje miłoszcziwie sotry, kiz za snadny pschinoscht woschrocżene dżeczō ł sebi bjeru a je derje woczahnu; tam namaka też moje dżeczō zawēscze luboscziwie zastaranjo a woczehnje so tam we swjatej bohabojsceji. Duž sym so hnydom na pucz podala, a Bōh tōn knjez je mi tał dołho žiwjenjo zdzerżaj, zo mōżach sem dończ. „A myslisce sebi wch,“ pschistaj thora ł mēschnikaj wobrocżena, „zo pobożne miłoszcziwie sotry poslenju próstwu mrējaceje maczerje dopjelnja, so nad mojim dżeczju smēła a je woczahnu?“

„To smēm wam ja slubicz,“ prajesche mēschnik, „haj zawēscze, pobożne sotry społoja poslenju a jenicżtu žadoscz mrējaceje maczerje.“

„D ja so Tebi dżakuju, miłoszcziwu Bōžo! ja so też wam dżakuju, dobrocziwi ludžo!“ A thora zańdzeli na něotre wołomiknjenja swojej woczji najšterje ze słabosce; ale na jeje blēdym wobicżu swēcjesche so wjesoła społojnoscz. Sdbž bēsche zasj ł mocam pschischta, prajesche dale: „Wam hiščcje 200 schēnatow, wscho schtož je mi wjische wostało. Wzmicze je; zo je chke zamożenjo mojoho dżeczja. Do waschich rutow połozju cżasne a wēczjne zamożenjo mojoho dżeczja.“

A zasj wopuschczjichu thoru jeje moch, ale něotre krepti lēłastwa ju zasj ł sebi pschiwjedzechu. „Nētko sym swoje cżasne należnosce zastarala,“ prajesche wona, „a chcu nētko jeno na zbōżnoscz swojeje dusche myslicz. Pschihotujcje mje, duchowny knjeze, zo bhch mōhła hōdna a dostojna psched Bōha stupicž.“

Mjez tym zo bēsche wboha macž swoju zrudnu stawiznu powjedaka, bē dżeczō na jeje kožu wusnyko.

Hospoza wza je pomaku na ruch, zo by je we swojē stwi do koža połožika. Šhora macž derje cżujesche, hdbž swoju ruku z dżeczjowej ručżkow wuwiny, zo drje je we žiwjenju wjacj njemohłaba, mjelcżo wołoschi tesame hiščcje luboscziwje a pozbēhny swoju ruku, je požohnowajo. Knjez farat wosta sam pschi thorej, štyščesche jeje spowjedž a wubželi ji bože poslenje woliowanjo. Nētko bē wona zmērowana, jenož cżas wot cżasa pschitidżechu stowa: „moje dżeczō, moje dżeczō“ pschēz jeje mrējach hort. „Wone spi“, prajesche hospoza, kiz bē mjelcżo zasj pschistupika. „Za nje je starane tudy na zemi, moja dżowta,“ prajesche mēschnik, a po twojej smjerczi budżesch je z njebjestich wosłosczow widżecz, dończ so nēhdy z nim zasj njejednoczisč. Poslenje zbdychnjenjo: „moj Bōžo, zakitaj moje dżeczō!“ bēsche hiščcje štyščecž a z tym zamknyščtej so jeje blēdej hubje.

Sdbž nazajtra Šańžla (tał šyrotła rēłasche) wotuczi, praszesche so najprjedy za swojej maczerju. „Twoja macž hiščcje spi, lube dżeczō!“ wotmołwi hospoza, ju wobłelajo a pschinje je potom snēdanjo. Potom wza ju pscheczelnje za ruku a chchche z njeju won hicž. Sdbž nimo stwiczi dżeschtej, hdbž morma lejesche, widżesche holczta pschēz na poł woczinjene durje swēczi, kiz so pschi mormej swēcżachu. „Tam džen je swēca, we stwi mojeje maczerje“ prajesche Šańžla a chchche hiżom nuts hicž, ale we tym wołomiknjenju stupi mēschnik do duri, kiz bē hiżom rano zahe pschischot, zo by so za wotemrjetu modlik. „Połkatł so, moje lube dżeczō“ prajesche wón, hdbž bē hōds dżeczja štyščaj, „a modł so za swoju lubu macž!“

Šańžla połkatny so pschi durjach, a spēwasche paczerje, a dyrbesche pschi tym płałacz, bjez toho, zo by wjedžala, cżohodla. „Smēm nētko ł maczeri hicž?“ woprascha so wona. Ale knjez farat wza ju za ruku a wjedzesche ju po šhodje dele. „Twoja macž spi,“ prajesche wón pscheczelnje ł nje, „pōj ze mnu, moje dżeczō! ja chcu tebi nan a macž bhcz.“

Czerstwiy rańsch powētr a bēženjo wożiwichu wbohru holczku, tał zo bē prawje wjesoła. Pscheczelnje, dobrocziwe wobicżo knjeza fararja zbudži we njej domwēru ł njomu, tał zo so radj wot njoho wjescz dasche; druhdy pał so tola woprascha: „Sdbž dha moj tola džemoj?“ „Š miłoszcziwym sotram, kiz budža so za tebe staracz,“ wotmołwi knjez farat. A Šańžla bēzesche wjesele z nim; bē hiżom pschiwucżena, macž we kožu thoru widżecz, a tał nječinjesche jeje to žadny njemēr. Tał pschidżeschtej ł kōschterskim durjam, kiz so jimaj hnydom woczintchu. Sdbž bē knjez farat z pschedstojiczerku kōschtra

porhycał, bu Haiźła hnydom pschwyzata. Pšchedstoj-
czička, sotra Hilźbjeta mjenomana, wjedźesche holecźtu
najprjedy do wulkeje zahrody, ryczesche z njej prawje
pšcheczelnje, zo by sebi tał jeje dowěru dobyła.

Haiźła njebjesche hišcze žanu mifosćizmu sotru wi-
džala; tohodla bě najprjedy trochu strachosćizma, hdyž
žonstu chle čornu zdrasćzenu z dohjej čornej kapu na
hlowje wuhlada. Ale wobliczo, kiž bě widjeć, šwě-
czesche wo wulkej dobrocziwosći, a hlós, kiž Haiźła
šyšchesche, bě tał lubozny, zo wona bjez bojoscze sotse
Hilźbjecze swoju ruku poda a z dowěru na nju hla-
dasche. Sotra Hilźbjeta wjedźesche holecźtu do kšapale,
hdžež so najprjedy pobožnje modleschtaj, a potom rjane
šwjeczata a druge wěcy ledźbnie wobhladowaschtej.

Mjez tym zo sotra jej tał wšchelate wěcy rozestajesche,
bě Haiźła jeje rōzowc pšchimnyła, kiž na pašku wis-
sše, a pušczesche jedyn paczerł po druhim mjez swo-
jimi porćizkami dele a prajesche: „Tajti rōzowc bych
ja tež rady wzała.“ „„Xón dyrbišch dóstač.““ —
„Tež tał wulki, taž tónle?“ „„Haj, runje tał wulki.““
Haiźła bě na tym smjercz wjesofa.

Hdyž pał sotra Hilźbjeta prajesche: „Pó, nětko chcu
tebje do wučerjnye małych džězi dowjesč,“ zmorscheszi
so holeczchne wobliczo, a wóczko hladasche z bojosczu a
zrudobu na nju. „Šyto dha tebi je, moje džězo?“
woprascha so sotra Hilźbjeta, „čohodla sy na dobo tał
zrudna a bojazna?“

„Do šchule njecham“ tšchepotasche holecźta, „o
njecham do šchule.“

„Sy dha hižon junu we šchuli była?“

„„Haj šym tam něšto króč była, dolež bě macz
kšora a na mnje ledźbowacž njemóžesche. Ale ach, tam
fo tał wostudži, ach ja tam wjacy njecham.““

„Šyto dha dyrbjesche we šchuli činič?“

„„Ach ja tam ničžo činič njesmědžach, běch hišcze
žara móliczła, a tał dyrbjach mjez druhimi džězimi
z měrom sedjeć, a njesmědžachmy so hibnyč a tež ničžo
sebi powjedacž, hewał běchmy swarjeni byli.““

„A šyto dha druge wjetsche džězi činjach?“

„„Te wuknjechu čitacž a pisacž a šchicž.““

„Nó, njechachš Ty to tež wuknyč?“

„„D haj, ale nic pšchecy, ale tež hrajlacž ja
pšchecy njecham.““

„Tał pó jeno do nascheje wučerjnye, snadž so čzi
tam lěpe lubi.“

Sotra Hilźbjeta woczini durje do šchulsteje stwy,
a Haiźła wosta ze spodžiwanjam stojo. Wjacy hacž
sto džězi wot dweju hacž do sydom lět, holeczata a

hólczata, běsche tu zhromadženyč. Dwał rhytał ław-
low tu stojischtej na kōždej stronje. Hólczata sedžachu
l prawicy a holeczata pał l lěwicy. Ale runje běchu
stanyli a spěwajo čehnjechu do susobneje stwy, we kotrejž
so jedyn sthodžent po druhim pozběhomasche hacž storo
do wjetcha stwy. Džězi čehnjechu po rhytach pšči
najprějšchim a najnižšchim sthodžentku nimo, na kotryž
so najmjejšche džězi jezđachu, mjez tym po wjetsche na
druhi, hišcze wjetsche na tšczi a t. d. pšchindžechu a
so tu wšchitke zesychachu. Nětko bu čziho we stwyje.
Sotra wučerka pšchindže, šyny so napscheczo džěczom,
a po wuspěwanju krótkoho kšerluscha započinasche so
wuczba. Sotra wučerka požazomasche wulke, rjane
šwjeczatka, rozestajesche džěczom to, šchtož bě na nich
l widženju, abo powjedasche jim wšchelate na nich wo-
znamjenjene podawli. Potom zasj požazomasche wulke
pismiti, dasche je džěczom wuprajicž, l zložlam a l sto-
wam hromadu stajecž. Potom zasj dyrbjach džězi
kule, kiž mějesche sotra wučerka na dohlich pasłach wi-
sajo, a kiž jemu po drugej dele pušczesche, liczicž.
Zelene kule běchu jeniczi, čerwjene džesatti, a tał wul-
njechu džězi hacž do sto liczicž. Potom wupraschomasche
fo sotra wučerka za wšchitkimi šchtomami a wěcami,
kiž běchu we zahrodže. Tał minychu so jara kšete l
wuczby postajene hodžiny. Wšchitke džězi poklatnychu
fo, stynychu rucy a spěwachu zasj rjany krótki kšer-
lusč l čjeszi swjateje Marije.

Haiźła, kiž bě pšchecy pšchitonna była a mějesche
wulku žadosč wšcho čzinič móc, wjeslesche so na tajlej
šchuli a spěwasche posleni kšerlusč, kiž bě wot swojeje
maczerje nawuknyła, tež druhimi džězimi sobu. „D“,
zawoła wona počna wjesela, „hdy by tu macz pšchi-
tomna była, wona kšišchi mje tał rady spěwacž.“
Sotra Hilźbjeta hladasche na wbohu holecźtu želnosćiz-
nje, a dolež njechasche, zo by na smjertnym dnju swo-
jeje maczerje spěwala, wza ju za ruku, a prajesche:
„pó, chcemoj sebi hišcze dale wšcho we kšězi wob-
hladacž.“

Haiźła džěsche rady ze sotru Hilźbjetu, kiž ju naj-
prjedy do tšoch šchulskich siwom dowjedže, we kotrychž
fo wjacy hacž sto holeczatow wot 7 hacž do 14 lět
wuczachu. Potom pšchindžeschtaj do wulkeje stwy, hdžež
běchu stari mužojo, potom do drugeje, hdžež běchu
stare žonste, kiž to abo druge čzinjachu.

„Šyto čzi stari ludžo tu čzinja?“ prajesche so
Haiźła.

„To su stari wopušcženi ludžo, kiž niťoho nimaja,
šchtož by so za nich starał, a nětko so tu wothladaja.“

Šanižla wobzarowasche jich a džěšche ze sotru do wulkohy sala, hdyž bě wołoko tfoch stow holcžatow pschi wšchelatin žónskim džěle. Šdyž jich pschedstojiczerka zastupi, zanjesechu wšchitte rjany tšerluschl, a dolelž pótdnjo zwonjesche, wotpołożichu swoje džěto, poplaknychu so a spěwachu hromadže: „Šandžel toho knjeza“ a t. d. Šaniža bě so tež poplakla a spěwasche sobu. Potom džěchu wšchitte hromadže k wobjedu a jednora, ale derje pschihotowana jědž wšchem nanajlěpje škodžesche.

Po wobjedze bu jim hodžina k wošchemjenju wostajena. Wšchitte džěči tšwatachu do zahrody abo do dwora a započachu wšchelate hry. Šanižla wězjipnje pschihlowasche a bě rady sobuhrała, ale njewěrjesche sej so sobu do wjesotnych cžródow měšhecž, dolelž so z nikim njeznajesche. Ale tu widžesche tež jenu cžorno zhotowanu holcžku samu stojo, kiz sebi hufto z wócžla šlžy trějesche, a z druhimi hracž nječasche.

Šanižla njewotwobrocži swoje wócžto wot njeje. Mjelcžo suny so pschi płocže k ławcy, hdyž wona sedžesche a płakasche. Z lubožnym hłosom praschesche so za winu jeje zrudobny. „Płakam,“ wotmłowi džěcžo, „dolelž na swoju macž myslu.“

„Ale cžoho dla dha to płacžesč, hdyž na swoju macž myslisč.“

„Dolelž je macž wumrjela,“ praschesche Marija jara zrudnje a płakasche wótse.

„Twoja macž je wumrjela?“ praschesche so ju Šanižla ze šlžami; „ach moja macž bě wčera tež tak tšora a powjedasche pschech wo wumrjecžu.“

„Nan a macž woboj stej wumrjeloj, ja šym wboha šyrotka.“

„Mój nan je tež wumrjel a hdy by macž wumrjela, ach potom byh ja tež wboha tšuda šyrotka byla.“

„Mh smy tu wšchitte šyrotky“ praschesche Marija ze zrudnym hłosom.

„D mój Wožo, zawoła Šanižla bolosčimje, „ja šym tu pola was, tak je moja macž wěsčje wumrjela.“

A džěcžo zapocža płacadž, tak zo sotra Šilžbjeta pschiběža. Šdyž bě winu zrudobny zhonita, wza ju pscheczelnje za rucžy, a spytowasche ju tróšchtowacž: „Šaj, wěčno je,“ praji wona „twoja macž je wumrjela a je pola Woha toho knjeza a joho jandželow. Ale njeplataj! Šlej my wšchitny mamy cže tak rady, a ty dyrbišch nasche džěcžo byčž.“

„A ja čcu twoja sotra byčž“ praschesche Marija, kiz towarščymu zrudobu widžich na swoju samotnu zaby.

„Šaj, budž moja sotra, praschesche Šanižla, „čcemoj

pschech hromadže wostadž a wo naschimaj macžerjomaj rycžecž.“

Wobej džěcži zawdaschtej sebi ruch, a płakaschtej. Sotra Šilžbjeta pał bě na tuthym nowym pscheczělstwoje wjesola a prajesche jimaj: „Wubujtej so, mojej džěcži; to budže wamaj tróšcht a položěno.“

Šchtyri lěta běchu so mjez tym minyłe, a do wustawa mikosčiwych sotrow pschindže junu cuzy knjez, kiz so hrabja Worownil mjenowasche. Šoho cyle zadžerženjo polazowasche zdžěkanohy a bohatohy muža. Pschi zastupje do džěcžaceje schule bě někotre ztote do woporneje schlicžki položil. Pscheczelnosč a lubosčiwosč, z kotrejž so za wobohimi šyrotkami napraschowasche, dobychu jomu wšchych wutrobny. Wón wosta na wucžbje, praschesche so sam džěcži, a barjesche jim rjane swječatka. Wosobnje ledžbowasche na Šanižu, kotruž so cžasto praschesche, stajnje na nju hladasche. Tola na tym so ničto njeđiwasche; pschetož Šaniža bě jena z najpschistojicžich, najrozomnišchich a najlubožnišchich holcžatow cžohy mustawa. Runje tak wobkedžbowasche knjez hrabja Šanižinu towarščtu Mariju, kiz bě stajnje pschi njeje, a runje tute swěrne pscheczělstwo spodobasche so wosobnomu cuzomnikaj. Šdyž wón prajesche: „Ty prawje rjenje pisasč, moje džěcžo,“ wotmłowi tuta zas: „O Marija wjele rjeńšcho pisa džiłi ja.“ A hdyž wón zas prajesche: „Ty mójesč hižon prawje spěschnje a wuraznje cžitacž,“ wotmłowi wona zas: „O Marija cžita wjele lěpie; wona je mjezny wšchěmi najlěpšcha cžitarka.“ — „Wój drje ma tej so prawje lubo?“ praschesche so hrabja Worownil. „Ja Mariju lubo mějč?“ zawoła Šaniža z wjesotocžju, „Marija je za mnje macž.“ A pschi stowje „macž“ stupichu džěcžu šlžy do wocžow.

„Cžohodla šy zrudna, moje lube džěcžo?“ praschesche so hrabja. „Ach luby knjeze, wy wěsčje, zo smy tudy wšchitte šyrotky. Ja a Marija nimamoj nana a macž, a hdyž so na to dopomnimoj, dyrbitimaj płacadž.“

Hrabja Worownil bě sam huuty, a nječasche džěscžu hišcže wjacy bolosčje pschihotowacž. Tšohodla wotěndže do druhich schulskich jstwow. Pschipołdnju wosta k wobjedu, a po wobjedze, mjez tym zo běchu džěcži we zahrodže, rycžesche dołho a naležnje z pschedstojiczerku, kiz potom Šanižu zawoładž da. Hrabja wozny ju pscheczelnje za ruku a prajesche: „Pofskuchaj, moje džěcžo, šym ze sotru pschedstojiczerku něšcho wucžinik. Sam nimam žanyh džěcži, a byh tšohodla rady jenu duščnu pilnu šyrotku za swoje džěcžo wzał, a čcu so za nju tak staracž, kaž za swoju samotnu džowku. Šym sem pschichoč, sebi tudy jenu holcžku zhladacž, kotraž

ma dobre poczinki. Wem, zo sym we tebi tajtu namafaj, tajtuž pytam; a sym sotru Hilzbjetu prosyť, zo směl sebi tebe sobumzacj. Ze-li zo sy ty z tym zpo- tojom, zwoli sotra pschedsjojckejka do toho.“

Ze spodzjwanjom hladafše Hanža na knjeza hrabju; a potom zas na sotru Hilzbjetu, kiž ji zrozemicz dasche, zo je z joho słowami z potojom. Hanža pať sebi chku węc bliže rozpominafše a pschi tym pocza pľafacz. „Gjohodla pľafasz?“ woprascha so hrabja, „schoťz tebi lubju, je t twojomu zbožu. Ty žanhy staršich wjacy nimasz, pola mje zasty wótcny dom namafasz.“

„D,“ wotmłowi Hanža, „ja hižom mam tudy wótcny dom; mam tu dobroczjwe sotry a lube towarščki, my so mjez sobu tať lubujemy. Was pať ja njeznaju.“ Solcžka stupi bliže t sotse Hilzbjecje a wza ju za ruku.

„Masch prawje“ moje džeczjo „wotmłowi hrabja psche- czelnje, „ja sym tebi cuzy. Ale poj jeno na jedny abo dwaj dnaj zomnu, zo by so na mój dom pschimucžika; njelubi so či tam, móžesz so zasty sem wrócžicz.“ Hanža hladafše zas na hrabju, a joho dobroczjwe woblicžjo wubudži we njej dowěru. Tojohodla zwoli do toho, a sotra Hilzbjeta wozjewi jej z kwnjenjom, zo je prawje čžinika. „Ale wo něšto byč rady prosyťka“ pschistaji wona. „„A to by bylo?““ — „Zo by tež Marija sobu hič směka. Za žadny džej bjez njeje njewutraju.“ — „„Zara rady,““ prajeszche hrabja Worownik a krótki čas po tym slynšchtej so woboj slyroty z hrabju do joho woga, kiž psched kľošterskimi wro- tami čžafafše.

Wóž spěšahnje bježšche. To bč radosč! Lubozna meja bč bohacje swoje wofšchemjace pokľady pschirody wotewrika. Krasny nalětny džej pokazowafše zahony a pola we mčódněj, zelenej pšyše. Wisahnje stojachu we pišantym kčzenju a ze wščitlich stromow spěwachu ptaczki wjesole kľošy. Hanža a Marija, kiž schtrji lěta doľho kľošterske murje wopušczikłoj njeběšchtej, zra- dowafšchtej so pschi wuhladanju a wužiwanju tajšeje krasy we pschirodže.

Wóž zasta psched luboznym hřodom, kiž srjedža za- hřodny lěžeszche, we kotrejž wšcho kčžejeszche. Hřabja stoczji ze swojimaj slyrotkomaj z woga, wjedžeszche jej do hřodu, pokazowafše jimaj wšče stwy, kiž bčchu jara pschistojne a rjane. Potom džěchu hřomadže do zahřodny, we ko- trejž bčchu lěščki z rjanymi a luboznje wonjacymi ró- žicžkami abo tež z wužitnymi rostlinami posadžane; mjez nimi bčchu z čžermjenym pšřkom poshppane schčžěžki. Sadome a druže kľódnke sčtomny wupšchestrěwachu

mčone hačzy z pišantym kčzenjom a zpodny nič zele- nješche so mčódná trawa.

„D mój Božo“ zawoľafšchtej hólczcy, „kať rjenje je tu tola! kať we paradizu.“ „„To je na tebi,““ wot- młowi hrabja Worownik, „we tutym paradizu bħdlicž. Schesch-li moja džowľa byčž, budže tebi wšcho to sku- ščecz, schoťz tu widžič.““

Hanža z wjesoľosčju do rukow pľafafše a bč poľna wjesela. Ale tu pytny, zo je jeje towarščka Marija zrudna, a tež wona sama njemóžeszche tať so wěrnje wjeselicž. Na rozdželenjo z Mariju so dopomnjo, stu- pičhu jej slyzy do woczow. Tola tu wotuczji tróščatna myšlicžka we jeje wutrobje. Poľna dowěry pschistupi Hanža knjezej hrabjei, pschimny joho ruku, woľofcha ju a prajeszche: „Njedželčje mje wot Marije. Smój sebi slubikłoj, zo so ženi njedželimoj. Njewozněje mi tať sotru, nana mi podawajo.“

„„Tvoja proštna ma so dopjelnicz““ wotmłowi hrabja, „„Marija njesh je moja druha džowľa, a twoja sotra.““

Marija chcyšche so za to podžalowacz, ale knjez hrabja Worownik jej słowo wozny a prajeszche: „Njoz- hladajtej so nětko we zahřodže a dopomnitej so na swoje zbožo a mčodosč.“

Solcžkomaj so wšcho jara lubješche a wostafšchtej we zahřodže hačž do wječzerje, kotraž jimaj, hačž runje kľoščezkej njeběšchtej, wjele lěpje skłodžeszche, hačo doma we kľoščtrje poliwoľa a neple. Po wječzeri bu hiščezje doľho powjedane, a potom pschjpoloža jimaj hrabja jeju kłža. Tu bu tež hiščezje wjele a doľho powjedane, doleľž přeni króčž po schtrjoch lětach bč jimaj zas do- wolene, we kłžu hřomadže rycžecz, we kľoščtrje bč to křucze zaľazane.

„D mój božo“ prajeszche Hanža, „kať mamoj so tola nětko rjenje: smój sotse a mamoj jenojo nana.“ — „„Ale scho budža tola nasche towarščki a dobre sotry t tomu prajicz? njebudža so zrudžicz, zo jich wopušczě- mój?““ — „D zawěčze nic. Budža so na naju zbožu wjeselicž, budža so Bohu za to džalowacz, kať to tež moj čžinimoj.“ — „„A naschej dobrej macžeri we nje- bješach?““ — „D, tej wěščze z wjesoľosčju na naj hladataj!“ D slyroty pozběhnščstaj swoje myšle t nje- bju, a nutrny pacžer stupašche t Bohu.

Nazajtra zapoczja so zbožomne žiwjenjo z nowa, same wjeselo a zbožo. — Po wobjedže pať sadži jeju hrabja zas do woga a prajeszche jimaj: „Sědžtej nětko zas t sotse Hilzbjecje a powjedajtej, hačž je so wamaj pola mje lubikło abo nic. Po tym, kať so wo tym wuprajitaj

waj wona, zasty do klóschtra woznje, abo wamaj dowoli, na stajne so le mni wróćic. Za tchu hladac, hacz zasty pschindzetej abo nic, pschistaji wón so posmewajo, hdyž wóz wotjédze, a „na zas wohladanjo“ klinczesche wjesele z njoho.

Na puczju njemózeschtej sej holeczcy doscz napowjedacz, a tež hdyž domoj pschijédzeschtej, powjedaschtej wjesele wo rjanosczji hrodu a zahrody, wo wjeselach, kiz su tam za njej pschihotowane, wo dobroczimowosczji hrabje. Ale sotra Hilzbieta zastaji jej bórzny we ryczenju a prajesche t Haniži z waźnym hłosom. „Lube džéczo, knjez farat je we istwi, a czała hizon cych hodzinu na tebe. Ma z tobu něscho waźne ryczeč. Dzi t njomu.“ Haniža khwatasche hnydom t njomu. Marija džěsche za njej, zo by knjezej fararjei božemje prajka, prjedy hacz klóschter na wšch czech wopuszczje.

„Moje džéczo“ prajesche knjez farat, tał kětse hacz Hanižu wuhlada, „mam tebi waźnu powjescz sobudžělic. Wěsch, zo sym z tobu czašto wo poslenich hodzinach twojeje njeboheje maczerje ryczał, a pschi tym na to spomnik, tał jara wobzarowasche, zo tebe njemózesche swojomu jeniczkomu bratrej pschepodacz, kiz ju tał horco lubowasche, a kiz by za tebe wěsče starosczimny nan był. Ale tutón bratr bė hizon sydom lět dołho we dalotej cuzbje, najskerje we naranischej Indiji. Tutón bratr, kiz Surij rěta, je so z krótka zasty do Europh wróćik. Zoho najprėnisha wěc běsche, so za swojej sotru napschowacz. Hdyž jeje smjercz a wobstajnosczje jeje džěsca zhoni, njepopscha sebi žanoho mēra, dońž je zas njenamała. Wón zhoni, zo so ty tu pola milosczimnych fotrow namalasz a chce tebe t sebi wzacz. Wón by sam po tebe pschischol, ale je khory, a dyrbi ležecz, a tał je mje prosyt, zo bych tebe t njomu domjedł. Ma wulku žadoscz za tobu, a toho dla chcemoj so tež hifczje džensa wjeczor t njomu na pucz podacz.“

Haniža njewjedjesche, sčto ma t tomu prajicz. Sčtož bė so wot wejerawšchoho dnja stako, zdasche so jej džimny són bycz. „Ale duchowny knjeze“ prajesche napsledku, „ja a Marija dyrdimoj džē so džens wjeczor t hrabji Worownitej wróćic. Wón naj wěsče woczajuje.“

„„Sa je wēm,““ wotmłowi knjez farat. „„Sotra Hilzbieta je mi wšcho wozjemika, sčtož je so wejera stako. Ale moja luba Haniža, ty dyrbišch so tola dopomnicz, zo je hrabja Worownik tebi chle cuzy cžowjel, mjez tym zo je knjez Surij twój wuj, twojeje maczerny bratr, kotromuž je wona tebe tał radh pschepodacz chcyła.““

„„Saj to je wěrnó,““ prajesche holeczta, sebi wěc rozpominajo. „„Mój wuj dyrbi mi lubschi bycz, dhžji sčto cuzy, mój wuj, kotrohož je moja macz tał horco lubowala, kiz móže wšchēdnje zo mnu wo njej ryczeč, a kiz budže mje hizon jeje dla lubowacz. Wodajeje mi, knjeze, zo móžach so lombdiz hnydom t njomu so podacz. Mějach jeno wulku dobroczimowoscz knjeza hrabje Worownika we myslach. Někto pał sym hotowa z Wami t mojomu wujej so podacz.““

„„To mam ja za twoju winowatoscz, lube džéczo,““ prajesche knjez farat, „„zo so t swojim pscheczalam džerzisch a tał poslenju wolu swojeje maczerje dopjelnišch. Njecham pał Tebi tež zamjesczeč, zo wopolazanjio tuteje džěczowsteje lubosczje pschech stódkle njebudže. Twój wuj je khudy, khory a ma wjele bolosczji. Zožo a stwu njemóže wopuszczicz a ty budžesch dyrhjecz pschech doma wostacz, zo by joho hladala, tež namalasz tam z cžěła tajku chrobu, taž tu we klóschtrje, a na druhe wjesela njebudžesch sebi ani pomyslicz směcz.““

Ma wobliczju woheje syroty bė zrudoba jasnje widžecz, hdyž knjez farat wo cžělich winowatosczach ryczesche, kiz změje we najblizšchim cžasu dopjelnicz, mjez tym zo bė wčzora jeno na wjesela a zbožomne dny spominala, kiz na nju pola hrabje Worownika cžataju.

„„Ach duchowny knjeze,““ prajesche na posledku, to sčtož mi tu powjedaje, njemóže drje wjeselo wubudžic. Ale mój wuj Surij je tola wěsče t najmjenschomu duschny a sprawnny muž?““

„„Najlėpšichi cžowjel na swěczje,““ wotmłowi knjez farat. „„Dyrbišch wjedzech, zo bė prjedy jara bohatty, a zo je někto lutki sam. Zrudoba drje je tež wina na joho khorosczji. Snadž bórzny zasty wotkhori pschi starosczimnym wothladanju swojeje lubeje cžetki, snadž z nowa zas wóžiw, hdyž změje tebe pschi sebi a hdyž móže z tobu wo twojej maczeri powjedacz.““

„„D, je-li zo je tomu tał,““ prajesche Haniža zas wjesele spokojena, „dowjedže mje kětse t mojomu wujej, a wón wěsče zas wotkhoryje, je-li zo moja luboscz a starosczimowoscz to zamóži. — A hdy bych so jeno wot Marije džělicz njetrjebala“ pschistaji wona cžěch zdychowajo.

„„Sa tebe njewopuszczju,““ prajesche Marija, a pschimny swoju towarščku za ruku. „„Hdyž chycsche hrabja Worownik tež mje tebi t lubosczji t sebi wzacz, njebudže mje twój wuj wotpolazacz. Sromadže budžemoj joho lėpje mōc wothladacz, a tał wón cžim prjedy wotkhori.““

„„To ty njesměsch,““ wotmłowi Haniža, „„hlej

hrabja Worownik tebe też samu i sebi wozmie, a dobrocziwośc, kotruż chchcye mi wopolazacz, wón na tebe pschenjeje, a ty móžesz do toho bjez wschoho wumě- njenja zwolicz, doleż žanhch krejnych pscheczeli nimasch.“

„Ža žanhch pscheczeli nimam,“ prajesche na to Ma- rija, „mam pať we tebi sotru, wot kotrejež so džělicz njemóžu.“

Krótki čas po tym synyščtej so woboj holeczch z knjezom sararjom do woza a wotjědžeschej. Njeměje- sčtej sebi tať wjele pomjedacz kaž popođnju, hdyž wot hrabje Worownika so zas do kłóštra wrócziščtej polnej wjesokych nadžijow za pschichodne časny. Mjelczo nutr- nje Boha prośesčtaj, zo by jimaž móc wobradził i dopjelnjenju czežlich winowatoscjow, liž na njej czałachu.

Wóz zasta pschi njenahladnej kěži. Holczch sko- cziščtej z njoho, a pschidžeschej po wuzkim cymowym sthodje do druhoho posthoda, hdyž knjez Surij bydlesche. Durje i joho stwi so jimaž pokazachu, wonej zastupisčtej. Wscho sčtož tu widžeschej, dopomni na kłudobu. Dwe małej wolnje na dwór rozswětleščtej njedospolnje stwu. Stare stólczi a druha stwina nadoba bě dodžeržana, a stojesche tu we njeporjedže. We lucze ležesche na kłudym poštanju khorj wuj.

Hač runje běsčtej dobrej holeczch z krutej wolu a z najlěpschimi wotpohladanjami pschisčtoj, zbudži tola to, sčtož wuhladasčtej, stysknośc. A kajki rozdžěl mjež tym, sčtož běsčtej wčjora pola hrabje Worownika widža- toj, haj kajki rozdžěl mjež tutej činowej, kłndej stwicžtu a rumnymi a swětkymi stwami we kłóštrje. Žimaj so zdasche, zo so na tajle žiwjenjo tudy njepschiwucžitej. Ale mjež tym zo we nimaj tajle myšle wotuczichu, po- hlada Ğanža na seženu napscheczjo kózej, a slyžy stupachu jej do woczow; tam wisasche wobraz, macž ze swojim džěscjom hrajtajo woznamjenowach. Ğanža jón hnydom zpózna. „D luba maczi, luba maczi,“ zawoła wona z bolosčju a stupi i wobrazej.

Tu bě słaby hlós z kóža styschecz: „Sy to ty, Ğanža? džowla mojeje lubeje sotry? a chesč ty pschi tvojim kłudym khorym wuju wostacz?“

„„Haj luby wujo““ wotmłowi holeczo, i khoromu pschistupjo, „„hcu pschi Wami wostacz, a wscho móžno cžinicz, waschu khorosč wam woložecz.““

„D lube džěczo, měj džal,“ ryczesche khorj dale. „Ale hlej, sym kłudny a hubjeny. Mžeje wobodlenje je cmo- we, njewjesote, a zamožu tebi jeno srěnju jědž dawacz.“

„„D ja sym lóhcy i spokojenju,““ wotmłowi hol- czo, wy džěn so też lěpje nimacze, a seje i tomu hiščcže khorj.““

„Ale hlej, ty dyrbišč skoro pschecy wokoło mje byčž, tutón nještrony powětr srěbacž, a njezmějesch žanoho towaštwa...“

„„Ničjo wo to luby wujo; ja wschať wěm čas berje pscheczinicz, a hcu jón też wam pschitrotečecz, jeno hdyž směm rano na božu mišču hičž. — Wjacy a druhoho towaštwa njetrjebam. A hdyž budžecze mi Wj wo mojej maczeri pomjedacz a ja wam wo nje, to budže mi najlubscha bjesada. Sym też wschelake wěcy nawulka, z kotrymiž budu Was zwjeselicz móc; móžu cžitacz, spēwacz, sym wot dobrocziwnych sotrom wschelake rjane stawizny nawulka, liž budu Wam po- wjedacz...““

We tym samym wotomiknjenju bě styschecz, kať wóz psched kěžu zasta a za krótki čas stupi knjeni do strow, kotruž holeczch hnydom spóznasčtej. Wě to knjeni katha, liž bě jej wčjora we hrodje hrabje Worownika powi- tała. „Lubej džěsczi,“ prajesche wona, „dolež tať dotho na so czałacz dasčtej, je knjez hrabja mje do kłóštra poškať, zo bych so waj woprasčata, hačž hčetej so i njomu wróczičž. Tam su mje jow pokazali. Že-li so Wamaž spodoba, móžetej woboj zemnu napsjet jěčž.“

„Luba knjeni,“ wotmłowi Ğanža, „prajcže knjezej hrabji Worownikej, zo budu jomu wěcžnje džalowna za wschu dobrocziwośc a lubosč, liž je mi wopolazacz, a hiščcže wopolazacz chch. Ale sym swojoho wuja zasty namalata, bratra mojeje lubeje maczerje. Že khorj a słaby, a trjeba moju pomoc. Ža dopjelnju tať jeno winowatosč džěczowstje lubosče a džalownosče, hdyž tu pschi nim wostanu.“ — „„A ja,““ pschistaji Ma- rija, „„ja też njezabudu ženje na dobrocziwośc hnad- noho knjeza a budu wsčědnje so Bohu za njoho mod- licz, ale ja moju sotru Ğanžu wopuscheczž njemóžu.““

„D wój duschnej džěsczi,“ zawoła khorj, skocz i kóža, cžisny pčachty wot so, do kotrychž bě zawaleny byč. Ğanža a Marija pať ze spodžiwanjom na so hladasčtej, hrabja Worownik stojesche psched nimaj. „Haj, moja luba Ğanža,“ prajesche wón z hnuthym hlo- som, holeczku za ruku pschimnywschi, „ja sym we praw- dje twój wuj, bratr twojeje njebohje maczerje, sym Surij, hrabja Worownik. Hiščcže džensa wječjor dyrbi- tej woboj pschi mni byčž a pschecy pschi mni wostacz. Hdyž chchch pčech tutu leščž twoje nakhilnosče a za- cžuczja spóznačž, moja luba cžetka, je moja wjesolosč nětto cžim wjetšcha, dolež sy moju nadžiju wo wjele pschetrechika. Město jenoho džěcža sym tudy dvě namalacz, liž budžetej sebi swěrnej sotse. Póžtej nětto zemnu, mojej lubej jandžellaj.“

„D knježe,“ prajeschtaj syrotch, „schtotž moj smoj, a schtotž je khalomne na namaj, za to mamoj so pobožnym sotram we kšochtrje džałowacz; tam dšcemoj najprjedy hieč a z nimi Boha khalicž a jomu džał prajicž za wšcho, schtotž je k našomju zbožu na naj dopuschčičk.“
J. L.

3 kólcza.

Sdych smy we protych wot lěta 1869 žiwjenju pčožow wobhladowali a we protych wot lěta 1870 khoroscže tychsamych wopomnili, žložny lěta swoju kždžbnosč na njepršhecželow pčožow.

I. Najhóršči njepršhecžel pčožow su rubježne pčožy. Surowe su wójny, kotrež pčožy mjez sobu wjedu. W krótkim čjasu móže so pschěz to najlěpšči kólcž zničicž.

1. Kač dha rubježne pčožy nastanu? Dobre, škludne pčožy so ze wšchelatih pschicžinow do kranjenja a rubjenja dawaja.

a) Prěnja pschicžina rubjenja je hčód, njeodstall chrobh. Sdych sebi pčožy na honach došč chrobh nazbėracž njemóžeja, nastanje w kólcžu hčód, a hčód je njepršhecžel. Škódnje pčožy hladaj, zo bychu sebi we susodnych kólcžach nabrale, schtotž doma nimaja. Dobra pčoža nje kranje z lėnjoscže, ale z nužy. Ženo wo italškich pčožach so praji, zo su rodbene rubježnik. Wobkranjene pčožy zakitaja svoje zamoženjo a wójna je hotowa.

We krajinach, hčžž wrjós a hejdušča nješčěje, nastawa hčód a pschěz to rubjenje žwjetšcha wot kónca junija a traje hačž do nazymnja. Taje pčožy započnu svoje nalėtne wulėty z rubjenjom, a to traje tał dołho, hačž na zahrodach, kulach a polach došč chrobh njenamajaja. Dothotrajace deschčžowanjo wotdžeržuje je wot wulėtom, pčožy žjėdža uahromadženy mėd a džeja potom na rubjenje.

b) Druha pschicžina rubjenja je njerjad. Pawki, kiž kólcže zapšhadu abo čžermje, kiž so we ptaščžach žalahnu, su wina, zo pčožki swój kólcž dorjėdžicž njemóžeja. Čžistotu lubowaca pčožka wopuschčiči swój kólcž a pyta pola susodom hospodu a chrobu, a wójna je hotowa.

c) Sdych je we wulkim kólcžu šlabh rój, naboja so pčožy džeła, kotrež pschi wupjelnjenju kólcža na nje čžala. Pčožki pschestanu hromadžicž a pschicwucža so lėnjomu, pržžžnomu žiwjenju. Na svojich wulėtach hromadža jeno telko, schtotž k wšchėdnomu ž-

žiwjenju trjėbaja. To dže pał jeno tał dołho, hačž je rjane wjedro a na honach došč kčenjom. Sdych pał tole pschestanje, a wone wšchėdnju chrobu wona wjac njenamajaja abo pytačž njemóžeja, džeja susodne kólcže wurubječž a so wot džeła susodom žimicž.

d) Žhubi=li rój swoju matku, a njeodstanjeja=li bóržy druhu, pschestanje w kólcžu porjad a džeła, žrudne pčožki so rozlėtaja a hladaj, zo bychu so w druhih kólcžach žašhdilke.

2) Na čžim spóžnaješ, zo je kólcž wot rubježnych pčožow napadomany?

Čžžžka wėc je, wėšte žnamjenja a wopolazma postajicž, na kotryhž so rubježnikwo spóžnawa. Škótržžkuli džerži njewimate a nješkłódnje hry mlodyh pčožkow za rubježny napad. Druhdy, hčžž škóncžto šylnje na kólcž swėcži, widžič, tał pčožki wołoko kólcža lėtaja, po desčžicžy bėhaja, nahle k džerje bėža a so žašh spėšahnje wróčja, hčžž druhe pčožy z kólcža jdu. Me to su hry mlodyh pčožkow, kotrež svoje močy spytuja a so k džełu hotuja. Hladaj jeno na jich barbu a so dohladaš, zo nimaja barbu starych pčožow, ale su so halle njebamno wulahnyke.

Sdych pał wołoko kólcža šylne žncženjo šyšich, a pčožki nahle z kólcža won a žašh nuts lėtačž widžič, mjez tym zo druhe ze šylnym žncženjom kólcž woblėtują, k džerje khwataja a žašh čžłajaja, ale bóržy zo žašh we wjetšchj čžróbž polajaja: polajuje to wšchitko na štržženjo a bojošč pčožkow, kotrymž dšchžja rubježne pčožy nahromadženy mėd z mocu žeracž.

Žo by spóžnał, z wotkel tute pčožy su, žapróšch wołoko lėtace pčožy křhdowej mucžku a hladaj, do kotroho kólcža džeja, a hačž smėdža tam bjež pschicžiwjenju nuts. Džeja=li do druhocho kólcža, hačž do toho, kotryž prjedy woblėtomachu, dha wėšch, zo tutón kólcž rubježnik napaduja. A dołelž sy tež rubježnika wušlėdžič, móžeš sebi lóhcy pomhacž.

3. Šrėdki napschėžo rubjenju.

Sdych su pčožki z rubježnymi hižon do wojowanja pschicžke a tał wjele šklódomake, zo so same wjac wobróčž njemóžeja, dyrbi škoro kóždy króč cyty rój žahinčž. Rubježne pčožy so čžžžch rubjenje a kranjenje wotwucža.

a) Toho dla žadžėmaj, zo so pčožy do rubjenja njeđadža. Wušlėdžiwšči pschicžinu, kiž k rubjenju wjedže, wėšch tež, z čžim móžeš jim pomhacž.

aa) Sdych pčožam chroba njeđořaha, (hl. I., 1. a), daj jim trėbnju chrobu a pčožy wostanu tał dołho we kólcžu, hačž móžeja sebi žašh same chrobu hromadžicž

a potom te zjadne stworczencka twojeje pomocy wjacy njetriebaja.

bb) Zo by so czystotu lubowachym pczołam we kółczu spodobato, wotdżerzuj a zbaluj z njoho wschón njerjad. Dyrbisch kółce zahe a cjasno rjedżić, pawli wotdżerzowacz, pawcziny wotmjeseć a hladacz, zo so czerwie do kółcza njebadža.

cc) Dżerż na sylne roje. Masch-li staby rój abo tajfi, kiž ma mała dżekawych pczołow, zienoseć wjacy rojom do jenocho kółcza.

dd) Ze-li rój matku zhubił, pomhaj jomu nowu matku wobstaracz, kaž je to we prothych 1869 rozestajane.

b) Wot rubježnych pczołow napadowanomu kółczej mójesech na sczehowace waschnjo na pomoc pschitnić.

aa) Czini dżerku, z kotrejż pczolki won a nuts lėtaja, tał wuzku, zo wjacy hacž dwě pczolky na dobo zbola sebje nuts njemózetaj. Tał njemóže mjele rubježnikow na dobo do kółcza a so lóžo pschewinjeja.

bb) Dolež pczolky pschi tajkim wojowanju wostabnu a womučnjeja, mnohe tež zahinjaja, a z cyła mjele cžasa pscheczinja a mjele dżeka stombža, daj jim k wšchewjenju a poshljnjenju do kółcza mału schliczku žibtoho mjedu, do kotrohož je kžica czistoho wina pschiměšana. Tola smě so to halle mjeczor stacz, hdyž su wschitke pczolky w kółczu zhromadžene. Pschi tym dyrbisch so na kęžbu bracz, zo psched kółczom ničzo rozlał njeoh. To by rubježne pczolky pschewabiko.

cc) Sy-li runje pódla, hdyž rubježne pczolky napad czinja, dha pomhaj napadnjenomu rojej po mójnosczki. Najšepje je, hdyž do nich kadžisch; z tym je wobšcherisch a woteczěrisch.

II. Rubježne pczolky njejsu jeniczcy njepscheczelojo pczołow. Wobhladajmy sebi hiščyze nekotrych drubich.

a) Scherschenje a wosy kłóšcžca radu mēd, ale njemóžeja pczołam mjele schkodběcz, dolež najbóle same lėtaja a wot strazneje pczolki phtnjene so wufusaja. Su tež bojazne a kaťaja radšo na pczolki, kiž z cyrobu domoj lecza. Te stónucja a žjēdža mēd. Tola njeje schkoda pschewulla, kotruž mójēja takle nacžinicž.

b) Nětoski maja mrowje za njepscheczelow pczołow. Mrowja radu mjedu posrēba a so do njoho da, hdyž mójže to bjez stracha czinicž; ale do kółcza sebi njewēri: to by ze žiwjenjom zapkacžić dyrbjała.

c) Pawli njerodža wo mēd, ale popadnjena pczolka je jim dobra pojēdž. Tohodla swoje pawczinojte sycze radu psched kółczemi wupinaja, zo bychu njeleđžbnu pczolku lepikē. Tohodla zahanej je.

d) Cz er w je nastawaju z jeřtow nōcných mjetełow.

Mjetel njeje jeřta do wōstowých pšasczow. Z jeřta so bōrży wacžta wulehnje a pšasczowe scženti pschekusajo je wina, zo mēd wubēhnje. Namakach-li na kółczowym dnje cžornojty proch, mójesech sebi myšlicž, zo je so czeriw zalahnŭ.

e) Krolawy a ješčycžercžki žeru drje morwe pczolky, ale žiwym schkodbu nječinja. Tola nječerp je wokoło kółczow.

f) Najwjacy schkodbu mójēja myšche nacžinicž; pschetož w krótkim cžasu bychu cny roj znicžike: mēd, wōst, pczolky — wscho jim stōdži. W lēcže sebi myšche do kółcza njewēria a pczolki bychu je bōrży wufakate. Ale hinał je w žymje, hdyž pczolka spi a so wobaracz njemóže. Žerne zmērijatto so tał doho w kółczu žimi, hacž tam schto namaka. Tohodla pschehladuj w žymje kółce, a njebaj scheromu kłóšcžcatej mēr.

g) Wščelate ptacžki, n. psch. syorki, cžerwjene kopuški a t. d. toja pczolki. Te dyrbisch kłojicž abo zatšelecž.

Z cyła dyrbisch wschēdnje swoje kółce pschehladacz, njechach-li so schkodbu wustajicž. J. Zur.

Wubēhowanjo

mjez zajacom a jēžikom na maľych ladach.

Hólcy, tale basnicžta je žē powjedacz, ale wērna tola je; pschetož mój dżēd, wot kotrohož mam ju ja, prajesche pschecy, hdyž mi ju powjedasche: „Wērno dyrbi tola bycz, mój synko, hewal njemōhla dže so powjedacz.“ Tale wēc pał je so takle podala:

To bēšche junu nazymu njeđzelu rano, hdyž runje hejduščta kčejesche: stōncō bē na njebjesach jasnje zešhadžalo, ranšchi wētšil dujesche duchy po schčernišcžcu, schkowronczki spēwachu we powētsē, pczolki bōrcžachu we hejduščy, a ludžo džēchu we njeđelškej drasče do cyrkwje. Wščē stworenjo bēšche mjesote a jēžik tež.

Žēžil pał stejesche psched swojimi durjemi, bēšche so z rukomaj pobepřel, hladasche do ranšchoho wētšila a kwitotasche sebi mału pēšnicžku, kaž derje abo schpatnje lubu njeđzelu rano jēžil spēwa. Hdyž dha sebi takle na pōł wōtsē spēwasche, pschipadny jomu na dobo, zo mōhē, mjez tym zo žona džēči lupa a wobleta, kusł na pola wuicž a pohladacz, kaťa joho rēpa stej. Tale rēpa bēšche pał najblížšcha pola joho domu a wōn ze swojej swōjbu wot njeje jēdžesche a tohodla ju wōn za swoju džeržesche.

Kaž bē do myšlow pschischo, tał wōn czinjeschē. Žēžil zacžini kčēžne durje za sobu, a nōžlowasche na

blizke polo. Wón hiščeje daloto wot swojoho domu njeběšče a chychše so runje woloko kerczkow, kotrej su prjedy pola, i kalniščeju winycz, dha zetyla zajaca, kotryj běšče we tejsamej naležnosći won schoł, mje-
nujch, zo by sebi swój kał wobhladał.

Hdyž jěžil zajaca woblada, prajesche jomu psche-
czelnje: dobre ranjo. Zajac pał, kotryj běšče na swoje
wafchnjo wosobny knjez a pschi tym zatraschnje horby,
njedžakowasche so jěžilkej za joho postrowjenjo, ale hladasche
praje směšchnje na jěžila a rjelny jomu: „šhto dha so
to nječini, zo ty tał zahe rano po polach běháš?“

„Da so pschelhodžuju,“ rjelny jěžil.

„Ty so pschelhodžujes?“ smějesche so zajac. „Mi
so zda, ty mohš swoje nohi tež i nježomu lěpšomuu
trjebacz.“

Teke wotmołwjenjo mjerzasche jěžila jara; pschetož
wšcho móžesche wón znješč, ale na swoje nohi wón ničžo
pschińč nječasche, dolež běchu wot naroda schmotawe.

Tohodla prajesche zajacej: „Ty drje sebi myslíš,
zo móžesč ze swojimi nohami něšcto wjach dołonješč?“

„To bhč sej myslíš,“ rjelny zajac.

„To so pokaz,“ mēnjēsche jěžil. „Da so wjetuju,
zo ja tebj pscheběhnu, hdyž so wuběhujemoj.“

„To je i směcham. Ty ze swojimi schmotamnymi
nohami!“ prajesche zajac. „Ale moje dla njech je,
hdyž so čzi tał jara chce. Šhto je wjeta?“

„Čzermjenty žloty a półka palenca,“ wotmołowi jěžil.

„Moje dla,“ rjelny zajac. „Plac a potom móže
so hnydom započječ.“

„Mě, tał jara nuz, na to nječžeri,“ mēnjēsche
jěžil. „Da sym hiščeje chle natš wutrobu; najprjedy
chcu domoj hič a kusl posnědacž. Za pół hodžiny tu
zash sym.“

Z tym wotendže jěžil, pschetož zajacej běšče to tež
prawje. Šducy na pučžu myšlesche jěžil pschi sebi:
zajac spuščeja so na swoje dołhe nohi, ale ja joho
dosahnu. Wón drje je wosobny knjez, ale tola hłupy
kharla, a wón dyrbi zapkaczicž.

Hdyž dha jěžil domoj pschindže, rjelny wón swojej
žonje: „Žona, khetse so zwoblekač; dyrbišch zo mnu na
polo won.“

„Šhto dha tam maš?“ woprašča so žona.

„Sym so ze zajacom wjetował wo čzermjenty žloty
a półku palenca. Chcu z nim na pschemoh běhacz a
pschi tym dyrbišch mi ty pomhacz.“

„D mój Wožo,“ počja jěžilowa žona wołacz.

„Mužo, sy ty wrótny a swój kusl rozoma žhubit? Ial
móžesč ze zajacom na pschemoh běhacz chycz?“

„Džerž hubu, žona!“ rjelny jěžil. „To je moja
wěc. Njethtaj so z hubu do mužachch džekow. Šhwa-
taj, zwoblekač so a potom pój sobu.“

Šhto chychše jěžnikowa žona čžinicž? dyrbjesche
drje posłuchacz, njech so jej chychše abo nic.

Hdyž dha nětko iducy hromadže džěštaj, prajesche
jěžil swojej žonje: „Nětko kedžuj, šhto chcu tebi pra-
ticž. Widžišch, tamle na dołhim polu chcemoj so wu-
běhowacz. Zajac poběhnje po jednej wložji a ja we
druhej, a wot horjela započnjemoj bježecz. Ty nimasch
hemał ničžo čžinicž, ale stupišch so tule deleta do wložje,
a hdyž zajac wot tamnoho lónca pschiběhnje, zawoľasch
jomu napscheczjo: „ja tu sym.“

Mjez tym běšchtaj i polu došchtej a jěžil pschi-
pokaza žonje a džěšče po mjezby horje. Hdyž horje
dóndže, čžalasche tam zajac.

„Móže so započječ?“ woprašča so zajac.

„Šaj,“ zawoľa jěžil.

Róždy stupi so do swojeje wložje. Zajac ličbo-
wasche: „jednu, dwaj, tři!“ a kaž wěštil bježesche po
polu dele. Žěžil pał bježesche snadž tři kroczele; potom
potuli so we wložji a wosta z mērom sedžo.

Hdyž nětko zajac we nahšym škatanju na delny
lónce pola pschiběža, zawoľa jomu jěžilowa žona na-
pscheczjo: „Za tu sym.“

Zajac so stróži a džimasche so njemato, a nje-
myšlesche sebi hinał, hačž zo je to jěžil sam, kiž to na
njoho woła; pschetož jěžilowa je chle tajka, kaž jeje muž.

Zajac pał myšlesche, zo to prawe wěch nješju, a
zawoľa: „hiščeje junu bježecz, zash naspjet.“

A zash džěšče to kaž z wěštilom, zo jomu wušch
woloko hłowy lětaschtej. Žěžilowa žona pał wosta zmē-
rom na swojim mēšče. A hdyž zajac na horny lónce
doběža, zawoľa jomu jěžil napscheczjo: „Za tu sym.“

Zajac, chly rozhrěty, zawoľa: „Hiščeje junu bježecz,
zash naspjet.“

Žěžil jomu wotmołowi: „Mi ničžo wo to njeje;
moje dla tał dołho hačž chesch.“

Tał bježesche zajac hiščeje tři a šydomdžesat krocž
a jěžil to z nim wudžerža. Róždy krocž, hdyž zajac
horje abo dele pschiběža, prajesche pał jěžil, pał joho
žona: „ja tu sym.“

Šchtyri a šydomdžesaty krocž pał zajac i lóncej
njedoběža. Šrjedž pola padny i zemi a krei so jomu
pscherazy a wón wosta mormy ležo.

Žěžil wza swój dobhity čzermjenty žloty a półku
palenca, zawoľa swoju žonu z wložje a wobej džěštaj

wjesokej hromadže domoj. A je-li wunrjefoj njejtaj, staj hiščje žiwej.

Tak dha je so stalo, zo na maľnych labach jěžil zajaca do smjercje wuběhowat a wot toho čjasa nije sebi žadyn zjac wjacj do myšlow pschińcž dak, z jěžikom na pschemoh běhacž.

Wuczba z tuteje basnicžki je najprjedy, zo njech žadyn, a byrnje so za wosobniščohoh dđeržak, sebi do myšlow pschińcž njeda, snadniščohoh muzika wusměšecž, a byrnje tón jeno jěžil był; a dale, zo je t radženju, hdyž so sčto ženi, zo by sebi swojohoh runjecža žonu wzał, kotraž je runje tajfa, kaž wón sam. Sčtož dha je jěž, dyrbi hladacž, zo by joho žona tež jěž była a tak dale.

Bur a joho wotrocžk.

Kowar bě bur a Kowarł běšče joho wotrocžk. Kowar mjele njelazasče a Kowarł mjele njeposťuchasče; pschetož wonej pschewjele pschi palencowej sčllenczy sydasčtaj, a palenc, to wšchity wěšče, čžini bura a wotrocžka jenajseju. Wjecžor mješesčtaj najbóle kóždy hłomu poknu a sčmjatasčtaj so potom tak čžumpajo do swojeje komory, zo jedyn pschěz druhojoh padasče. Pschi jenej sčženje mješesče Kowarł swoje kóžo a Kowarł pschi druhej.

Tak so tež junu wjecžor w najwjetšej pianosčži kóždy do swojohoh kóža zdrapasčtaj a počesčtaj tak smorcžecž, kaž by na rězaku deski rězał. Po někotrym čžasu zawoła Kowarł: „Wotrocžto!“

„Sčto dha?“ wotwoła so Kowarł.

„Wotrocžto, mi so zda, zo desččžil do komory sčhwila.“

„Haj, to so mi tež zda.“ A wobej zasj wunjščtaj.

Wórzj Kowarł zasj wołasče: „Wotrocžto!“

„Sčto dha?“

„Wotrocžto, mi so zda, zo je woľno woczjnjene.“

„Haj, to so mi tež zda.“ A Kowarł woľta ležo a spasčtaj dale.

Nic doľho, a rěťasče zasj: „Wotrocžto!“

„Sčto dha?“

„Wotrocžto, mi so zda, zo by derje był, hdyž by so woľno začžinił.“

„Haj, to so mi tež zda.“ A Kowarł woľta žmėrom ležo a njehnu a njehibny so a spasčtaj dale.

Sčlőncžnje zawoła Kowarł: „Wotrocžto, začžin woľno!“

Na tele komando so Kowarł naboja, wuczahny nožj ze sčomy, stanj a začžini woľno. Potom masasče po sčženje a zalěže zasj do kóža, hacž do swojohoh, to njewėm. A zasj smorcžesčtaj kaž dundyr we pšlőncžiku.

Doľho pať njetrajesče a Kowarł počža cyle bojaznje woľacž: „Wotrocžto, wotrocžto!“

„Haj, haj, sčto dha?“

„Wotrocžto, jedyn kharla w mojim kóžu leži.“

„W mojim tež.“

„Ža swojohoh won čžisnu.“

„A ja swojohoh tež.“

A kóždy započža so ze swojim kharlu torhasč a běšče to tajke storkanjo a čžahanjo, zo so poslesčjezo torhasče a sčoma woľto leťasče. Na dobo pať to prasčny, so sčpundowanjo zarža a Kowarł zawoła: „Wotrocžto, o wotrocžto!“

„Sčto dha je?“

„Wotrocžto, mój kharla je mje z kóža čžisnył.“

„Ža sčm na mojim dobył a joho won smyľnył.“

A zasj dale smorcžesčtaj.

Hdyž rano sčlőnczo hžon wjsoľo stejesče a pasčyr trubjesče, pschińdže krumar do komory a chysče bura zawoľacž. Ale na smjercž so džitwasče, zo bur pschėd kóžom a wotrocžk we kóžu ležesče a jedne kóžo bě próždne.

A wobaj sej woczji trějesčtaj a džitwasčtaj so tež a njemőžesčtaj sebi wumyšlicž, sčto so to njecžini.

Ža pať sebi myšlu, sčtož je kėžbnje posťuchať, mőže sebi to na porščach wulicžicž.

Wuczba za njerodnyh starščich.

Nėhdy běšče pasčyr, kotrohōž wjščnosč njenadžich popadže a do kčōdy tyľny. W čžmowym, sčuchym jastwje počža sebi wón rozmyšlicž, kajsčje winy dla we kčōdže sedži. A tola njemjėbjesče so na nicžo žte dopomnicž, sčtož by wobesčok.. — Sčlőncžnje prajesče pschi sebi: „Najšterje su mje čži, kž mje dosahnyču a sem domjedžechu, za nětoho druhojoh dđerželi. — Sčto dha byh mőhł žtoho čžinicž? Wščėdnje spėwach swoje pacjerje; a pschi pasenju spėwach pėšnicžki. To tola nicžo žte njeje. Pschipoľdnju, hdyž sčlőnczo jara palešče, lehnyh so do kčōdla topoľa a spach: Dyrbjaľo snadž to žto byčž? A tola su mje sem t padučam tyľnyli! Kajta je do sčprawnosčž?“

Wo kšwili stupi zastojnik do jastwa a prajesče pasčyrje: „Wój zomnu!“ Pasčyr džėšče, stupi pschėd sudny stčľ, hdyž žmolom sam rycžecž počža, prajich: „Djeze

wšchoho dwělowanja dżerżicze mje za něłoho druhoŝo, abo něchtó je mje falšchnje wobštorżił.“

Na to prajesche jomu sudnik: „Njejš ty tón a tón paštyr a njerěłasch ty tał a tał?“

„Daj, tón sym ja,“ wotmłowi paštyr.

„Tał sy,“ prajesche sudnik, „ł pułam a do jaštwia wotšudżenŝ!“

„Ale čžohodla dha?“ woprašča so paštyr.

Sudnik na to rjekny: „Ty sy wotšudżenŝ scžehowaceje winy dla: We tym čžasu, hdyž ty nještarosčiznje pšnicizłi spěwawšce abo we kłódku pod topołom ležesche a spašce, roztorhachu kozy twojoho stadła cuzy plót, zalězechu do tamneje zahrody, zežrachu kwełki, solotu a wšchě druhe kuchinske rostliny. — Twoja winowatošč běšce na tele hkupe zwěrjata kědžbomacž a je wot wobšchłodjenja wotdżerżecž. — Dolež to čžinik njejš, dyrbišch za wšchu tule šchłodu čžerpjecž, kotruz su wone nacžinile. — Wšyche toho su tež we tymle čžasu krumy twojoho stadła pšchez hrjebju škatake a so do winicy namłake. Tam we winicy su winowe pienki, na kotrychž rjane kicze wišachu, rozteptake a wobšchłobžile. — Twoja winowatošč běšce krumy wobkědžbowacž, a jeli za chychu pšchez hrjebju, dha by dyrbjal wolacž a tež ze kšchudom do nich prašłacž. To pał ty čžinik njejš. — Čžohodla mašch něłko za wšchitku tule šchłodu čžerpjecž.“

Ze stróženjom kšyšesche paštyr tule krotu ryčž a bė halle něł wo swojej winje pšchepořazany.

Tele pomjedancžto pořazuje na njerodnych nanow, maczerje, hospodarjow, hospozy. — Wjez tym zo su njerodni staršchi na bjesadže abo na hermanłach, kwasach, wobėndu jich sebi samym zawostajene džěczi wšchelake morakawštwia, nacžinja druhim ludžom škłodu a kwełki džěcžacoho njewinowatoho zmyšlenja zwjadnu a wobšchłodža so. — Wjez tym zo so njerodni staršchi do čžasnoho podnurjeja a swoje wotroščene džěczi z woczow žhubja, počžneja tebi wšchě mježy kšhesčžanšłoho wašchnja pšchestupowacž, roztorhaja plót bohobojaznosčez, škocza do korcžinow a rejwařnjow, džerža straščne znajomštwia a zapuščza z hrěchami swoju dušchu.

Staršchich winowatošč bė, swoje džěczi wobkědžbowacž, je z napominanjami a tež z kšostanjom wot złoho wotdżerżecž. — Dolež pał njerodni staršchi to čžinili njejš, dha wobčezjeja so z hrěchami svojich džěczi a budža wot wěcžnoho bójšłoho sudnika za to kšostani.

P. T.

Šchtož njeje, móže pišchecy hišchecze byčž.

We P.... studowawšce pšchėd półsta lětami młodženc, kotryž mějese stajnje nježbožo. Běšce pilny a pšchikład za sobušchulerjom; ale kšudhy a syrota a nje-mějese nikoŝo, kohož móhl so džerżecž. Njemějese telko, zo móhl swoje najnužnišce potrebnosčez społojicž a dyrbjese kłódky byčž a tradacž. A byrne wot dobrych ludži darjenty křósch džesacž křóčž wobrocžal, njepršchidže tola z nužy.

Sunu wón zašy swoju móšchnicžku tšchasesche a wobrocžesche a sadžesche swoje kšopruschki na blidko a licžbomasche dołho. Šłóncžnje so na pucž poda a džěšce ł krawcej we susobštwje, kotryž so z platanjom žiwjesche. To bė tež najwšchichy čas, pšchetož joho wobnosčena sułnicžla mějese wšchelake džěch a jutse běšce swjatkownicžka a w tajlej sułni njemóžese tola rócžny čas do cyrkwy hicž. Čžohodla kšwatawšce ł krawcej, zo by tam swoju čžejku móšchnicžku cyle wupróždnil.

Wojaznje kšapawšce so do starých, pšchetocznych duri a scžahnywšchi swoju čžapku prošesche ponižnje, mišchtyr chcył tola tał dobry byčž a jomu hišchecze džensa tule joho jenicžku sułnju zapłatačž, zo njetrjebał swjate dny wušłěłany ke mšchi hicž.

Wlišchtyr tyłny sebi bryłe na nós a pšchėhladowawšce wjetchu sułnicžku a mēnjesche šłóncžnje, zo z teje sułnju wjacny wjele pšatanja njeje. A krawcowa žona ł tomu pšchistaji: „A džensa to na žane wašchnjo njeridže, je tu hižon tał wjele wěcow nanosčenhych.“

„Daj, to na žane wašchnjo njeridže,“ rjekny krawc.

Tola studenta njedawšce so wotpořazacž, ale rycžesche a prošesche tał dołho, hacž šłóncžnje rěławšce: „Nó, chcemy hładacž. Pšchidžecze jutse rano w 5 hodžinach zašy pohładacž.“

Wjesolny bėžesche młodženc domoj do swojeje podtšěchneje štwicžki. Nazajtra so zašy pola krawca ponižnje woprašča, hacž je joho sułnja hotowa?

„Daj, tał derje hacž so hodžesche, sym ju zapłatał.“

„A šchto sym za to winojty?“

„Šchto za to winojty?“ wopšjetowawšce krawc, na młodžėnca z botom hładajo. „Winojty? wy tał wjele pienjez nimacze a ja sym hižon něłotromu kšudomu šchudentej něšchto darmo zapłatał. Šdyž budžecze něhdy biškop, móžecze mi zapłacžicž.“

Młodženc tyłny swoju móšchnicžku zašy do kšapšy a z wjele šylžami džakowawšce so krawcej za joho dobrotu.

Nimale 40 lét pozdžišcho wopytowašče nowy biskop wot St. G. swoju biskopstu wosadu. Zduch pschińdže tež do města, hdžež běšče na wulku schulu khodžik a hdžež so taunty starý krawc z płatanjom hubjenje dosčž žiwješče. Biskop poruczi pohonczei, zo by psched joho domežlom zaštal. Biskop džešče tši sthody wysoko a namala tam swojoho krawca. Tón so njemalo stróži, hdžž hnadnoho knjeza biskopa do joho hubjeneje stwicžki zastupicž widžešče a nastrožany njewjedžešče, sčto by započzał. Tola kšěte so dopomni, pollakny so a prafčesče wo požohnowanjo.

Biskop joho požohnowa a kazasče jomu, zo by stanył, a rjekny: „Sym pschischoł, zo bych swój starý bóth zaplaczik.“

Krawc ze spodzıwanjom na njoho hladasče. „Haj, haj.“ rjekny zasty biskop. „Psched 40 létami sčze mi sutfnju płatał a to darmo, a hdžž chych płaczicž, prafesčezze ze žortom: Hdžž budžezze něhdy biskop, móžezze mi zaplaczicž. Wasch žort je so z božim hnadnym wjedženjom dopjelnik a sym toho dla pschischoł, swój bóth zaplaczicž.“

Krawc so na ničžo dopomnicž njemóžesče a prafesče: „To móžno njeje, to móžno njeje.“

„Haj.“ wotmołwi biskop, „to wascha žona tehdom tež prafesče, zo móžno njeje, sutfnju hačž do jutřišchoho zaplatačž, a tola běšče w prawym čzasu hotowa. Zał je tež zo mnu: pschetož sčtož njeje, móže pschecy hifčezze hčž.“

A biskop płaczesče z dobrej danju. Krawc dosta we biskopstkim hrodže rjanu stwicžku a bu tam hačž do smjercze zežimjeny. Čzasto tam z džakom napscheczjo Bohu prafesče: „Čzas žiwjenja njeje so mi žana sutfnja tał derje zaplaczika, kaž tamna sutfnja khudoho studenty.“

Njeměj přédowanjo ł směcham!

Stawny jesuita P. Roh dzeržesče we lécze 1868 we Ottawje božoho Čžeka we jentym měsčze přédowanja, w lotřychž hłowne wěrnosčze kšesčezanstwa swojim postucharjam ł wutrobje wjedžešče. Džen wote dnja pschisporjesče so mnohosčž postucharjom, katholstich a njekatholstich. — Na poslenim dnju Ottawy pschińdžeščaj tež dwaj po najnowšchej modže zhotowanaj knjezaj a synyščtaj so do ławki, runje předarzej napscheczjo. — W łajtkim wotpohladanju běščtaj tutej pachofaj pschisčtož a łajke mějesčtaj kšesčezanstwo, pokazo so z jeju zadžerženja. — Hdžž předar ł započzatku ze swjathym

kšchizom woznamjenjesče, hibasče so žch duch we nimaj. Pschecy bóle wonaj swoje worakawstwo čžerjesčtaj a wusměšesčtaj předarja. — Nichtó sebi njewěrjesče, teje njeplechow z cyrkwie wupołazacž. — Tola pohórščł a njespołojnosčž tajtoho čžinjenja dla bě w měsčze tał willa, zo policajstwo pschepytanjo dzeržesče. — Me swětne khostanjo wupadny jara hnadnje. — Zedyn wot tejule žłóstnikow wotšudži so ł pjenježnomu khostanju, druhi bu njekhostany pufčezeny, dolež jomu ničžo dopokazacž njemóžachu. — Tola bože khostanjo njedasče dołho na so čžatačž. — Džen pozdžišcho dosta tón njekhostany, kžž bě tajke tryški w cyrkwi hnal, powjesčž z města, zo je joho syn, kžž bě pola wojakow, so žjědom zamdal a nahle wumrjek. — Tón druhi njekhmanif, kžž bě protestantstki wučez, bu wot swojeje služby wotšadženy a běha wołoko, zo by zasty do khlěba pschischoł.

P. T.

Jutrowna wučžba.

Ze-li tudy z mormych stanjemy, změjemy něhdy horjestacžo. Njesimy-li tudy wusthjnene kosčze, ale smy rosu słowa božoho, wofschewjenjo swjatoho ducha pschijeli: budžemy tež tam živi. — Jutřy vschıńdže jan- džel z njebies a zemjerženjo tschasesče rów: tež ł naschomu duchomnomu horjestacžu je trěbna pomoc z njebies t. j. hnada swjatoho Ducha; bojosčž boža a želnosčž dhrbitaj hrěšchnila rozšchascž. — Žónstke so starosčžiwje prafchachu: sčto wotwali nam kamjen wot rowa? Pschi horjestacžu hrěšchnika je wotwalenjo rónnoho kamjenja čžasto najčezžičha wěc: tónle rónny kamjen je lěnjosčž, a leži čžasto lěta dołho na wutrobje někotroho hrěšchnika, zatřywa wšchitko a njeda pruham bójštoho rozšwěklenja ani hłósej napominanja a pozbudženja do dusche zastupicž; tał wboha duscha so njedohlada, we tał čžmowym a hroznyhm rowje leži; w pokoju dale spi. Sčto, leži tónle kamjen tež na tebi? Sy po jutřach runje tał lěni, kaž do jutrow? Sy so pschi jutrownej spowjedži jeno we rowje pschelahnył a spisč dale? — Pschi Žezusowym rowje stojachu stražnikowje; njepscheczelowje běchu jich tam stajili. Čžile stražnikowje čžekachu pschi Žezusowym horjestacžu. Tež pschi hrěšchnikowym rowje stojitaj stražnikaj a satan, nash njepscheczł, jej tam staja. Teje stražnikaj pał staj hordosčž a jeje džowla: njeprawa hańbitosčž. Tej njedataj hrěšchnikej stančž a rčžitaj jomu, zo by jeno dale spał, zo joho hrěchi su jeno malicžkosčž. Njeprawa hańbitosčž zatřla nělotromužkuli hrě-

ſchnitej abo hrěſčnich hort, kaž běchu Židža Žězuſowy róm zazhyglowali. Što, stojitaj tutej ſtražnitaj hiſčče pſchi tebi, hordofč a njeprawa haubitofč? Dha běda tebi, njeſt hiſčče horjeſtany.

Šdyž běſche Žězuſ z morwyh ſtany, woſtaji ruhy a powjazy we rowje. Tež naſcha duſcha je ze žymy naſhiloſčemi a žadofčemi zamita, kaž z rubami a powjazami. Te ſu wina, zo, hdyž ſmy ſo pſchi jutrownej ſpowjedži trochu pozbėhnyli, tola zaſy padnjemy a znoma wuſnjemy. Prjecž dha z tutymy powjazami; prjecž z lubofču i hrěčej, prjecž ze žymy naſhiloſčemi a žtomarſchenjemi, hčemy-li z Křyſtuſom ſtanyž.

Žězuſowe čžeko běſche po horjeſtaču rjane, pſchekraſnjene; do rowa běſche poſožene bylo z ranami wohidžene. Tať dyrbi tež naſcha duſcha, kotraž běſche z hrěčami žmohidžena, po jutrač rjana a pſchekraſnjena byčž. Dobře přědkwadža a wotmyſlenja dyrbja byčž přenje kčeniť i jeje wudebjenu. Šačž je duſcha tať wudebjena, to poſtažuje nam ſwěrne hlada-dko, naſche ſwědomjo; do toho čžaſto pohladujmy.

Šdyž běchu žonſte i rowu pſchiſčke, prajeſche jim jaňžel: „Pytacže žiwoho mjz morwyymi; je ſtanyť a njeje tudy.“ Žwjeſelmy tež my ſwojoho jaňžela pėſtona, zo mōhť djaboſej a joho pomocnikam wo naſ prajicž: „Žiwoho pytacže mjz morwyymi, wobrocženoho mjz hrěſčnikami: ſtanyť je a njeje tudy.“ To budžejja zbožowne jutry twojeje duſče.

Dwě kſččeňcy.

Archiepkoſt Cheverus we Bordeaux bu junu proſchenny, džěčžo z woſobneje ſwōjby kſččicž. Šdyž běſche do čyrkwy pſchiſchol, dohlada ſo, zo tam tež někotři křudži kmotřa z džěščžom ſtoja a na kſččeňcu čžakaja. Archiepkoſt křwny kmotru i ſebi a prajeſche: „pōicže jeno bliže, ja hču tež tele křude džěčžatto kſččicž, kaž tamne woſobne.“ Šdyž běſche wobej džěščži wuſkčžik, džeržejſche žhromadžnym bohathym a křudym kmōtram křōtku wučžbu a prajeſche jim: „Tejle džěčžatcy ſtaj někto pſched Bohom: chle jenajſej, we joho wocžomaj jenat rjanej a čžiſtej, joho wōtcowſtej wutrobje jenat lubej. Wobej ſtaj za teſame njebjesa, i tej ſamej zbožnoſčji powokanej. Wobej dyrbitaj tam, ale po wſchelaſtim pucžu pſchiňč: bohate džěčžo pſchěz lubofč, kotraž poťřebnoho bratra troſčtuje a podpjera; křude džěčžo

pať pſchěz ponižne a džěkawe žiwjenjo. Njebjesa budžejja ſo jenat wotewrič křudomu, kotryž we ſwojej nužy trajeſche a ſčerpny woſta, a bohatomu, kotryž běſche ſobuželnoſčimy a nužu wolōžejſche. Šłowna pōcčiwofč bohatoho budže dobročiwofč, pōcčiwofč křudoho budže džakownofč. Dženſa njech kōžde z tuteju džěščžom ſwoju pōcčiwofč započžnje. Tola křude džěčžatto nje-mōže hiſčče proſhč a joho horčžil njemōže ſo hiſčče džakowacž. Šato paſtyř hču ja měſto křudeje womeki zaſtupicž, a proſhč a ſo džakowacž za wſchitko, ſčtož bohate džěčžatto jomu wobradži. Tola bohate džěčžatto njemōže hiſčče ničžo ſame dawacž a njeznaje ſwojoho křudoho bratřita: tohodla hčyli my, čžejčeni kmōtřa a kmōtry, tutomu džěščžu zaſtupnik byčž tež we lubofčji a dobročiwofčji. Waſcha jaťmožna wudobudže tutomu džěščžu bože žohnowanjo a poſwjeczi joho zaſtup do žiwjenja.“ A archiepkoſt hromadžejſche bohathy wopor bohathy kmōtrom a poda jōn křudej kmōtře, zo by to ſtarſchimaj i podpjerje wotedať.

Za božu čžejčž.

Šdyž bamžej Piusej VI. we joho ſtarobje a křowatofčji radžachu, zo by ſebi wjacy mēra popſchaf a telko njeđžekal, wotmołwi jim bamž: „Komu dyrbjať wjacy na tym ležecž hacž bamžej, zo by mjeno bože ſo ſwjatoſčiko? Nic i mojej wolōžnoſčji ſym na ſtōf ſwjatoho Pētra wužbėhnyjmy, ale zo byh přjedy wſchoho ſo wo to ſtarať, zo by ſo Rnjezowe mjeno bōle a bōle ſpōžnawať a čžejčžowať.“

Wučžba Swjateju.

„Mjz tym zo tudy za ſwoju wěru bėdžimy a wujujemy, pſchihladuje nam Wōh, pſchihladuje nam Křyſtuſ, pſchihladuje nam Janđelowje. Kařta čžejčž, kařte zbožo, zo mōžemy pſched tařtami pſchihladowarjemi bėdžicž a i dobyčžu pſchiňč.“ (Swj. Cyprian.)

* * *

Te poſčjenjo ſo Bohu ſpodboda, pſchi kotrymž to, ſčtož ſebi wotčahujeſch, nužu čžerpacym i polėpſch-kej pſchiňdže. Tradanjo twojoho čžeka dyrbi byčž i wofčewjenju čžeka křudych. (Swj. Křehoř.)

Zapiski duchownych.

(Wot okt. 1871.)

A. 3 budyńskie diocesy.

Joho mikoszej, najdosjownijschi knjz **Ludwik Forwerf**, biskop we Leonopolis, japoschtofski wilar w kralestwje saskim, administrator ecclesiasticus w saskiej Hornej Łużicy, infuľirowany pralat a tachant kapitla swjatoho Petra w Budyńskimje, assistent trona Joho Swjatoszeje bamza, komthur kralowskoho sasktoho zastużbnoho rjada atd. atd.

1. We Budyńskimje: a) we konsistorium: **J. Józef Hoffmann**, can. cap. sen. a schulski inspektor we diocesy; **J. Jakub Kuczant**, can. cap. cant., pschedsyda towarstwa **S. Cyrilla a Methoda**. b) we serbskiej cyrkwi: **J. Michal Štrnit**, farar; **J. Jurij Fuscjanški**, kaplan. c) we tachantskiej cyrkwi: **J. Józef Dienst**, dopsobniški predar, wuczet we wuczeriskej praparanbje, pschedsyda katolskoho tow. rjemjesnych; **J. Wolf Brendler**, katecheta; d) na wuczeriskich wustawach: **J. Hermann Blumenritt**, direktor wuczeriskoho seminaru a praparanby; **J. Petr Šokta**, direktor tachantskeje wuczernje.

2) w Brunowje: **J. Wylem Kramer**, hrowoski kaplan.

3) w Grunawje: **J. Jan Heidrich**, farar.

4) w Kamjencu: **J. Jak. Werner**, administrator.

5) w Khróscjicach: **J. Jakub Barth**, can. a farar; **J. Jan Nowak**, kaplan.

6) w Rönigshainje: **J. Petr Richter**, farar; **J. August Kubasch**, kaplan.

7) w Marijnej Swěždze: **J. Dr. Jan Chrystomus Eifelt**, probst; **J. Aleksander Gitschfel**, kaplan; **J. Innocenc Jawork**, kaplan; **J. Malachias Stingl**, kaplan.

8) w Marijnym Dole: **J. Wendelin Müller**, probst; **J. Dittmar Fischer**, kaplan; **J. Viktor Senatschke**, kaplan.

9) w Njebjelczicach: **J. Mikl. Smoka**, farar.

10) w Nowym Leutersdorfje: **J. Ernst Kuply**, farar.

11) w Radworju: **J. Jakub Nowak**, farar; **J. Handrij Duczman**, kaplan a missionar za Bdzet.

12) we Kalbicach: **J. Jakub Bensch**, farar; **J. Michal Kóla**, kaplan.

13) Reichenawje: **J. Pawol Reime**, farar.

14) w Róžeńcje: **J. Ludwig Angermann**, administrator; **J. Tadej Katusch**, kooperator.

15) w Seitendorfje: **J. Karl Junge**, can. a farar; **J. Jan Hornig**, kaplan.

16) we Strachwaldje: **J. Franc Kral**, hrowoski kaplan a missionar na Żitawu.

17) w Ščerachowje: **J. Jakub Żur**, farar; **J. Józef Šchünberner**, kaplan.

18) we Wostrowcu: **J. Anton Müller**, farar; **J. Bruno Friebel**, kaplan.

19) we Wotrowje: **J. Jakub Herrmann**, farar.

Pschisp.: a) we Prazhy we serbskim seminaru: **J. Józef Ballmann**, prašes; b) Na wotpoczinku: **J. Jakub Mróz**, farar w Grunawje; **J. Jakub Welš**, farar we Wotrowje; **J. Benno Kral**, administrator we Róžeńcje; c) kandidataj duchownstwa: **J. Petr Lipicz** z Liduchowa; **J. Jakub Šokta** z Wotrowa.

B. 3 drejdzjanске diocesy.

1) w Drejdzjanach: a) kralowske dwórskie duchownstwo: **J. Józef Stepanek**, dwórski kaplan; **J. Franc Bernert**, can., dwórski kaplan a prašes konsistoria; **J. Engelbert Seul**, dwórski kaplan kralowny Marije; **J. Ludwik Wahl** a **Ludger Potthoff**, dwórstaj predarje. b) w Starych Drejdzjanach: **J. Franc Stolle**, can. a farar; **J. Anton Dreßner**, kaplan, direktor schule pschi „Quedbrunnen“; **J. Jakub Wul**, kaplan, prašes bratrstwa Jezusoweje smjertneje štjtnosce, direktor progymnasia; **J. Józef Weis**, kaplan, njebjeliski raiški predar; **J. Karl Maaß**, kaplan a prašett kapelnych hólczatow; **J. Anton Wul**, kaplan a direktor hłowneje wuczernje; **J. Józef Müller**, kaplan, katecheta a swjedźenski raiški predar; **J. Józef Pleška**, kaplan a professor we progymnasju. c) w Nowych Drejdzjanach: **J. Eduard Machaczek**, farar. d) we Friedrichsstadtu: **J. Hubert Tittbach**, farar. e) we Józefinijnym wustawje: **J. Brieden**, kralowski kaplan.

2) w Annabergu: **J. Miklawš Wowczet (Špäfer)**, farar.

3) w Ewikawje: **J. Karl Petr Will**, farar.

4) we Khemnicach: **J. Jan Reipert**, farar; **J. Dskar Manfreni**, kaplan.

5) we Freibergu: **J. Emil Hoffmann**, fariski administrator.

6) w Hubertusburgu: **J. Karl Järsch**, farar.

7) w Lipsku: **J. Vincenc Schlegel**, farar; **J. Józef Juhr**, kaplan; **J. Richard Palm**, druhi kaplan.

8) we Mišnje: **J. Józef Hillebrandt**.

9) w Pirnje: **J. Petr Kreczmer**, farar.

10) we Plawnje: **J. Heinrich Salm**, admin.

Pschisp. Na wotpoczinku: **J. Petr Nowak**, can., ryczet albrechtiskoho rjadu; **J. Emil Heine**, can. a dwórski predar; **J. August Artl**.

C. 3 wrótskawске diocesy.

Joho mikoszej najdosjownijschi **J. Heinrich Förster**, wjerchbiskop we Wrótskawje.

We Kulowje: a) fariske duchownstwo: **J. Franc Schneider**, farar a duchowny radziczet; **J. Jakub Wowczet**, kaplan. b) we schulskim wustawje: **J. Heinrich Ledzbor**, direktor.

Zapisk schulskich wuczerjow.

A. 3 budyschinsteje diöcesy.

1) we Budyschinje: a) we němstej schuli: t. Eduard Neubner; t. Józef Schmidet; t. Franc Lemmer. b) we serbskej schuli: t. Korla Wolf. c) we wuczerstej präparandje: t. A. Bergmann. — 2) we Blumbergu: t. Korla Schiefner. — 3) we Czornecach: t. Jakub Kral. — 4) we Grunawje: t. N. N. N.; t. Ernst Wünsche. — 5) we Kamjencu (Spittel): t. Mikławsch Pech. — 6) we Königsheinje: t. Korla Tschiedel; t. Mikławsch Bur. — 7) we Kufowje: t. August Bräuer. — 8) we Khrósczicach: t. Jakub Petasch; t. Jan August Jencz. — 9) w Marijnej Dźědziej: wucza Kłoschtyrste knježny holczata. — 10) we Marijnym Dole: wucza Kłoschtyrste knježny holczata. — 11) we Njebjelczicach: t. Boszjij Nowak. — 12) we Nowym Leutersdorffje: t. Wjactaw Eichler. — 13) we Radworju: t. Jakub Kral; t. Pětr Šchofta. — 14) we Rablicach: t. Mikławsch Hicka. — 15) we Reichenawje: t. August Lorenz. — 16) we Róženčje: t. Sawštyh Hauffa. — 17) we Rusdorffje: t. Eduard Kammler. — 18) we Seitendorffje: t. Tobias Pöfelt; t. Julius Bergmann. — 19) we Šchěrachowje: t. Franc Józef Stoj; t. Anton Seifert; t. Adolf Stoj. — 20) we Šunowje: t. Franc Kleiber. — 21) we Worflecach: t. Hermann Furl. — 22) we Wostrowcu: t. Józef Löbmann; t. Julius Bergmann; t. Gustav Goldberg. — 23) we Wotrowje: t. Michal Jencz. — 24) we Zbžeri: t. Jan Žur. — 25) we Žitawje: t. Józef Pöfelt.

B. 3 drezdžansteje diöcesy.

1) we Drezdžanach: a) we hłownej schuli w starych Drezdžanach: t. Emil Koch; t. Robert Strauß; t. Józef Kunze; t. Pawoł Bergmann; t. Jan Dold. b) we schuli pšči „Quedbrunnen“: t. N. N.; t. Heinrich Zschke; t. Moriz Dominik; t. Ernst Meusel; t. Reinhold Pietsch. c) w Nowych Drezdžanach: t. Herrmann Sperling; t. Emil Scheck. d) we Friedrichstadt: t. Jan Taute. — 2) we Annabergu: t. Franc Teichmann. — 3) we Cwikawje: t. Bernhard Näser. — 4) we Freibergu: t. Korla Saft. — 5) we Grimmje: t. N. Godehuhn. — 6) we Subertusburgu: t. Heinrich Gäbler. — 7) we Rhemnicach: t. Jan Weiß; t. Gustav Müller. — 8) we Lipsku: t. Franc Cranzner; t. Ludwit Weigel; t. Bernhard Miesler; t. Ferd. Schmidt; t. Pawoł Brendler. — 9) we Mišchnje: t. Gustav Pohl. — 10) we Pirnje: t. Ernst Künzel. — 11) we Waldheimje: t. Jan Kochta, katechet za jatych.

C. 3 kulowsteje wofady.

1) we Kulowje: t. Korla Finke; t. Franc Šchömmel; t. Anton Willmayer; t. A. Fädel (wobstara faksta schulu we pisanyh Dole pola Wöbstinka joha). — Za holcy su misofscziwe sotry wuczerki. — 2) we Rhočzinje: t. Jakub Šchofta. — 3) we Němcach: t. Pětr Kosmij. — 4) we Delnych Sulšecach: t. Mik. Czorlich.

I. Paczerjace knihi.

- 1) Dobre šěno na p wobodu rolu. 1852. Po 10 nsl.; — 15 nsl.; — 22 nsl. 5 np.
- 2) Šhwalcje Knjezowe mjeno. 1862. Po 6 nsl.; — 10 nsl.; — 20 nsl.
- 3) Róžowc najabžnišćeje knježny z rozpominanjemi a modlitwami. 1869. 15 np.
- 4) Pobožnosć na swjatém Šthodje. 2 nsl.

II. Rabožne a druhe rozwuczowace knihi.

- 1) Stawizné nowoho Zatoña. 1814. (W Róženčje.) 11 nsl.
- 2) Wot Krotjenja za Křesťusom žtwore knije. 1823. (W Róženčje.) 6 nsl.
- 3) Čzescjeno tčch Šwatčh. 1834. (W Róženčje.) 6 nsl.

- 4) Katholik a joho cyrkej. 1863. (W Róženčje.) 6 nsl.
- 5) Žiwjenja Šwjatych. (Dotal 8 zeschwitow, kóždy po 7½ nsl.)
- 6) Jězus, našch wuczel, ščit a tróšcht we smjerezi. 1867. (Prědowanjo.) 15 np.
- 7) Šnabowny wopyt swjateje Marije we Philippsdorffje. 1868. 5 nsl.
- 8) Biblijske stawizny staroho a nowoho zakonja. Wjazane 6 nsl. 5 np.
- 9) Genowefa. Njane powjedanczko. 5 nsl.
- 10) Pomocna knižla t wuliczenju nowych a starych měrow a wahow. 3 nsl.
- 11) Šněhowka abo stawizna tjoch kšćcencow. 1863. 2 nsl.
- 12) Drjemjany kšćiz. 1868. 1 nsl.